

SPÓŁEM

DWUTYGODNIK

TREŚĆ

Do Spółdzielców Polski	1	Wykaz ilość.-wartość. obrotów towarowych	33
Rok 1938		Bilans porównawczy W-łu Lustracyjnego	36
Położenie gospodarcze	2	Preliminarz budżetowy W-łu Lustracyjn.	27
Rezultaty pracy rocznej	3	Wykonanie preliminarza budżetowego Wydziału Lustracyjnego	39
Działalność Hurtowni	8	Z Rady Nadzorczej	
Działalność Wydziału Lustracyjnego i Społeczno-Wychowawczego	14	Posiedzenie Rady	40
Działalność rad okręgowych	28	Projekt zmian statutu Związku	42
Tabele		Wykaz spółdzielni przyjętych do Związku	44
Bilans „Społem” Związku Spółdz. Spoż. R. P. na dz. 31.XII.1938 r.	34	Ze Związku	
Rachunek strat i nadwyżek na dz. 31.XII.1938 r.	36	Doroczne zjazdy okręgowe	46
Obroty i koszty handlowe Działu Handlowego	37	Zmiany terminów zjazdów	47
Artykuły własnej produkcji	38	Przedłużenie terminu nadesł. ankiety	47
		Sprostowanie	47
		Wiadomości handlowe	

ORGAN
SPÓŁDZIELNI
RZPLITEJ

ZWIĄZKU
SPOŻYWCÓW
POLSKIEJ

RÓŻNE OGŁOSZENIA

Zebranie walne Spółdzielni Spożywców „Siła” w Przybysławicach, poczta Kozłów postanowiło zmniejszyć udział 30 zł na 25 płatny w przeciągu pięciu lat po 5 zł. 12

Walne zebranie Spółdzielni Spożywców „Zgoda” w Sołach z dn. 20.III.1938 r. uchwalilo zniesienie § 12 statutu spółdzielni „Zgoda” w Sołach jak następuje: Dawne brzmienie: 1) Udział wynosi złotych dziesięć, w czym: a) obowiązkowy wniosek płatny gotówką przy zapisaniu się do spółdzielni stanowi zł. dziesięć. Nowe brzmienie: 2) Udział wynosi złotych dwadzieścia pięć, w czym: a) obowiązkowy wniosek płatny gotówką przy zapisaniu się do spółdzielni stanowi zł. pięć. b) pozostała suma powinna być wpłacona w ciągu najdalej pięciu lat bądź gotówką, bądź zarachowania zwrotami od zakupów. Członek może deklorować najwięcej 10 udziałów. 22

Walne zgromadzenie Spółdzielni Oszczędności z ogr. odp. w Bydgoszczy uchwalilo 25.II. 1939 r. obniżenie sumy udziału ze 100 zł na 50 zł (§ 10 statutu). Spółdzielnia gotowa jest na żądanie zaspokoić wszystkich wierzycieli, których wierzytelności istnieć będą w dniu ostatniego ogłoszenia. 25

Nadzwyczajne walne zgromadzenie niżej podpisanej spółdzielni odbędzie się dnia 18 kwietnia 1939 r. o godz. 19-tej w Poznaniu w sali restauracji Ogrodu Zoologicznego — z nast. porządkiem obrad:

1) Uzasadnienie zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia. 2) Odczytanie bilansu i rachunku strat i zysków za rok 1938. 3) Unieważnienie wyboru przedstawicieli i zastępców dokonanego w dniu 27 marca br. 4) Wybór 30 przedstawicieli i 12 zastępców na jeden rok. 5) Referat propagandowy.

Polska Centrala, Spółdzielnia Spożywców Pracowników Kolejowych z ograniczoną odpowiedzialnością w Poznaniu, Stary Rynek 46/47.

Sprostowanie ogłoszenia walnego zgromadzenia umieszczonego w numerze 5 dwutygodnika „Społem” z dnia 10 marca 1939 r.:

1) Roczne walne zgromadzenie zastąpione przez zebranie przedstawicieli niżej podanej spółdzielni nie odbędzie się 16 kwietnia 1939 r., lecz dopiero w dniu 30 kwietnia 1939 r. o godzinie 10-tej w Domu Rzemieślniczym, lokal Towarzystwa Muzycznego, Kolejarzy w Poznaniu. 2) Uzupełnia się porządek obrad punktem 7a, jak następuje: Unieważnienie mandatów dwóch członków rady nadzorczej. 3) Brzmienie punktu 8 ogłoszonego porządku obrad tegoż zebrania zmienia się jak następuje: Wybór trzech członków rady nadzorczej na 3 lata oraz 3 zastępców na jeden rok, jako też uzupełniający wybór jednego członka rady nadzorczej na dwa lata i jednego członka rady nadzorczej na 1 rok.

Polska Centrala, Spółdzielnia Spożywców Pracowników Kolejowych z ograniczoną odpowiedzialnością w Poznaniu, Stary Rynek 46/47.

Walne Zgromadzenie

Kooperacji Spożywczej, Spółdzielni z odpowiedzialnością udziałową w Poznaniu, Górna Wilda 76-a odbędzie się dnia 28 kwietnia 1939 r. o godzinie 18-tej w świetlicy Związku Strzeleckiego przy firmie H. Cegielski Sp. Akc. w Poznaniu Górna Wilda 180.

Porządek obrad.

1. Sprawozdanie zarządu i rady nadzorczej za rok 1938.
2. Przedłożenie bilansu oraz rachunku zysku i strat.
3. Sprawozdanie komisji rewizyjnej i odczytanie protokołu rewidenta związkowego.
- 4) Przyjęcie bilansu i udzielenie pokwitowania zarządowi i radzie nadzorczej.
5. Uchwała dotycząca podziału zysku.
6. Przedłożenie budżetu na rok 1939.
7. Zmiana statutu.
8. Wybory do rady nadzorczej.
9. Wolne głosy.

Prezes Rady Nadzorczej
(—) Bernard Zieliński

Zwyczajne Walne Zebranie

Spółdzielni Spożywców Pracowników Kolejowych Rzeczypospolitej Polskiej w Stanisławowie, spółdzielnia zarejestrowanej z ograniczoną odpowiedzialnością odbędzie się w niedzielę, dnia 30 kwietnia 1939 r. o godzinie 16-tej (4 po poł.) w lokalu Sokoła II, Górka przy ul. Kolejowej z następującym porządkiem obrad:

1. Zagajenie i ukonstytuowanie biura.
2. Odczytanie protokołu z ostatniego walnego zgromadzenia.
3. Odczytanie sprawozdania z odbytej lustracji.
4. Sprawozdanie zarządu z czynności i zamknięcia rachunków za rok 1938.
5. Sprawozdanie komisji rewizyjnej i wniosek udzielenia absolutorium zarządowi.
6. Zatwierdzenie sprawozdania rocznego oraz pokrycia strat.
7. Powzięcie uchwały na połączenie Spółdzielni Spożywców Pracowników Kolej. w Stanisławowie ze Spółdzielnią Zjednoczenie Spożywców.

a) Wyraźne oznaczenie spółdzielni przyjmującej i przyjmowanej.

b) Przyjęcie statutu Zjednoczenia Spożywców, stanowiącego podstawy połączenia obu spółdzielni.

c) Zmiana § 6, 8, 10 i 12 statutu Spółdzielni Spożywców Pracowników Kolejowych, celem uzgodnienia ze statutem Zjednoczenia Spożywców.

8. Wolne wnioski bez uchwał.

Sprawozdanie za rok 1938 zostało przez rewizję związkową sprawdzone, jest do przeglądu w lokalu Spółdzielni od godziny 9-ej do 1-szej po poł.

Uwaga. Walne zgromadzenie odbędzie się o godzinie 16-tej (4-ej po poł.) bez względu na ilość obecnych członków.

Z powodu ważności spraw upraszamy o jawienie się wszystkich członków.

Zarząd.
Stanisławów, dnia 3 kwietnia 1939 r.

Walne Zgromadzenie Spółdzielni Urzędników, zapisanej z ogr. odpowiedzialnością w Inowrocławiu, odbędzie się w Inowrocławiu dnia 29 kwietnia 1939 r. o godzinie 16-tej w Świetlicy Związku Urzędników Miejskich w Inowrocławiu (gmach Teatru Miejskiego) Plac Klasztorny, z następującym porządkiem obrad: 1) Zagajenie i wybór prezydium Walnego Zgromadzenia. 2) Sprawozdanie z rewizji ustawowej. 3) Sprawozdanie z czynności za rok 1938, a) Zarządu, b) Rady Nadzorczej, c) Dyskusja. 4) Przyjęcie bilansu i rachunku strat i zysków za rok 1938 i udzielenie Zarządowi pokwitowania. 5) Uchwalenie pokrycia strat. 6) Przyjęcie — uchwalenie — preliminarza budżetowego na rok 1939. 7) Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących. 8) Wolne głosy i zamknięcie. 31

Ludowa Spółdzielnia Spożywców w Andrychowie z o. o. zawiadamia, iż w dniu 23 kwietnia 1939 r. odbędzie się walne zebranie z następującym porządkiem dziennym: 1. Odczytanie protokołu z ostatniego walnego zebrania. 2. Sprawozdanie zarządu, przedstawienie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok 1938. 3. Sprawozdanie komisji rewizyjnej, zatwierdzenie zamknięcia rachunkowego, i wniosek o udzielenie absolutorium. 4. Podział nadwyżki. 5. Wybory uzupełniające do rady nadzorczej. 6. Zatwierdzenie budżetu na rok 1939. 7. Przedstawienie planu pracy na rok 1939. 8. Wolne wnioski. Zebranie rozpocznie się o godz. 10. 32

OGŁOSZENIA REJESTROWE

RSp. 735. Sąd Okręgowy w Lublinie, jako Rejestrowy stosownie do przepisu art. 73 ustawy o spółdzielniach podaje do publicznej wiadomości, że termin rozprawy nad wnioskiem zarządu Spółdzielni Spożywców „Siła” w Mostach z odpowiedzialnością ograniczoną, o zarejestrowanie zmian statutu w przedmiocie zniesienia trzykrotnej odpowiedzialności zadeklarowanych udziałów na odpowiedzialność udziałami, podwyższenia udziału z 10 zł. na 25 zł. oraz przedłużenia terminu wpłat na udział, został wyznaczony na dzień 24 kwietnia 1939 roku o godz. 11 rano w Sali posiedzeń I Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w Lublinie, Krakowskie-Przedmieście Nr. 76, na który to dzień wzywa wszystkich wierzycieli, którzy nie zostali dotychczas zaspokojeni, do zgłoszenia ewentualnych sprzeciwów. 241

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Grodnie pod Ur. 408 w dniu 23 lutego 1939 r. została wciągnięta firma: „Spółdzielnia Spożywców „Zgoda” w Żolocijowie z odpowiedzialnością udziałami w. Żolocijowo, gm. Dereczyn, pow. słonimskiego. Członkowie odpowiadają za zobowiązania spółdzielni zadeklarowanymi udziałami. Przedmiot przedsiębiorstwa stanowi: hurtowy zakup, przerób oraz wytwarzanie artykułów spożycia i przedmiotów użytku domowego oraz gospodarczego i detaliczna

odsprzedaż tychże członkom; przyjmowanie wkładów oszczędnościowych od członków; wymiana, skup, przerób i zbywanie płodów rolnych, prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i społecznej. Udział wynosi 25 zł, płatny: 3 zł przy przystąpieniu, reszta — w ciągu 5 lat. Zarząd stanowią: Dymitr Kopeć, Jan Skiba i Jan Hrecki. a) Czas trwania spółdzielni jest nieograniczony. b) Wszelkie ogłoszenia będą umieszczane w czasopiśmie „Społem”. c) Rok obrotowy — kalendarzowy. d) Zarząd składa się z trzech członków. Oświadczenia woli w imieniu spółdzielni składają i za spółdzielnię pod stemplem firmy podpisują łącznie dwaj członkowie zarządu. e) Zawierane przez zarząd kontrakty w sprawach kupna, zastawu lub najmu nieruchomości wymagają zatwierdzenia przez radę nadzorczą. g) Likwidację przeprowadza się według przepisów ustawy o spółdzielniach. 197

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Grodnie pod Nr. 342 przy firmie „Spółdzielnia Spożywców „Nadzieja” z odpowiedzialnością udziałami w Kotrze” w dniu 16 lutego 1939 r. wciągnięto: Zarząd stanowią: Aleksander Skwarniuk, Jan Prokopczyk i Izidor Ulej. 199

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Grodnie pod Nr. 333 przy firmie „Spółdzielnia Spożywców „Praca” w Chaniewiczach z odpowiedzialnością udziałami” w dniu 8 lutego 1939 roku wciągnięto: Zarząd stanowią: Piotr Koziały, Grzegorz Szymbarewicz i Stefan Wasilewicz. 200

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Grodnie pod Nr. 309 przy firmie „Spółdzielnia Spożywców w Jeziorach z odpowiedzialnością udziałami” w dniu 8 lutego 1939 r. wciągnięto: Zarząd stanowią: Władysław Glonek, Tomasz Król i Łukasz Walczak. 201

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Zamościu pod Nr. 407. przy firmie „Spółdzielnia Spożywców „Rozwój” w Bogucicach z odpowiedzialnością udziałami”, gmin. Mołodiatwce, pow. Hrubieszów, wpisano następującą zmianę dnia 9 marca 1939 roku: Zarząd spółdzielni stanowią: Grzegorz Krysztopiuk, Piotr Kornyluk i Sergiusz Redko. 202

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Lublinie, Nr. R. Sn. 501 wciągnięto 1 lutego 1939 roku przy firmie: Spółdzielnia Spożywców „Jedność” w Krzywem z odpowiedzialnością udziałami. następujący wpis: Na miejsce ustępującego członka zarządu Pawła Zalewy wybrany został Feliks Nowak, obecny zatem zarząd stanowią: Feliks Nowak, Stanisław Banak i Stanisław Łazowski. 203

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Piotrkowie wpisano: Nr. 69, a kol. 6. Dnia 14 lutego 1939 r. Na likwidatorów firmy „Spółdzielcze Stowarzyszenie Spożywców „Rolnik” w Rozprze zostali wybrani: Adam Jaworski, Adam Merk i Wawrzyniec Listwoń, na zastępców — Michał Znyk i Bolesław Szczegodziński. Na mocy uchwał zapadłych na walnych zgromadzeniach

madzeniach członków spółdzielni w dniach 3 października 1937 r. i 21 listopada 1937 r. spółdzielnia została rozwiązana i postawiona w stan likwidacji. 205

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Piotrkowie wpisano: Nr. 96, a kol. 7. Dnia 13 lutego 1939 r. do rejestru firmy „Spółdzielcze Stowarzyszenie Spożywców w Będkowie z odpowiedzialnością udziałami” wpisano: Na mocy uchwały rady nadzorczej z dnia 10 listopada 1938 r. na miejsce Emila Grnanda został wybrany do zarządu Wincenty Stolarski. 206

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Piotrkowie wpisano: Nr. 341, a kol. 2. Dnia 20 czerwca 1938 r. Zarząd Spółdzielczego Stowarzyszenia Spożywców „Wiara” w Radziechowie z odpowiedzialnością udziałami stanowią: Piotr Popiołek, Andrzej Miłoch i Władysław Królek. 207

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Piotrkowie wpisano: Nr. 366, a kol. 3. Dnia 14 listopada 1938 r. do rejestru firmy „Spółdzielnia Spożywców w Żarnowicy z odpowiedzialnością udziałami” wpisano: Uchwałą rady nadzorczej z dnia 7 października 1938 r. powołany został do zarządu na miejsce Stanisława Banaszkiwicza — Jan Stachowiak. 208

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Wilnie, Wydziału Zamiejscowego w Lidzie RS. 226 z dnia 17 lutego 1939 r. wpisano: Firma: Spółdzielnia Spożywców „Żęda” w Prymakach z odpowiedzialnością udziałami. Siedziba: Prymaki, gm. Wasiliszki, pow. Szczuczyn Nowogrodzki. Odpowiedzialność członków za zobowiązania spółdzielni zadeklarowanymi udziałami. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest kupowanie hurtowo, przerabianie oraz wytwarzanie artykułów spożywczych i przedmiotów użytku domowego oraz gospodarczego i odsprzedaż ich detalicznie swoim członkom, przyjmowanie wkładów oszczędnościowych, organizowanie i prowadzenie wszelkiego rodzaju zakładów gospodarczych, organizacja produkcji i wymiany oraz zaspokajanie wspólnymi siłami kulturalnych i materialnych potrzeb swoich członków. Walne zgromadzenie może zezwolić na sprzedaż towarów nie członkom. Udział wynosi 25 zł w czym: a) obowiązkowy wniosek płatny gotówką przy zapisaniu się do spółdzielni stanowi 1 zł, b) pozostała suma winna być wpłacona w ciągu najdalej pięciu lat po 4 zł 80 gr w ratach rocznych. Zarząd stanowią: Bolesław Sołoducha, Jan Komar i Stanisław Sołoducha. Czas trwania spółdzielni nieograniczony. Pismem przeznaczonym do ogłoszeń jest czasopismo „Społem”. Rok obrachunkowy — kalendarzowy. Członków zarządu 3-ch. Oświadczenie woli w imieniu spółdzielni składają i za spółdzielnię podpisują pod stemplem firmowym łącznie dwaj członkowie zarządu. Zawierane przez zarząd w imieniu spółdzielni kontrakty w sprawach kupna, zastawu lub najmu nieruchomości wymagają zatwierdzenia przez radę nadzorczą. Postanowienia o zastępcach — brak. Przepisy o likwidacji są zgodne z odpowiednimi przepisami Ust. o Spółdz. z dn. 29.X.1920 r. 209

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Wilnie, Wydziału Zamiejscowego w Lidzie RS. 138/III, przy firmie: Spółdzielnia Spożywców „Gasztold” w Gieranonach z odp. udział, dnia 24 lutego 1939 r. wpisano: Do zarządu na miejsce członka Stanisława Ostapa powołano Franciszka Marciniaka. 210

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Wilnie, Wydziału Zamiejscowego w Lidzie przy firmie: Spółdzielcze Stowarzyszenie Spożywców „Nasz Sklep” z odp. udz. w Szczuczynie Now. dnia 10 lutego 1939 r. wpisano: 39/V. do zarządu na miejsce członka Władysława Górnikiewicza powołano Franciszka Belczyka. 211

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Łomży wpisano dnia 16 marca 1939 roku przy firmie „Spółdzielcze Stowarzyszenie Spożywców „Społem” w Rutkach z odpowiedzialnością udziałami” pod Nr. 134/III: „Zarząd obecnie stanowią: Stanisław Mościcki — prezes zam. w Kałęczynie, Aleksander Kłosek zam. w Ożarkach i Lucjan Grodzki zam. w Kossakach Nadbielnych. Zastępca: Roch Grodzki zam. w Kossakach Nadbielnych”. 212

Do Rejestru Handlowego Spółdzielni Wydziału Zamiejscowego Piotrkowskiego Sądu Okręgowego w Częstochowie, przy firmie: Spółdzielcze Stowarzyszenie Spożywców „Nasz Sklep” z odpowiedzialnością udziałami w Blesznie, pow. częstochowskiego, zar. pod Nr. RS. 59/P., w dniu 11 marca 1939 roku wpisano: Spółdzielnię wykreślono z rejestru handlowego po zlikwidowaniu. 213

Do Rejestru Handlowego spółdzielni wydziału zamiejscowego Piotrkowskiego Sądu Okręgowego w Częstochowie, przy firmie: Spółdzielnia Spożywców „Spójnia” z odpowiedzialnością udziałami w Zajączkach, pow. częstochowskiego, zar. pod Nr. RS. 8, w dniu 11 marca 1939 roku wpisano: Na likwidatorów wybrano: Jana Szymańskiego, Franciszka Piłsińskiego, Marcina Mońkę. Uchwałą walnego zgromadzenia z dnia 4 września 1938 roku i 15 stycznia 1939 roku postanowiono spółdzielnię rozwiązać i otwarto likwidację tejże. 214

Dnia 10 marca 1939 r. Sad Okręgowy w Rzeszowie Wydział I, w osobie sędziego S. O. A. Silbera w obecności protokolanta aplikanta A. Stebleckiego po rozpoznaniu w dniu 10 marca 1939 r. sprawy Tomasza Fiejki i innych o wpisanie do rejestru spółdzielni nowozałożonej postanawia wpisać do rejestru spółdzielni numer rejestru IV 113 następujące dane: 1) Nr. kolejny wpisu 1, 2) Firma spółdzielni: Spółdzielnia Spożywców „Przyszłość” w Hucisku Jawornickim z odpowiedzialnością udziałami. Siedziba: Hucisko Jawornickie, pow. Rzeszów, Rodzaj i zakres odpowiedzialności członków: Członkowie odpowiadają za zobowiązania spółdzielni zadeklarowanymi udziałami. 3) Przedmiotem przedsiębiorstwa spółdzielni są następujące czynności: organizować i prowadzić wszelkiego rodzaju zakłady gospodarcze oraz podejmować działalność społeczno - kulturalną, w szczególności zaś będzie kupować hurtowo, przerabiać oraz wytwarzać artykuły spożywcze i przedmioty

SPOŁEM!

DWUTYGODNIK

POŚWIĘCONY PRAKTYCE SPÓŁDZIELNI SPOŻYWCÓW
ORGAN „SPOŁEM” ZWIĄZKU SPÓŁDZIELNI SPOŻYWCÓW R.P.

Do Spółdzielców Polski

Podjęliśmy trud organizowania społeczeństwa według zasad i praktyki, jakie według naszego przekonania stanowią najdogodniejszą formę zaspokojenia potrzeb jednostki i najistotniejszy wyraz niezawisłości gospodarczej Narodu.

Jesteśmy ludźmi pokoju. Szukamy współdziałania. Krzewimy uczucia braterstwa. Chcemy społecm, z dłonią w dłoni i w słońcu wolności pracować i tworzyć w imię wspólnych potrzeb i jednakich ideałów. Wolność przy tym cenimy nad życie.

I chociaż nikt bardziej od nas nie pragnie pokoju — to zarazem i nikt więcej od nas nie może być gotów do najdalej idących ofiar i do walki w obronie tego pokoju i wolności.

OBYWATELE SPÓŁDZIELCY!

Świat ostatnio jest wstrząsany nagłymi atakami gwałtu. Drapieżne moce czyhają na słabych. Naród, który chce żyć w niezawisłości i pracować w spokoju, musi się zdobyć szybko na wysiłek zorganizowania skutecznej obrony na wypadek agresji wroga.

I dlatego na apel Rządu Najjaśniejszej Rzeczypospolitej o wzmocnienie sił obrony powietrznej Państwa odpowiedź nasza jest natychmiastowa i wyraża pełną gotowość do wysiłku, jakiego chwila dziejowa i nasza postawa wymagają.

Zgodnie z tym, wzywamy Was, Obywatele i Koledzy, do podjęcia planowej i jak najbardziej intensywnej propagandy

POŻYCZKI OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ

na swoich terenach pracy zawodowej, organizacyjnej i gospodarczej i do subskrybowania osobiście i przez swoje instytucje możliwie wysokich i stanowiących dobry przykład kwot na pożyczkę.

Idziemy do subskrypcji wszyscy — całą 400-tysięczną masą — w pierwszych szeregach w dniu 5 kwietnia! Precz z maruderami!

Już przez usta Romualda Mielczarskiego daliśmy wyraz miłości dla Tej Wolnej i Niepodległej na zjednoczonych ziemiach polskich, która do życia nam potrzebna bardziej, niż powietrze i woda. W dniu 5 kwietnia to swoje umiłowanie potwierdzmy wraz z całym Narodem ofiarnym czynem.

KOMITET SPÓŁDZIELCZY „SPOŁEM” DLA SPRAW P. O. P.

W dniu 3 kwietnia 1939 r.

R O K 1938

Położenie gospodarcze

Gospodarstwo narodowe Polski znajdowało się w 1938 roku nadal pod znakiem dobrej koniunktury. Chwilowe zaburzenia, wywołane wypadkami politycznymi, znalazły swoje odbicie raczej w dziedzinie finansowej aniżeli ściśle gospodarczej i nie zdołały wpłynąć na pogorszenie. Przeciwnie, przyłączenie do Polski Śląska Zaolziańskiego, niewielkiego wprawdzie, ale gospodarczo rozwiniętego terytorium, wpłynęło na poprawę w wielu dziedzinach wytwórczości i wymiany. Niewątpliwie jednak, poza poprawiającą się również pod znakiem wzmożonej wytwórczości zbrojeniowej światową sytuacją gospodarczą, bardzo poważną rolę w naszej gospodarce odegrała planowa akcja inwestycyjna, skoncentrowana głównie w Centralnym Okręgu Przemysłowym.

Na inwestycyjny charakter poprawy naszego położenia gospodarczego wskazują liczby obrazujące naszą wytwórczość w dziale produkcji dóbr wytwórczych i dóbr spożycia. Skorygowane w roku bieżącym i oparte na nowych zasadach odpowiednie wskaźniki wynoszą, przyjąwszy rok 1928 za 100:

dla dóbr wytwórczych — 141,3
dla dóbr spożycia — 115,8

Jest jednak rzeczą pocieszającą, że jakkolwiek wskaźnik produkcji dóbr spożycia nie osiągnął jeszcze tej wysokości, co wskaźnik dóbr wytwórczych, to jednak po raz pierwszy w roku 1938 wzrost jego był szybszy, aniżeli tego ostatniego. Wskaźnik bowiem produkcji dóbr wytwórczych wzrósł w ciągu 1938 roku o 4,6%, zaś dóbr spożycia w kraju, jako rezultatu wzmożonej siły nabywczej ludności.

Potwierdza to zjawisko wzrost wskaźnika płac realnych zarówno robotników przemysłowych (o 5,9%) jak

i urzędników państwowych (o 4,3%), jak również notowany ułankowo przez Instytut Badania Koniunktur wzrost konsumpcji sześciu elastycznych artykułów pierwszej potrzeby (nie monopolowych i nie kartelowych — o 8,4%) oraz cukru o 8,7%.

Poniższa tabela ilustruje rozwój najważniejszych wskaźników życia gospodarczego w Polsce.

	Rok 1928 za 100		‰ wzrost lub spadek
	Grudz. 1937	Grudz. 1938	
Wskaźnik produkcji:			
ogólny	114,5	122,3	+ 6,8
dóbr wytwórczych	135,1	141,3	+ 4,6
„ spożycia	105,1	115,9	+ 10,1
Liczba zatrud. w przemyśle (w tys.)	715,5	762,8	+ 6,6
Wskaźnik ogólny cen:			
hurtowych	58,1	55,0	— 5,4
Artykułów nabywanych przez rolników	65,7	64,4	— 2,0
Artykułów sprzedawanych przez rolników	47,4	47,4	— 13,1
W tym zboże	53,0	35,8	— 32,5
zwierzęta rzeźne	40,7	42,4	+ 4,1
nabiał	52,5	52,1	— 0,8
Wskaźnik kosztów utrzymania:			
Rodziny robotniczej . . .	62,1	60,8	— 2,1
„ prac. umysłow. . . .	63,5	62,9	— 1,0
Wskaźnik płac realnych:			
Robotników przemysł. . .	133,5	141,4	+ 5,9
Urzędników	110,9	115,7	+ 4,3
Spożycie ogółem 6 el. stycznych artykułów pierwszej potrzeby	88,5	96,0	+ 8,4
Cukru	113,4	123,3	+ 8,7

Ujemnym objawem jest jak widzimy pogorszenie się sytuacji rolnictwa wskutek znacznego spadku cen ziemiopłodów. Wskaźnik cen artykułów sprzedawanych przez rolników spadł z 47,4 na

41,2 czyli o 13,1%, zaś artykułów nabywanych przez rolników — z 65,7 na 64,4, to jest tylko o 2%. Zjawisko to jednak złagodzone zostało przez fakt, że spadek cen dotyczył przede wszystkim cen zboża (o 32,5%), zwierzęta zaś rzeźne i nabiał, stanowiące główny produkt zbywany przez liczne rzesze drobnych rolników, nie wykazują spadku: wskaźnik cen zwierząt rzeźnych wzrósł nawet o 4,1%, nabiał zaś prawie, że się utrzymał na tym samym poziomie (spadek o 0,8%).

Pomimo tego utrzymania się stosunkowo dobrej koniunktury, w gospodarce spółdzielczej stosowana była nadal ostrożność i oględność. Zdajemy sobie bowiem sprawę z następujących faktów:

1) Światowa sytuacja polityczna jest co najmniej niewyjaśniona i niepewna.

2) Poprawa koniunktury światowej opiera się głównie na intensywnej akcji zbrojeniowej.

3) Siła nabywcza ludności, szczególnie rolniczej, nie wzrasta w odpowiednim stosunku do wzrostu produkcji.

4) Sytuacja rolnictwa nie wykazuje należytej poprawy.

To też ruch spółdzielczy musi wykorzystywać okres względnie dobrej koniunktury dla porządkowania gospodarki, szczególnie finansowej, i gromadzenia rezerw na mogący nadejść okres gorszej koniunktury.

Rezultaty pracy rocznej

Jak przedstawia się na tle tych warunków ogólnych rezultat działalności spółdzielczej w roku 1938?

Dynamika rozwojowa ruchu wyraziła się powstaniem 971 nowych spółdzielni, w tym 289 spółdzielni spożywców. W ciągu trzech lat ostatnich rozrost organizacyjny spółdzielczości w Polsce kształtował się w sposób następujący:

Założono spółdzielni	1936	W tym Związek Spółem	1937	W tym Związek Spółem	1938	W tym Związek Spółem
spożywców . . .	248	243	289	288	289	278
zakup i zbytu . .	112	—	342	—	235	—
mleczarskich . .	114	—	85	—	108	—
wytwór. i pracy .	59	36	71	32	90	32
kredytowych . .	70	—	122	—	103	—
różnych	97	7	116	12	147	6
	700	286	1031	332	971	316

Jak wynika z zestawień powyższych, liczba nowo założonych spółdzielni spożywców, pozostających w ramach Związku „Społem”, wynosi w poszczególnych latach 35%, 28% i 30% ogólnej liczby zorganizowanych spółdzielni.

Rok 1938 wykazał pewne osłabienie ruchu założycielskiego. Niewątpliwie przyczyniło się do tego ożywienie życia politycznego, jakie wystąpiło w końcu roku, które absorbuje i pociąga elementy społeczne, biorące duży udział w akcji organizowania spółdzielni. W porównaniu z r. 1937 powstało w r. 1938 mniej o 60 spółdzielni tj. o 6%. Związek „Społem” wydał o 10 tj. o 4% mniej oświadczeń o celowości założenia spółdzielni, aniżeli w r. 1937.

W ciągu lat 1935 — 1938 ruch założycielski spółdzielczości spożywców objął 158 powiatów na ogólną ich liczbę 242, a mianowicie:

	Liczba powstałych spółdzielni	Liczba powiatów, w których spółdz.	
		powstały	nie powstały
Woj. centralne	570	74	6
„ wschodnie	237	33	3
„ zachodnie	23	16	38
„ południowe	164	35	37
	994	158	84

Na terenie tych 158 powiatów powstały w okresie ostatnich lat czterech 994 spółdzielnie spożywców. Z liczby tej 57% spółdzielni zorganizowanych zostało w województwach centralnych i 23% w woj. wschodnich. Na te dwie grupy województw przypada przeto 80% założonych spółdzielni spożywców w latach 1935 — 1938. Największą jednak dynamikę organizacyjną wykazuje woj. lwowskie. Ilustruje to zestawienie następujące:

Rok	Liczba powst. spółdzielni spożywców	Wskaźnik
1935	11	100
1936	18	164
1937	36	327
1938	41	373

Większość spółdzielni powyższych powstała w środkowej i zachodniej części woj. lwowskiego.

Zasięg organizacyjny Związku obejmował w 1938 r. 2189 spółdzielni, a mianowicie 1886 spółdzielni, będących członkami Związku oraz 303 oczekujących na przyjęcie. Spośród 1886 spółdzielni związkowych 1032 przystąpiły do Związku w ciągu ostatnich lat pięciu. Spółdzielni spożywców należało do Związku w końcu 1938 roku 1.776. Liczba ta obejmuje również 44 spółdzielnie spożywców, które przyłączyły się do Związku na podstawie połączenia się Wołyńskiego Związku Spółdzielczego „Hurt” z naszą organizacją.

Liczba rodzin zorganizowanych w związkowych spółdzielniach spożywców wzrosła do 400.000. Przybyło Zaolzie i Związek Wołyński, lecz również przeszło 70% spółdzielni wykazało zwiększenie się liczby członków. Przyrost członków w granicach 8 — 9% miały zarówno średnie spółdzielnie, jak i duże, o obrotach powyżej miliona złotych rocznie. Przeciętna wzrostu członków w spółdzielniach wyniesie około 5%.

Obroty towarowe spółdzielni przekroczyły 170 mil. zł. Zdecydowała o tym

nie tylko większa liczba spółdzielni, działających w ramach organizacyjnych Związku w r. 1938, lecz również wzrost obrotów towarowych w samych spółdzielniach. Wyniósł on około 8%, przy czym największy procentowo wzrost obrotu wykazują spółdzielnie młode; spółdzielnie duże zwiększyły obroty swoje w granicach 6%.

Zjawiskiem, stwierdzającym normalny rozwój spółdzielni, jest prawie równoległe kształtowanie się wskaźnika stanu liczbowego członków i obrotów spółdzielni. Jeżeli rok 1933, który w spółdzielczości spożywców był rokiem przełomowym, przyjąć za 100, to wskaźnik stanu liczbowego członków i obrotów w spółdzielniach układać się będzie w sposób następujący:

Rok	Liczba członków	Wskaźnik	Obrót w tys. zł.	Wskaźnik
1933	245.908	100	97.450	100
1934	268.512	109	104.916	108
1935	268.762	109	107.760	111
1936	294.427	120	118.722	122
1937	324.030	132	143.181	147
1938	400.000	163	170.000	174

W większym stopniu, aniżeli obroty, wzrosła rentowność spółdzielni, co jest wynikiem stałego usprawniania się gospodarki spółdzielczej. Wedle przewidywanych obliczeń, obejmujących 836 spółdzielni, nadwyżka ich operacyjna wyniosła 1.875.000 zł wobec 1.639.000 zł w r. 1937. Zwiększyła się przeto o 236 tys. zł, tj. o 14%. Ogólna nadwyżka wszystkich związkowych spółdzielni spożywców dosięgnie zapewne 3 milionów zł.

Niestety, stan kredytów w spółdzielniach powyższych uległ zwiększeniu: z 3.339.000 zł w r. 1937 do 3.368.000 zł.

Bilans pracy spółdzielczej za r. 1938 wykazuje znaczny rozrost spółdzielni spożywców i dalsze umacnianie się ich pod względem gospodarczym. Rozwojowi temu towarzyszy wzmożona działalność Związku.

Aparat gospodarczy Hurtowni powiększony został w r. 1938 o dwa ośrodki wytwórcze: Zakłady Rybne w Gdyni i Zakłady Wytwórcze w Dwikożach, mające za zadanie przetwórstwo owoców i jarzyn. Uruchomiony został nowy oddział skupu płodów rolnych. Sieć rozdzielcza wzrosła o dalsze 9 oddziałów i składnic. Ogólny obrót Związku przekroczył 98 mil. zł. Z sumy tej przypada 95,5 mil. zł na dostawę towarów spółdzielniom i innym odbiorcom i 2,5 mil. zł na eksport za granicę artykułów rolniczych. Sprzedaż artykułów własnej produkcji wyniosła 9,3 mil. zł, co czyni 9,7% obrotów towarowych Hurtowni.

W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpiło w roku 1938 zwiększenie się obrotów towarowych Hurtowni o 5,5%, wzrost sprzedaży artykułów własnej produkcji o 22,5% i eksportu o 73%.

Zjawiskiem niezwykle dodatnim jest wyrównanie się stosunku obrotu Hurtowni do obrotów spółdzielni do poziomu z lat przedkryzysowych oraz zwiększenie się procentowej sprzedaży spółdzielniom związkowym. Ilustruje to zestawienie następujące:

Rok	O b r o t y		Stosunek procent- towy	Procent sprzedaży spółdzielni związk.
	Hurtowni	Spół- dzielni		
	W milion. złotych			
1928	90	158	57	73
1929	90	170	53	72
1930	91	165	55	69
1931	82	145	56	66
1932	74	119	62	56
1933	69	97	71	54
1934	71	104	68	51
1935	72	107	67	58
1936	78	118	66	55
1937	90	143	63	58
1938	95	170	56	62

Następuje stopniowa likwidacja pracy Związku z rynkiem niezorganizowanym, która się wyrażała głównie w wykonywaniu koncesji ogólnych na sprzedaż artykułów monopolowych.

Zmienia się również dodatnio struktura obrotów Związku. Uwydatnia to ze-

stawienie procentowego udziału w obrocie Związku artykułów masowych o niskiej kalkulacji: cukru, wyrobów tytoniowych i soli oraz artykułów innych, które decydują o nadwyżce, osiąganey przez Związek:

	1934 r.	1935 r.	1936 r.	1937 r.	1938 r.
cukier	28,9	28,0	25,0	23,2	24,1
wyroby tytoniowe	18,9	17,0	16,3	15,6	12,0
sól	10,9	10,3	10,1	8,9	8,9
%	58,7	58,7	51,4	47,7	45,0
artykuły inne	41,3	44,3	48,6	52,3	55,0
%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Poprawa ta, wynikająca z polepszenia się koniunktury ogólnej i wzrostu stopy życiowej najszerzych warstw ludności oraz rozszerzenia asortymentu Hurtowni, wpłynęła dodatnio na rentowność Związku. Nadwyżka operacyjna Hurtowni wyniosła w 1938 r. po raz pierwszy w historii Związku złotych 1.484.000. Po przeprowadzeniu odpisów w wysokości zł 371.000 na oddłużenie spółdzielni i po całkowitym zamortyzowaniu samochodów, nabytych w r. 1938, nadwyżka netto wykazana została w bilansie w sumie zł 1.009.000.

Poza dużymi osiągnięciami materialnymi, jakie uzyskała spółdzielczość spożywców w r. 1938, rok ten przyniósł ruchowi naszemu wielkie sukcesy moralne. Elementy wrogie spółdzielczości, jako organizującej się gospodarczo demokracji, usiłowały skompromitować ruch spółdzielczy spożywców przez zarzucanie mu tendencji komunistycznych. Batalia, podjęta przez nas przeciwko oszczercom, wygrana została i w sądzie i w opinii publicznej. Ataki przeciwko nam wymierzone nie tylko zwały nas wewnętrznie i skryształizowały poglądy setek tysięcy spółdzielców na podstawowe zagadnienia naszego ruchu, lecz przyczyniły się niewątpliwie do wzrostu popularności naszej idei wśród społeczeństwa polskiego. Rok 1938 zamykamy rekordowym zwiększeniem się liczby spółdzielni związkowych i naj-

większym w ciągu ostatnich lat piętnastu przyrostem liczby członków!

W pracy naszej organizacyjnej i szkoleniowej spotykaliśmy się z coraz większym współdziałaniem związków zawodowych robotniczych i pracowniczych oraz wydatną współpracą stowarzyszeń młodzieży. Braliśmy również żywy udział w podjętej przez Związek Rewizyjny Spółdzielni Wojskowych planowej akcji szkolenia gospodarczego i spółdzielczego żołnierza celem przygotowania go do pracy spółdzielczej po powrocie do miejsca rodzinnego.

Do pracy naszej na terenie wiejskim odnosiła się z pełną życzliwością największa organizacja zawodowa rolnicza w Polsce, mianowicie C. T. O. i K. R.

Na odbytej w dniu 26 listopada 1938 r. konferencji rolniczych działaczy zawodowych przy udziale 124 delegatów przybyłych ze wszystkich stron Polski, przyjęta została rezolucja, która stwierdziła, że:

„Dla zaspokojenia całokształtu potrzeb drobnego rolnictwa, szczególnie w zakresie organizacji wymiany towarowej, Konferencja uznaje za konieczną jak najściślejszą, na zaufaniu opartą, współpracę spółdzielczości rolniczej, spożywczej i zawodowych organizacji wiejskich. We wszystkich tych organizacjach bowiem są ci sami drobni rolnicy, których potrzeby muszą być zaspokojone.

„Organizacje zawodowe rolnicze w planowaniu i tworzeniu sieci placówek społeczno - gospodarczych na terenie swego działania uwzględniać winny spółdzielnie spożywcze, jako podstawowe komórki gospodarcze, usuwające pośrednictwo i wyzysk w zaspokajaniu potrzeb wsi.

„Przedstawiciele organizacji wiejskich apelują w imię dobra całości polskiego ruchu spółdzielczego do wszystkich świadomych i zorganizowanych rolników, aby nie dawali posłuchu wszelkim podszeptom, zmierzającym do wzniecenia walki między spółdzielczością rolniczą, a spożywczą. Walka ta przynosi korzyści tylko tym czynnikom,

które żerują na słabości organizacyjnej wsi”.

Niestety, dotychczasowa współpraca Związku naszego ze Związkiem Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo - Gospodarczych, oparta na umowie z dn. 22 października 1935 r., została przerwana na skutek wypowiedzenia układu tego przez Związek Spółdzielni Rolniczych.

Rada Główna Związku Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo - Gospodarczych postanowiła na posiedzeniu swym w dniu 11 stycznia 1938 r. przeprowadzić rewizję dotychczasowego układu, o czym Związek Spółdzielni Rolniczych zawiadomił nas pismem z dn. 9 maja 1938 r. Do pisma tego dołączony był projekt nowego układu.

Projekt ten zawierał tak istotne zmiany w stosunku do układu z r. 1935, że, zdaniem naszym, nie mógł być przyjęty za podstawę do opracowania nowego układu. Ustalał m. in. zasadę, że Związkowi naszemu *nie wolno współdziałać w zakładaniu i wydawać oświadczeń o celowości oraz przyjmować nowych spółdzielni spożywców lub rolniczo-spożywczych w tych miejscowościach, w których istnieje spółdzielnia, należąca do Związku Rolniczego. Klauzula jednak nie dotyczyła zakładania spółdzielni rolniczo-handlowych i innych spółdzielni rolniczych w miejscowościach, w których działają spółdzielnie, należące do Związku „Społem”.*

Natomiast Hurtownia nasza miała się zobowiązać do sprzedawania towarów spożywczych i przeznaczonych do użytku domowego:

a) należącym do Związku Rolniczego spółdzielniom rolniczo - handlowym, prowadzącym lub zamierzającym prowadzić sprzedaż hurtową, na takich warunkach, na jakich towary te otrzymują do sprzedaży oddziały „Społem”;

b) należącym do Związku Rolniczego spółdzielniom rolniczo-spożywczym prowadzącym sprzedaż detaliczną, na takich warunkach, na jakich towary te otrzymują do sprzedaży spółdzielnie należące do Związku „Społem”.

Ponadto Związek nasz miał się zobowiązać nie otwierać nowych oddziałów, składnic i agentur swoich w tych miastach powiatowych, miasteczkach i osadach, w których już istnieją należące do Związku Rolniczego spółdzielnie, prowadzące lub zamierzające prowadzić dział hurtowej sprzedaży towarów spożywczych i przeznaczonych do użytku domowego.

Na podstawie jednomysłnej opinii rad okręgowych naszego Związku oraz jednomysłnej uchwały Rady Nadzorczej z dn. 9 października 1938 r. Zarząd Związku zakomunikował Związkowi Spółdzielni Rolniczych, że uważa za niemożliwe przyjęcie propozycji, zawartych w projekcie nowego układu, natomiast gotów jest przystąpić do pertraktacji w sprawie zmian i uzupełnień układu, zawartego w dn. 22 października 1935 r.

W odpowiedzi na to otrzymaliśmy od Związku Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo - Gospodarczych pismo z dnia 4 listopada 1938 r., w którym zawiadomiono nas, że Rada Główna Związku Spółdzielni Rolniczych powzięła uchwałę treści następującej:

„1) Związek „Społem”, jako organizacja spożywców, ma zasadnicze zadanie organizować w formie spółdzielczej ludność miejską i robotniczą i zaspokajać jej potrzeby. Związek Rolniczy ma na celu organizowanie ludności rolniczej wsi i miasteczek i zaspokajanie wszelkich jej potrzeb.

2) Współpraca obu grup polegać może na dostarczaniu grupie spożywczej przez grupę rolniczą artykułów produkcji rolnej oraz przez wspólne nabywanie wyrobów przemysłowych potrzebnych do prowadzenia gospodarstwa domowego”.

List zawierał następnie pytanie czy Związek nasz skłonny jest do pertraktacji, zmierzających do zawarcia układu na podstawie zasad powyższych.

Odpowiedź nasza brzmiała jak następuje:

„Odpowiadając na pismo Panów z dnia 4 b. m. P. 11079, przyjmujemy do wiadomości zerwanie przez Panów układu z dnia 22 października 1935 roku z dniem 26 października 1938 r.

Jednocześnie zawiadamiamy, że do pertraktacji celem zawarcia nowego układu na zasadach wyszczególnionych w Ich wyżej wzmiankowanym piśmie nie zamierzamy przystępować”.

W ten sposób układ, normujący przez trzy lata stosunki między dwoma działającymi na wsi polskiej związkami spółdzielczymi, został zerwany. Zerwanie to nastąpiło nie z naszej winy. Nie mogliśmy przystąpić do zawarcia nowego układu, którego *zasadniczym warunkiem miało być usunięcie nas ze wsi w chwili, kiedy ta wieś żywiłowo do nas się zgłasza.*

Inicjatorom niewczesnych pomysłów musimy powiedzieć raz jeszcze, że 77% spółdzielni, należących do Związku „Społem” działa na terenie wiejskim, a rolnicy są elementem dominującym wśród członków spółdzielni naszych. Znalezli się oni w wiejskich spółdzielniach spożywców nie wbrew swym interesom, lecz przyszli tam świadomie, w przekonaniu, że właśnie te organizacje, oparte o Związek „Społem”, odpowiadają potrzebom wsi w zakresie elementarnego skupu i zaopatrzenia.

To poczucie rzeczywistości gospodarczej wykazały spółdzielnie, należące do Wołyńskiego Związku Spółdzielczego „Hurt”, kiedy decydowały w imieniu 22 tysięcy swych członków, przystąpienie nie do Związku Spółdzielni Rolniczych Zarobkowo - Gospodarczych, lecz do Związku „Społem”. W ten sposób, mimo przeszkód i dywersji, posunął się w roku 1938 o krok naprzód proces jednoczenia się w Związku naszym wiejskich spółdzielni spożywców. Znajdują one w ramach naszej organizacji zarówno oparcie gospodarcze, jak i właściwy dla swego rozwoju klimat społeczny.

Działalność Hurtowni

Tempo obrotów towarowych Związku osłabło nieco w roku 1938. Niemniej ogólna suma obrotów: zł 95 milionów, a łącznie z eksportem — zł 98 milionów, jest najwyższą, jaką Związek kiedykolwiek osiągnął.

Wzrost obrotów o 5,5% wzgl. o 6,9% łącznie z eksportem, wobec 15,2% w roku 1937 należy przypisać odmiennemu kształtowaniu się cen, przede wszystkim zaś spadkowi cen ziemiopłodów. Wskaźnik ogólny cen hurtowych spadł w roku 1938 o 5,4%, podczas gdy w 1937 roku tylko o 0,2%. Wynika stąd, że wzrost obrotu ilościowego Związku był o wiele silniejszy, aniżeli wartościowego. Potwierdza to zresztą tabelka obrotów ilościowych ważniejszymi artykułami podana na str. 33-ej. Oto dane cyfrowe dotyczące tego zagadnienia:

	1937 r.	1938 r.	%
	w tysiącach złotych		wzrostu
Obroty towarowe			
Hurtowni łącznie z eksportem	92.051	98.078	+ 6,5%
Obroty towarowe spółdzielni	143.181	170.000*)	+ 19,0%
Wskaźnik cen hurtowych	58,1	55,0	— 5,4%

Sieć rozdzielcza Związku powiększyła się w roku 1938 o dalsze 9 placówek, a mianowicie: oddziały w Cieszynie i Garwolinie, składnice w Drohobyczu, Łowiczu, Sokołowie Podlaskim, Stanisławowie, Stopnicy, Suwałkach oraz oddział skupu rolnego w Chełmie. Ogółem zatem Związek w r. 1938 rozporządzał siecią: 32 oddziałów, 24 składnic, 3 oddziałów skupu rolnego, 1 oddziału włókienniczego, paczkowni i palarni kawy w Gdyni oraz 12 oddzielnych hurtowni monopolowych, niezależnie od 5 ośrodków wytwórczych. Obroty poszczególnymi ważniejszymi artykułami przedstawiały się następująco:

A r t y k u ł	Ilość w ton.		Wzrost lub spadek ilościowy w %
	1937	1938	
Cukier	21.487	23.654	+ 10,1
Sól	36.561	37.392	+ 2,3
Zapałki — skrzyń	15.298	14.975	— 2,1
Węgiel i koks	64.052	72.910	+ 13,8
Mąka pszenna	9.815	10.926	+ 11,3
Mąka żytnia	6.468	6.432	— 0,6
Kasze różne i strączk.	4.479	4.628	+ 3,3
Ryż	3.508	3.192	— 8,0
Śledzie — beczek	13.449	16.014	+ 19,1
Herbata	76	82	+ 7,9
Kawa naturalna	81	129	+ 59,2
Drożdże	176	189	+ 7,4
Cement	13.384	18.934	+ 41,5
Nawozy sztuczne	20.526	27.347	+ 33,2
Nafta	6.965	7.534	+ 8,2

Obrót wartościowy powyższymi artykułami podstawowymi wyniósł, łącznie z wyrobami tytoniowymi, 69,7 miln. zł. i wzrósł w porównaniu z 1937 r. o 1,5% mimo że sprzedaż wyrobów tytoniowych spadła o zł. 2,667.000 na skutek zrzeczenia się przez Związek szeregu koncesji ogólnych. Obrót towarami pozostałymi, częściowo nie pierwszej potrzeby, zwiększył się z 21,9 miln. zł. w 1937 r. do 25,8 miln. zł., tj. o 5,5%. Ta grupa artykułów stanowi obecnie 27% ogólnego obrotu Związku (w roku 1937 wynosiła 24,2%) i decyduje w znacznej mierze o większej rentowności Hurtowni.

Spośród artykułów masowych miejsce czołowe zajmuje węgiel; największy wzrost obrotów wykazał cement: o 41,5%; w r. 1937 obrót tym artykułem w porównaniu 1936 r. podniósł się był o 34%. Znacznie również powiększyły się obroty nawozami sztucznymi, mianowicie o 32%, i trzeci rok z kolei wydatnie wzrasta sprzedaż śledzi, prowadzonych przez Związek.

Procentowo do ogólnej konsumpcji kraju niektóre ważniejsze artykuły w obrocie Związku tak się kształtowały:

*) Dane prowizoryczne.

	1936 r.	1937 r.	1938 r.
Zapałki	16,2	16,5	15,1
Sól	9,6	9,6	9,6
Korzenie	3,5	6,3	5,8
Ryż	9,0	9,5	10,0
Herbata	6,2	5,0	5,1
Kawa	1,7	2,0	2,2
Cukier	5,6	5,6	5,6
Nafta	4,8	5,1	5,5
Tytonie	2,7	2,8	2,2
Nawozy sztuczne	3,0	3,4	3,8
Śledzie	4,1	5,0	4,0
Drożdże	2,4	2,4	2,4
Węgiel	1,6	2,4	2,7

Obroty bezpośrednie wykazują lekkąwyżkę w stosunku do dwóch lat poprzednich, co w związku z napływem wielkiej ilości małych, wiejskich spółdzielni, operujących głównie obrotami składowymi, należy uznać za postęp.

	1936 r.	1937 r.	1938 r.
% obrotów bezpośrednich w stosunku do składowych	33,0	33,1	33,9

Również dodatnim objawem jest dalsze znaczne zwiększenie odsetka tzw. szlachetnych obrotów, tj. przede wszystkim obrotów ze spółdzielniami związkowymi. Wskazuje na to poniższa tabelka:

	1936 r.	1937 r.	1938 r.
	w procentach		
Spółdzielnie związkowe	55,0	57,5	61,6
Spółdzielnie niezwiązkowe	12,5	12,8	12,0
Instytucje	4,4	4,4	4,3
Odbiorcy prywatni	28,1	25,3	22,1

WŁASNA PRODUKCJA

W roku 1938 przybyły dwa ośrodki wytwórcze: Gdynia i Dwikozy pod Sandomierzem.

Zakłady Rybne w Gdyni przeszły do Związku na skutek połączenia się z Przemysłowymi Zakładami Rybnymi, spółdzielnią z odp. udz. w Gdyni. Obrót ich wyniósł w 1938 r. 660 tys. zł.

Zakłady w Dwikozach mają za zadanie przetwórstwo owoców i warzyw. Już w pierwszym roku działalności swej Zakłady te zdołały przerobić łącznie z Włocławkiem 130 wagonów owoców. Rozwój przetwórstwa tego zapewni rolnikom rynek zbytu na owoce i wa-

rzywa i pozwoli na rozwinięcie racjonalnego sadownictwa i ogrodnictwa, które stanowić powinno najbardziej opłacalny dział pracy rolników.

Sprzedaż artykułów własnej produkcji zwiększyła się w 1938 roku o 22,5% i wyniosła 9,3 miln. zł. wobec 7,6 miln. w r. 1937 i 5,5 miln. zł. w r. 1936. W stosunku do ogólnych obrotów Związku sprzedaż wyrobów „Społem” kształtowała się w ostatnich trzech latach następująco: 1936 r. 7,0% 1937 r. 8,4% 1938 r. 9,7%.

W dziale produkcji chemicznej, skoncentrowanej w Kielcach, artykułem najpoważniejszym jest mydło zwykajne, którego sprzedaż wzrasta w ostatnich pięciu latach następująco:

Rok	Sprzedaż w kg.	Zmiana w %
1934	820.000	100
1935	1.040.000	127
1936	1.240.000	151
1937	1.530.000	186
1938	1.710.000	208

Drugim z kolei co do wartości artykułem Zakładów Wytwórczych w Kielcach jest pasta do obuwia. Sprzedaż jej wynosi:

Rok	Sprzedaż w kg.	Zmiana w %
1934	63.000	100
1935	73.000	116
1936	97.000	154
1937	106.000	168
1938	133.000	211

Należy również podkreślić wzrost sprzedaży w 1938 r. proszku samopiorącego o 43%, proszku do szorowania o 32%, zaprawy do podłóg o 22%. Zdobywa sobie rynek w coraz większym stopniu i musztarda „Społem”, której sprzedaż podniosła się w r. 1938 o 43%, w porównaniu z rokiem 1937. Natomiast nastąpił spadek sprzedaży octu o 15%, gdyż nie można już było powiększyć zdolności produkcyjnej octowni, a zapasy z r. 1937 były minimalne. W końcu 1938 r. Zakłady Wytwórcze w Kiel-

cach przystąpiły do montowania drugiej, wielkiej kadzi na wyrób octu.

Ogólny wzrost obrotu wartościowego artykułów produkowanych w Zakładach Wytwórczych w Kielcach wyniósł 15%.

Największą jednak dynamikę rozwojową wykazują już drugi rok z rzędu Zakłady Wytwórcze we Włocławku.

Artykułem podstawowym są tam landryny i inne cukierki, których sprzedaż w ostatnich pięciu latach przedstawia się następująco:

Rok	Sprzedaż w kg.	Zmiana w %
1934	109.000	100
1935	137.000	125
1936	190.000	174
1937	255.000	234
1938	318.000	291

Najbardziej jednak wydatnie rozwija się sprzedaż przetworów owocowych:

Rok	Sprzedaż w kg.	Zmiana w %
1935	36.000	100
1936	75.000	208
1937	239.000	664
1938	416.000	1.155

Stale również wzrasta sprzedaż czekolady:

Rok	Sprzedaż w kg.	Zmiana w %
1934	23.000	100
1935	33.000	143
1936	49.000	213
1937	66.000	287
1938	87.000	378

Ogólny obrót Zakładów Wytwórczych we Włocławku wynosił w 1938 2.224.000 zł i w porównaniu z 1937 r. zwiększył się o 40%.

Młyn w Sokołowie w powodu suszy na Podlasiu w r. 1937 i wynikającego stąd braku surowca był nieczynny na przednówku w r. 1938. Stąd ogólny obrót młyna zmalał o 24% w porównaniu z r. 1937. Znacznie jednak powiększył się zbyt kaszy jęczmiennej, mianowicie z 56.000 kg w r. 1937 do 179.000 kg.

HANDEL ZAGRANICZNY ZWIĄZKU

Handel zagraniczny Związku wzrósł wydatnie w roku sprawozdawczym, szczególnie w dziedzinie eksportu. W ten sposób saldo ujemne naszych obrotów zagranicznych zostało w dalszym ciągu poważnie zredukowane. Jeżeli od wartości importu odejmiemy cło, które pozostaje w kraju w kasach naszego Państwa, to okaże się, że już niewiele brakuje, aby wartość naszego importu była pokryta przez nasz eksport.

Procent pokrycia naszego przywozu wynosił bez uwzględnienia cła:

1935 r.	1936 r.	1937 r.	1938 r.
11,8 ⁰ / ₀	16,2 ⁰ / ₀	25,4 ⁰ / ₀	41,3 ⁰ / ₀

Po uwzględnieniu cła w roku 1938 pokrywamy wywozem już 71,2% naszego przywozu.

Import Związku układał się w 1938 r. następująco:

Nazwa artykułu	Ilość w tonach		Wartość w tys. zł.	
	1937 r.	1938 r.	1937 r.	1938 r.
Śledzie	2.483,8	2.095,5	1.033,8	902,2
Herbata	90,2	86,1	1.070,0	1.059,2
Kawa	120,6	133,5	453,8	509,2
Kakao (w proszku, ziarno i masło kakaowe)	80,3	124,9	186,0	329,5
Pomarańcze i cytryny	842,0	1.189,1	808,4	1.269,5
Rodzynki, figi, śliwki, orzechy, migdały i inne owoce suszone	215,9	380,5	454,5	720,6
Korzenie (przyprawy), pieprz, cynamon, goździki, ziele ang., liście bobkowe, wanilia	97,2	108,9	496,8	456,2

Wydatnie wzrosła działalność eksportowa Związku, bowiem wartość wywozu z 1.444.000 zł w r. 1937 podniosła się do 2.499.000 zł, tj. o 73%.

Wśród artykułów wywożonych przez Związek jaja zajmują w dalszym ciągu miejsce pierwsze. W r. 1938 Związek

wywiózł 22 tys. półskrzynek jaj o wartości 1.614.000 zł, co stanowi o 77% więcej, aniżeli w r. 1937. Na specjalne podkreślenie zasługuje wzmożony eksport artykułów rolniczych, jak cebula, fasola, mak itp. Ogólny obraz działalności eksportowej Związku ilustruje tabela następująca:

Nazwa artykułu	Ilość		Wartość w tys. złotych		% wzrostu
	1937	1938	1937	1938	
Jaja, półskrzynki	15.198	21.892	914	1.614	76,6
Drób i dziczyzna, sztuk	63.545	79.075	286	368	28,7
Art. rolnicze: cebula, mak, fasola, zioła, kg. . .	15.100	590.840	14	119	750,0
Jagody, kg	—	40.536	—	45	—
Drzewo, deski, komplety skrzynkowe	—	—	167	221	32,3
Różne artykuły	—	—	63	132	109,5
Razem:			1.444	2.499	73,1

BILANS ZWIĄZKU

Suma bilansowa Związku wykazuje w roku 1938 wzrost o 3.315 tysięcy zło-

tych i wynosi na dzień 31 grudnia 1938 r. 22.653 tysiące złotych. Wzrost poszczególnych pozycji aktywów przedstawia poniższa tabelka.

	1937 r.		1938 r.		% wzrostu lub spadku
	tys. zł.	% sumy bilans.	tys. zł.	% sumy bilans.	
Towary	4.138	21,4	4.943	21,8	+ 19,4%
Surowce i fabrykaty	1.784	9,2	2.437	10,8	+ 36,6
Weksle w portfelu i dyskoncie	3.319	17,1	2.762	12,2	- 16,8
Odbiorcy krajowi w rachunkach otwartych	1.229	6,3	1.745	7,7	+ 33,9

I w tym roku daje się zauważyć dalszy wzrost remanentu towarów, a szczególnie surowców i fabrykatów, choć nie tak znaczny jak w roku ubiegłym, przy czym zwiększenie się remanentu towarów (o 19,4%) jest znacznie wyższe aniżeli wzrost obrotów (o 6,9%). Odnosi się to również do remanentu surowców i fabrykatów, który podniósł się o 36,6%, podczas gdy sprzedaż artyku-

łów własnej produkcji wzrosła o 22,5%. To też zwiększa się nadal stosunek remanentu towarów do obrotu składowego (patrz tabela obok).

Wzrost ten tłumaczy się zwiększeniem się liczby składnic i oddziałów Związku oraz rozszerzeniem asortymentu towarowego.

W dalszym ciągu zmniejszyło się zadłużenie spółdzielni na rachunku weksli. Zwiększyło się natomiast zadłużenie w rachunkach otwartych, mniej więcej o tę samą sumę. To ostatnie ma znaczenie chwilowe a spowodowane zostało koniecznością poważnego, bo prawie 500 tys. zł wynoszącego sfinansowania spółdzielni na Śląsku Zaolziańskim, za-

	1935 r.	1936 r.	1937 r.	1938 r.
Remanent towarów w stosunku do obrotu składowego	7,2%	8,3%	8,7%	10,1%

raz po przyłączeniu tej dzielnicy do Polski.

Stan zadłużeń spółdzielni na 31 grudnia 1938 r. tak się przedstawiał:

	1937 r.		1938 r.	
	Suma w tys. zł.	% do obrotu	Suma w tys. zł.	% do obrotu
Zobowiązania wekslowe	3.319	3,6%	2.762	2,9%
Zobowiązania w rachunkach otwartych	1.229	1,4%	1.745	1,8%
	4.548	5,0%	4.507	4,7%

PLYNNOŚĆ BILANSOWA

Rok sprawozdawczy był rokiem bardzo intensywnych inwestycji Związku zarówno w dziale własnej produkcji, jak i w dziale handlowym. W dziale produkcji wykończona została w Kielcach bulionarnia i przeprowadzona budowa drożdżowni oraz przejęto Przemysłowe Zakłady Rybne w Gdyni. Poza tym sprowadzone zostały nowe maszyny do Włocławka. Łącznie inwestycje w tym dziale wyniosły przeszło półtora miliona złotych.

W dziale handlowym pobudowane zostały magazyny i biura w Białymstoku, Łucku i Krośnie i rozpoczęta budowa gmachu Centrali w Warszawie. Rozpoczęta motoryzacja oddziałów pochłonęła przeszło 100.000 zł, które w całości zamortyzowane zostały w roku sprawozdawczym, ażeby wykorzystać przysługujące z tego tytułu ulgi podatkowe. Obecnie oddziały i wytwórnie posiadają łącznie 20 samochodów. Inwestycje w dziale gospodarczym wyniosły przeszło 400.000 złotych. Pomimo jednak odpisania na amortyzację prawie pół miliona złotych, wartość aktywów unieruchomionych wzrosła w bilansie prawie o 1,5 miliona złotych. Wskazuje na to zamieszczona obok tabelka.

Zauważyć należy, że w roku sprawozdawczym obciążony został rachunek nieruchomości na sumę przeszło 60 tys.

	1937 r.		1938 r.	
	Wart. w tys. zł. po potrąceniu amortyzacji	% sumy bilansowej	Wart. w tys. zł. po potrąceniu amortyzacji	% sumy bilansowej
Nieruchomości	4.876	25,2	5.786	25,5
Maszyny i urządzenia fabrycz.	628	3,3	1.137	5,0
Ruchomości	317	1,6	327	1,4
	5.821	30,1	7.250	31,9

złotych przez sprzedaż czterech nieruchomości, przejętych swego czasu w drodze licytacji po spółdzielniach załamanych, mianowicie dwóch nieruchomości po „Robotniku” w Kutnie, jednej w Łodzi po Łódzkiej Spółdzielni Spożywców i jednej w Radomiu po „Naprzodzie”.

FUNDUSZE WŁASNE ZWIĄZKU

Stan funduszy własnych przedstawia się w sposób następujący:

	1937 r.		1938 r.	
	Suma w tys. zł.	% sumy bilansowej	Suma w tys. zł.	% sumy bilansowej
Udziały	1.848	9,6%	2.025	9,0%
Fundusze stałe (bez amortyzacyjnych)	2.730	14,1%	3.072	13,5%
Nadwyżka	617	3,2%	1.009	4,5%
	5.195	26,9%	6.106	27,0%

Jak widać z powyższego zestawienia, fundusze własne Związku nie pokrywają w dalszym ciągu unieruchomionych aktywów. Jednakże płynność bilansu Związku utrzymana jest przez wzrost zobowiązań o charakterze długoterminowym.

	w tys. zł.
Kasa Przewodności Pracowników	922
Pożyczki długoterminowe hipoteczne	721
	1.643

Suma ta stanowi 7,2% sumy bilansowej.

Łącznie zatem płynność bilansu tak się przedstawia:

	1937 r.		1938 r.	
	Suma w tys. zł.	% sumy bilans.	Suma w tys. zł.	% sumy bilans.
Fundusze własne stałe i nadwyżka	5.195	26,0%	6.106	27,0%
Zobowiązania dłu- goterminowe . . .	1.023	5,0%	1.643	7,2%
Razem	6.218	32,2%	7.749	34,2%
Aktywa stałe . . .	5.821	30,1%	7.250	31,9%
Różnica	397	2,1%	499	2,3%

Stosunek kapitałów własnych do obcych pozostał w r. 1938 bez zmiany:

	1935 r.	1936 r.	1937 r.	1938 r.
Stosunek kapitałów własnych i obcych	1:2,94	1:2,79	1:2,72	1:2,71

NADWYŻKA I KOSZTY HANDLOWE

Rentowność operacji handlowych Związku wzrosła znacznie w roku 1938. Nadwyżka brutto, łącznie z prowizjami, podniosła się o 12,2%, podczas gdy obroty o 6,9%, a bez eksportu o 5,5%. Przypisać to należy dalszemu wzrostowi obrotów artykułami więcej rentownymi, jak to widać z poniższej tabelki:

	1936 r.	1937 r.	1938 r.
Cukier	25,0	23,2	24,1
Wyroby tytoniowe	16,3	15,6	12,0
Sól	10,1	8,9	8,9
Artykuły inne. .	48,6	52,3	55,0

Koszty handlowe wzrosły o 539 tysięcy złotych, a więc o 11,9% przy wzroście obrotów 6,9%, wzrosły zatem w stopniu wyższym, co się tłumaczy przeprowadzoną od 1 stycznia 1938 r. podwyżką płac, wynoszącą przeciętnie około 10%. Wzrost nadwyżki brutto

łącznie z prowizjami pokrył jednak w całości różnicę.

	1936 r.	1937 r.	1938 r.
Nadwyżka brutto łącznie z prowizjami	4,06	4,10	4,76
Koszty handlowe	3,19	3,05	3,30
Różnica:	0,87	1,05	1,46

Preliminarz budżetowy został przekroczony o 9,9% w Dziale Produkcji i o 7% w Dziale Handlowym, łącznie w Dziale Gospodarczym o 7,4%. Przekroczenie to mieści się w granicach uchwalonych przy budżecie przez Zjazd pełnomocników Związku i jest usprawiedliwione następującymi przyczynami:

ogólnym wzrostem obrotów,
nie objętym preliminarzem budżetem Zakładów w Dwikozach,
nie objętymi preliminarzem budżetami nowych składnic.

Budżety nie objęte preliminarzem zatwierdzone zostały przez Radę Nadzorczą.

Nadwyżka operacyjna wzrosła bardzo poważnie i wyniosła, bez uwzględnienia odpisów na oddłużenie, prawie półtora miliona złotych. Po przeprowadzeniu tych odpisów nadwyżka netto przekroczyła po raz pierwszy w historii Związku milion złotych. Daje to możliwość Związkowi podwojenia w porównaniu z rokiem poprzednim przyznanych spółdzielniom zwrotów od zakupów, a mianowicie wyznaczenia:

1,5% od artykułów z marką „Społem”,

1% od innych artykułów (z wyłączeniem cukru i tytoni a włączeniem soli, nie podlegającej dotychczas zwrotom od zakupów)
oraz oprocentowania udziałów w wysokości 4% zamiast dotychczasowych 3%.

Czy spółdzielnia Wasza zgłosiła już przystąpienie do Banku „Społem”?

Działalność Wydziału Lustracyjnego i Społeczno-Wychowawczego

W roku 1938 przyjęto do Związku 410 spółdzielni, a wykreślono 64, tak, że w końcu roku należało do Związku 1877 spółdzielni, a poza tym 9 spółdzielni rolniczo - handlowych było wyłącznie członkami Hurtowni.

Tabela ogólna spółdzielni związkowych według typów układu się w porównaniu z rokiem 1937 następująco:

	1937 r.	1938 r.
spółdzielni spożywców	1.430	1.776
" wspóln. zaspok. in.		
potrzeb	65	68
spółdzielni wytwórczych	14	12
" pracy	15	15
związków okręgowych	6	5
Bank „Społem”	1	1
	1.531	1.877
spółdzielni roln.-handl.	10	9
	1.541	1.886

Ponadto Związek obejmował swą działalnością rewizyjną i instrukcyjną 303 spółdzielnie, które otrzymały ze Związku oświadczenia o celowości powstania i przechodzą okres wyczekiwania na przyjęcie ich do Związku.

AKCJA ORGANIZACYJNA

Działalność organizacyjna Związku opierała się na przeświadczeniu, że ruchu spółdzielczego dekretować nie można. Spółdzielnie, jeśli mają być zdolne do życia, powstawać muszą „od dołu”, z woli samych zainteresowanych, jako wyraz dojrzałej ich potrzeby oraz przeświadczenia o celowości spółdzielczej gospodarki planowej.

Wychodząc z tych założeń, Wydział zmierzał do zapoznawania warstw ekonomicznie słabych ze znaczeniem ruchu spółdzielczego i rolą, jaką może on odegrać zarówno w ich życiu gospodarczym, jak w budowaniu nowych form gospodarki narodowej. W szczególności zadaniem Wydziału było budzenie inicjatywy społecznej organizowania spół-

dzielni w tych miejscowościach, które posiadają ku temu warunki gospodarcze oraz zespół ludzi wyrobionych społecznie.

Rezultaty tej akcji wyraziły się w zorganizowaniu w 1938 roku 278 spółdzielni spożywców, na terenie 102 powiatów, głównie w woj. centralnych. Terytorialne rozmieszczenie nowopowstałych spółdzielni spożywców w ostatnich czterech latach ilustruje zestawienie następujące:

Województwa	R o k			
	1935	1936	1937	1938
centralne:				
m. Warszawa	—	—	—	2
warszawskie	9	19	16	27
łódzkie	2	1	6	13
kieleckie	18	27	10	32
lubelskie	67	78	96	61
białostockie	22	20	18	26
	118	145	146	161
wschodnie:				
wileńskie	8	13	16	11
nowogródzkie	16	23	20	17
poleskie	15	16	16	5
wołyńskie	8	15	25	13
	47	67	77	46
zachodnie:				
poznańskie	—	1	2	1
pomorskie	—	3	3	4
śląskie	1	2	5	1
	1	6	10	6
południowe:				
krakowskie	7	6	17	18
lwowskie	11	18	36	41
stanisławowskie	—	1	2	5
tarnopolskie	1	—	—	1
	19	25	55	65
Ogółem w całej Polsce	185	243	288	278

Spśród powstałych w 1938 r. 278 spółdzielni spożywców 236 zostało zorganizowanych na terenie wsi; 16 w osadach robotniczych; 14 w miasteczkach i zaledwie 12 w miastach.

Udział wsi i miasta w ruchu założycielskim spółdzielni spożywców w ro-

ku 1938 w porównaniu z r. 1937 ilustruje następujące zestawienie:

ło do innych związków rewizyjnych. Poza tym akta 5 spółdzielni zostały

Województwa	Wieś		Osada rob. leśn. tart. letnisk.		Miasteczko		Miasto		Razem	
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
centralne:										
m. Warszawa	—	—	—	—	—	—	1	2	1	2
warszawskie	16	22	—	3	—	1	1	1	17	27
łódzkie	7	12	—	1	—	—	—	—	7	13
kieleckie	10	28	—	3	—	—	—	1	10	32
lubelskie	91	58	—	2	1	1	3	—	95	61
białostockie	11	20	—	3	6	3	1	—	18	26
	135	140	—	12	7	5	6	4	148	161
wschodnie:										
wileńskie	12	6	—	—	3	4	1	1	16	11
nowogródzkie	14	14	—	—	6	2	—	1	20	17
poleskie	15	5	—	—	1	—	—	—	16	5
wołyńskie	23	13	—	—	2	—	—	—	25	13
	64	38	—	—	12	6	1	2	77	46
zachodnie:										
poznańskie	—	1	—	—	—	—	1	—	1	1
pomorskie	1	3	—	1	—	—	1	—	2	4
śląskie	2	—	—	1	—	—	3	—	5	1
	3	4	—	2	—	—	5	—	8	6
południowe:										
krakowskie	16	16	—	1	1	—	—	1	17	18
lwowskie	31	34	—	—	1	3	4	4	36	41
stanisławowskie	1	4	—	1	—	—	1	—	2	5
tarnopolskie	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
	48	54	—	2	2	3	5	6	55	65

SPÓŁDZIELNIE NOWOPOWSTAŁE

Od wejścia w życie w r. 1934 noweli do ustawy o spółdzielniach do dnia 31 grudnia 1938 roku Związek wydał 1.191 oświadczeń o celowości założenia spółdzielni. Spośród spółdzielni tych 27 nie podjęło wcale działalności gospodarczej, 37 zaprzestało jej, a 16 przystąpi-

przekazane Radzie Spółdzielczej, jako nie kwalifikujących się do przyjęcia do Związku. Spośród 1.106 spółdzielni przyjętych zostało do Związku do końca 1938 r. 803, tj. 72%. Z pozostałych 303 spółdzielni 103 nie kwalifikuje się jeszcze z różnych względów do przyjęcia do Związku; 66 — są to spółdzielnie wytwórcze i pracy, których obecnie Związek w poczet swych członków nie przyj-

Rok	Liczba wydanych oświadczeń	L i c z b a s p ó ł d z i e l n i				Liczba czynnych spółdzielni	Z t e g o	
		nie podj. działaln.	zaprzest. działaln.	przyst. do in. związ.	przekaz. Radzie Spółdz.		przyjęto	nie przyjęto
1934	54	—	1	2	2	49	48	1
1935	203	6	15	4	3	175	171	4
1936	286	9	16	4	—	257	219	38
1937	332	9	5	5	—	313	234	79
1938	316	3	—	1	—	312	131	181
	1.191	27	37	16	5	1.106	803	303

muje, a 134 powstały w okresie drugiego półrocza 1938 r. i przed zestawieniem pierwszego bilansu sprawozdawczego nie mogą być przyjęte do Związku.

Proces przyjmowania spółdzielni nowych do Związku przedstawia tabela zamieszczona na str. 15-ej.

DZIAŁALNOŚĆ REWIZYJNA I INSTRUKCYJNA

Współrzednie z działalnością rewizyjną praca lustracyjna i instrukcyjna Związku oparta była w roku 1938 na następujących wytycznych:

- 1) Ostra walka z kredytami.
- 2) Usilny werbunek członków.
- 3) Zwiększenie rentowności.
- 4) Forsowanie produkcji spółdzielczej.
- 5) Gromadzenie kapitałów spółdzielczych.
- 6) Tępienie mank sklepowych.
- 7) Wzmoczenie propagandy.

W czasie lustracji zwracano również uwagę na akcję organizacyjną spółdzielni, a w szczególności na utrzymywanie kontaktu przez spółdzielnie miejskie ze związkami zawodowymi robotniczymi i pracowniczymi, a na terenie wiejskim z organizacjami zawodowymi rolniczymi oraz stowarzyszeniami młodzieży.

Działalność instruktoriatu wytwórczości rozszerzona została na nowe rodzaje wytwórni, jak wytwórnie wód gazowych, betoniarnie, rozlewnie octu, palarnie kawy, kiszarnie kapusty itp.

W zakresie gospodarki istniejących wytwórni położono główny nacisk na podniesienie jakości wyrobów. Przeprowadzono przeto cykl badań, głównie z zakresu piekarnictwa, które pozwoliły na odpowiednie pogłębienie techniki. Opracowano również szereg ulepszeń, z których najważniejszym był zgłoszony do patentu nowy typ chleba.

W dziedzinie masarstwa zwrócono przede wszystkim uwagę na kontrolę oraz domagało się stanowczo od spółdzielni jej stosowania. Opracowana została przy tym książka masarni, rapor-

ty, sprawozdania itp. Równolegle opracowano szereg norm, ustalono sposoby wyrobu wędlin, typy urządzeń itp. W wyniku tej akcji prawidłową kontrolę zaprowadziło około 3/4 spółdzielni, posiadających masarnie, gdy w roku 1937 kontrolę taką prowadziła mniej niż połowa spółdzielni.

Dla ciastkarni opracowano szereg recept na wyroby, sposoby produkcji kilku rodzajów ciast oraz podstawy kontroli.

Ze względu na duże zainteresowanie się spółdzielni wytwórniami wód gazowych ustalono najbardziej odpowiednie typy maszyn dla tego działu produkcji i sposoby wyrobu.

Betoniarnie i cegielnie otrzymały wzory kontroli, normy kosztów, wskazówki techniczne badania cementu itp.

Poszczególne problemy, związane z działami wytwórczymi, prowadzonymi przez spółdzielnie, omawiane były w wydawanym przez Wydział Biuletynie Wytwórczości, który był przesyłany bezpłatnie spółdzielniom, uiszczającym składkę na instruktoriat wytwórczości. Poza tym instruktoriat prowadził akcję szkoleniową wśród pracowników wytwórni, urządzając m. in. kurs wakacyjny dla kierowników i gospodarzy piekarni.

Dla bieżącego instruowania lustratorów w zakresie ich pracy rewizyjnej i instrukcyjnej wydawany był co miesiąc „Komunikat Wydziału Lustracyjnego i Społeczno - Wychowawczego”.

W roku sprawozdawczym zrewidowano 93,1% spółdzielni związkowych i 63,7% spółdzielni, posiadających oświadczenia Związku o celowości ich założenia, lecz do Związku jeszcze nie przyjętych.

PERSONEL WYDZIAŁU

W dniu 31 grudnia 1938 r. pracowało w Wydziale Lustracyjnym i Społeczno-Wychowawczym 96 osób, nie licząc 1 osoby delegowanej do Ligi Kooperatystek. Z liczby tej 19 osób poza kierow-

nictwem zatrudnionych było w biurach Wydziału w Warszawie a 35 lustratorów, 2 instruktorów wytwórczości oraz 11 kandydatów na lustratorów pełniło swe funkcje na terenie. W dziale społeczno - wychowawczym pracowało 28 osób.

OKRĘGI LUSTRACYJNE

Okrag	Liczba spółdzielni związkow.	Spółdz. z oświadczenia mi do 31. XII	Razem spółdz. podl. rewizji
1. Baranowicze	70	16	86
2. Białystok	45	11	56
3. Brześć	57	6	63
4. Chełm	87	8	95
5. Ciechanów-Łomża	48	4	52
6. Częstoch.-Wieluń	52	5	57
7. Grodno	46	12	58
8. Głębokie	42	5	47
9. Hrubieszów	62	3	65
10. Kielce	53	18	71
11. Kraków	53	14	67
12. Kraśnik	22	1	23
13. Krosno	28	6	34
14. Kutno-Włocławek	71	6	77
15. Krzemieniec	27	4	31
16. Lida	53	4	57
17. Lublin	82	8	90
18. Lwów-Stanisławów-Tarnopol	32	13	45
19. Łódź-Kalisz	52	24	76
20. Łuck	59	5	64
21. Pińsk	44	9	53
22. Piotrków-Opoczno-Końskie	46	1	47
23. Pomorze-Poznań	19	8	27
24. Puławy-Garwolin	49	7	56
25. Radom-Ostrowiec	51	5	56
26. Rzeszów	62	16	78
27. Siedlce-Łuków	65	8	73
28. Śląsk Górny i Ciesz.	51	10	61
29. Warszawa — pr. brz.	47	6	53
30. " — l. brz.	54	23	77
31. Wilno	47	10	57
32. Włodawa-Lubartów	55	6	61
33. Zagłębie Dąbrowskie-Miechów	48	3	51
34. Zamość-Krasnystaw-Biłgoraj	78	13	91
35. Eksterytorialne	36	—	36
36. Księgarskie	40	5	45
Razem spółdz. związkow.	1.833	303	2.136
" " z „Hurtu”	44	—	44
Ogółem:	1.877	303	2.180

nowych okręgów lustracyjnych: Grodno — wydzielony z okręgu Białystok-Grodno; Głębokie — wydzielony z okręgu Wilno; Kraśnik — wydzielony z okręgu Lublin; Krosno — wydzielony z okręgu Rzeszów - Krosno; Krzemieniec — wydzielony z okręgu Łuck.

W końcu roku spółdzielnie związkowe ujęte były w 34 okręgi lustracyjne, a poza tym spółdzielnie duże i spółdzielnie księgarskie wydzielone zostały w okręgi eksterytorialne i lustrowane były przez lustratorów specjalnych.

PRACA LUSTRATORÓW

Zestawienie głównych czynności lustratorów i instruktorów w r. 1938 w porównaniu z latami 1937 i 1936 podajemy w tabelce poniższej oraz w zamieszczonej na str. 18-ej.

Zlustrowano spółdzielni	związkowych	niezwiązkowych	Razem lustracji
1 raz	1545	336	1881
2 razy	195	28	446
3 razy	29	6	105
4 razy	11	—	44
	1780	370	2476

Jak wynika z tych zestawień, zlustrowanych zostało w ciągu 1938 roku 1780 spółdzielni związkowych. Spośród spółdzielni tych 39 zostało ze Związku w ciągu roku wykluczonych. Z liczby 1877 spółdzielni należących do Związku pod datą 31 grudnia 1938 roku zlustrowanych było w ciągu roku 1741; niezlustrowanych pozostało 136 (w tym 61 spółdzielni w likwidacji), skutkiem niedostatecznego aparatu rewizyjnego. Natomiast wykonano 521 dodatkowych lustracji spółdzielni związkowych, rewidując dwukrotnie 195 spółdzielni, trzykrotnie — 29 spółdzielni i czterokrotnie — 11.

Przeciętnie na jednego lustratora przypadało miesięcznie lustracji:

w 1936 r. —	7,3
w 1937 r. —	7,2
w 1938 r. —	7,2

W roku 1938 utworzonych zostało 5

Charakter czynności	1936 r.	1937 r.	1938 r.
Liczba spółdzielni związkowych	1255	1531	1877
Lustracje i wizytacje	1506	1851	2476 *)
Konferencje z radami nadzorczymi	1289	1724	2299
Udział w posiedzeniach rady okręgowej	258	293	365
Udział w zjazdach okręgowych	190	238	255
Udział w walnych zgromadzeniach spółdzielni	210	168	272
Wyjazdy w sprawach organizacyjnych i innych	242	284	332
Pogadanki, odczyty i kursy	244	282	466
Zestawienie bilansów	227	237	261
Liczba dni pobytu w spółdzielniach	3858	4550	6048
Zużyto dni na podróż	217	257	481
Liczba lustratorów (przeciętna)	20	25	33

Praca rewizyjna układała się następująco:

Charakter czynności	1936 r.	1937 r.	1938 r.
Liczba spółdzielni związkowych	1255	1531	1877
Dorocznych lustracji spółdzielni związkowych	1174	1383	1747
Powtórnych lustracji spółdzielni związkowych	26	20	53
Wizytacji spółdzielni związkowych	115	117	266
Lustracji i wizytacji spółdzielni niezwiązkowych	191	331	410
	1506	1851	2476
	20	25	33

Przeciętny koszt lustracji wyniósł w r. 1938 zł. 94.10 wobec zł 98.50 w roku 1937 i zł 97.90 w r. 1936. Wydatki t. zw. efektywne, obejmujące przejazdy, hotele i diety lustratorów, wyniosły w obliczeniu na jedną lustrację w r. 1938 zł 36, gdy w r. 1937 stanowiły zł 39.14, a w 1936 r. 38.75 zł. Przeciętny koszt jednego dnia pobytu lustratora w spółdzielni kształtował się łącznie z pensją następująco: w r. 1938 — zł 35.22, w r. 1937 — zł 37.90, w r. 1936 — zł 36.31. Wydatki efektywne w obliczeniu na jeden dzień pobytu w spółdzielniach wynosiły: w r. 1938 — zł 13.48, w r. 1937 — zł 15.07, w r. 1936 — zł 14.37.

SEKRETARIAT

Głównym zadaniem sekretariatu jest nadzór nad działalnością spółdzielni i zarządzanie w tym celu ich rewizji, wykonywanej przez lustratorów Związku.

W sekretariacie skoncentrowana jest poza tym praca instrukcyjna wydziału, tudzież akcja opieki nad spółdzielniami i pomocy im we wszystkich sprawach, związanych z działalnością spółdzielni. Do sekretariatu należy również wydawanie opinii o celowości założenia spółdzielni, oraz kwalifikowanie ich do przyjęcia do Związku.

Sekretariat kieruje ponadto biurem Wydziału, sprawuje kontrolę nad pracą lustratorów oraz pełni funkcje administracyjne w Wydziale.

Sekretariat Wydziału wysłał w ciągu roku do spółdzielni 2315 protokółów z lustracji i tyleż pism polustracyjnych. W r. 1937 wysłano do spółdzielni 1752 protokoły z lustracji i tyleż pism polustracyjnych.

*) W tym 32 lustracje dokonane przez Związek „Hurt”.

Ogólna liczba korespondencji wysłanej przez Wydział kształtuje się w ostatnich trzech latach następująco: 1936 r. — 18.465; 1937 r. — 23.678; 1938 r. — 28.825.

REFERAT PRAWNY

Praca referatu prawnego uległa w r. 1938 dalszemu rozszerzeniu, a liczba załatwionych spraw związanych z działalnością spółdzielni wzrosła w porównaniu z r. 1937 z 1340 do 3186.

Większość spraw wpływających do referatu dotyczy kwestii podatkowych. Na mocy uprawnień przyznanych Związkowi w r. 1937 referat składał w imieniu spółdzielni b. liczne odwołania od wymiaru podatków oraz opłat stempłowych i przeprowadzał sprawy aż do N. T. A. włącznie. Ponadto interweniował w licznych wypadkach w urzędach w sprawach związanych z interpretacją ustaw podatkowych, a zwłaszcza podatku przemysłowego.

Ważną i absorbującą dziedziną pracy referatu prawnego było w r. 1938 przygotowywanie materiałów do spraw sądowych, wytoczonych przez Związek o oszczerstwo paru czasopismom i osobom prywatnym.

REFERAT STATYSTYCZNY

Statystyka roczna spółdzielni związkowych, która jest podstawową pracą referatu statystycznego, została znacznie rozbudowana. Rozszerzono wydatnie wstęp, zawierający szczegółową analizę stanu spółdzielni, wprowadzono nowe tabele, uwzględniające m. in. stan organizacyjny i gospodarczy oraz bilans zbiorowy oddzielnie spółdzielni miejskich i oddzielnie spółdzielni wiejskich, wreszcie ulepszono znacznie część graficzną i zwiększono liczbę wykresów z 34 do 46. Statystyka roczna wydana została we wrześniu.

Do prac referatu statystycznego należało również badanie kształtowania się obrotów i zakupów spółdzielni w Związku na podstawie danych, przysyłanych co miesiąc przez spółdzielnie.

Poza tym referat statystyczny wykonał cały szereg prac statystycznych dla kierownictwa Wydziału, a m. in. opracował na Zjazd statystykę porównawczą działalności 1.085 spółdzielni w latach 1936 — 1937, jako materiał do referatu o stanie spółdzielni związkowych.

REFERAT PRASOWY I RADIOWY

W ciągu roku ubiegłego pisma wrogie ruchowi spółdzielczemu prowadziły ostrą kampanię przeciwko Związkowi, posługując się w tym celu wszelkimi środkami, nie wyłączając oszczerstwa.

Ponieważ akcja zmierzająca do zdyskredytowania Związku i spółdzielczości spożywców miała charakter napaści zorganizowanej przez siły wrogie społecznie i gospodarczo ruchowi spółdzielczemu, Związek został zmuszony do wytoczenia szeregu procesów o zniesławienie. Należało przeto wzmocnić akcję prasową celem odparcia zarzutów i oszczerstw oraz kalumnii rzuconych na Związek i ugruntowania w społeczeństwie przeświadczenia, że ruch spółdzielczy spożywców, ze Związkiem na czele, służy wyłącznie celom własnym.

Rezultatem akcji podjętej przez referat prasowy Związku przy pomocy Biura Informacyjnego Naukowego Instytutu Spółdzielczego, jak również w drodze bezpośredniej, było umieszczenie w prasie ogólnej około 1.200 wzmianek informacyjnych. Ponadto referat prasowy ułożył przeszło 200 artykułów o charakterze obronnym, które, poza informowaniem ogółu o zadaniach i osiągnięciach spółdzielczości spożywców, wskazywały niejednokrotnie na źródła wystąpień przeciwko spółdzielczości i na zamierzone cele tej dywersyjnej kampanii.

Poza tym prowadzono szereg akcji specjalnych, jak: akcja spółdzielcza w Małopolsce Wschodniej, udział spółdzielczości w gospodarce narodowej, sprawozdania z procesów, prowadzonych przez Związek przeciwko oszczer-

com, propaganda produkcji spółdzielczej itd.

Wachlarz pism, z którymi referat prasowy pozostawał w kontakcie, jest b. szeroki. Obejmował on pisma codzienne wszystkich niemal kierunków politycznych, liczne periodyki, zwłaszcza młodzieżowe i zawodowe, czasopiśma, wychodzące zarówno w Warszawie, jak i na prowincji.

Współpraca z Polskim Radio ograniczała się do stałego nadawania wiadomości z życia naszego ruchu. Wzmianek takich nadano przez radio przeszło 150.

Stacje regionalne nadawały co pewien czas pogadanki spółdzielcze w miarę starań rad okręgowych.

INSTRUKTORIAT ORGANIZACYJNY

W miarę powiększania się liczby spółdzielni związkowych i wzrostu zainteresowania się spółdzielczością spóżywców zarówno na wsi, jak i w mieście, rośnie zakres zadań i obowiązków instruktoriatu organizacyjnego.

Podstawową działalnością instruktoriatu jest akcja szkolenia. Planowanie jej i organizowanie a częściowo i prowadzenie stanowi przedmiot pracy instruktoriatu, niejednokrotnie łącznie z troską o stronę finansową akcji kursowej. Związane są z instruktoriatem wakacyjne kursy spółdzielcze, które mają charakter czasów, połączonych z przeszkoleniem spółdzielczym.

W dziale pracy organizacyjnej instruktoriat stawiał sobie za zadanie przede wszystkim przełamanie bierności organizacji zawodowych robotniczych i pracowniczych w stosunku do ruchu spółdzielczego. Opierając się na uchwałach konferencji przedstawicieli robotniczych i pracowniczych związków zawodowych, odbytej w Kielcach w dn. 18 grudnia 1937 r., instruktoriat dążył do ustalenia i zacieśnienia kontaktów z organizacjami zawodowymi i nawiązania z nimi stałej współpracy. Ustanowiony w tym celu referat działalności instrukcyjnej i propagandowej na terenach robotniczych opracował plan akcji organizacyjnej i szkolenio-

wej, a następnie zabiegał o współdziałanie z nią związków zawodowych robotniczych i pracowniczych oraz zainicjował omawianie na jesiennych zjazdach okręgowych Związku zagadnienia „współpracy z organizacjami robotniczymi i pracowniczymi w zakresie ekspansji ruchu spółdzielczego spóżywców w okręgu”.

Zagadnienie to postawione zostało na porządku obrad 11 jesiennych zjazdów okręgowych Związku, które zgromadziły 1.198 osób. Wysunięta platforma ideowa współpracy była w pełni przez zjazdy zaakceptowana oraz zostały przyjęte proponowane sposoby technicznego działania. Akcja nawiązana z centralami związków zawodowych nie wyszła jeszcze ze stadium organizacyjnego, mimo zasadniczej gotowości związków zawodowych do jej podjęcia i przeprowadzenia.

Natomiast rok ubiegły był okresem dalszego wiązania się ludności wiejskiej ze spółdzielczością spóżywców. Utworzony w instruktoriacie referat akcji spółdzielczej na terenie wiejskim miał za zadanie oddziaływanie w kierunku celowej rozbudowy sieci spółdzielni spóżywców w okręgach o słabym nasileniu organizacyjnym. Przeprowadzono to przez inicjowanie kursów dla organizatorów i organizowane konferencje w tych terenach.

Pogłębiany i rozszerzony został udział młodzieży wiejskiej w rozbudowie spółdzielni spóżywców na wsi. Ścisłszy kontakt i współpraca z poszczególnymi organizacjami młodzieży wiejskiej, zarówno w ogniwach centralnych, jak i u dołu, systematyczna i coraz wydawniejsza pomoc Związku w obsłudze kursów i konferencji spółdzielczych doprowadzają do coraz większego kontaktowania młodzieży wiejskiej ze spółdzielczością spóżywców. Sprawy spółdzielczości są obecnie stałym przedmiotem pracy samokształceniowej i społecznej wiejskiej młodzieży zorganizowanej.

Wzmocniona została również więź i współpraca z organizacjami starszej społeczności wiejskiej. Poza normalnymi formami współdziałania z inicjatywy

Związku odbyła się w Kielcach w dniu 25 listopada 1938 r. ogólnopolska konferencja przedstawicieli rolniczych organizacji zawodowych, poświęcona spółdzielczości spożywców. Konferencja, w której wzięło udział 124 przedstawicieli organizacji rolniczych, przyczyniła się niezawodnie do zacieśnienia stosunków między tymi organizacjami a spółdzielczością spożywców.

W roku sprawozdawczym do referatu polityki pracowniczej przydzielony został dział pośrednictwa pracy, który dawniej prowadzony był przy sekretariacie Wydziału. Dział ten ma za zadanie klasyfikować zgłaszających się kandydatów do pracy w ruchu spółdzielczym, aby najlepsi i najbardziej przygotowani ludzie mogli znaleźć zatrudnienie w spółdzielniach, a jednocześnie, aby pomagać spółdzielniom w jak najlepszym obsadzaniu wakuujących stanowisk. W roku bieżącym instruktoriat organizował praktyki dla tych, którzy uprzednio otrzymali przygotowanie teoretyczne do pracy w spółdzielniach, i czuwał nad przebiegiem tych praktyk.

W roku 1938 instruktoriat podzieliłny był na następujące referaty:

- 1) organizacyjno - propagandowy,
- 2) szkolenia spółdzielczego,
- 3) polityki pracowniczej i pośrednictwa pracy.
- 4) działalności instrukcyjnej i propagandowej na terenach robotniczych,
- 5) akcji spółdzielczej na terenie wiejskim,
- 6) spółdzielni uczniowskich.

Począwszy od mies. lutego 1938 r. instruktoriat wydaje co miesiąc Biuletyn Informacyjny dla rad okręgowych, będący organem instrukcyjnym i przewodnikiem pracy spółdzielczej na terenie. Celem ustalenia wytycznych dla działalności rad okręgowych, instruktoriat organizacyjny przygotował doroczną konferencję przedstawicieli rad okręgowych, która odbyła się w Gdyni w dn. 27 maja 1938 r.

KURSY USTNE

W ramach organizacyjnych Związku odbyło się w 1938 r. 296 kursów krótkoterminowych, w których wzięło udział 11.789 uczestników. Ponadto odbyły się 192 konferencje o charakterze przeszkolenia zawodowego, które zgromadziły 6.101 osób. Łącznie więc akcja kursów spółdzielczych objęła w 1938 roku 17.890 osób spośród działaczy i pracowników spółdzielczych, jak również młodzieży, głównie wiejskiej. W roku 1937 frekwencja na 242 kursach krótkoterminowych wyniosła 9.123 osoby, na 113 konferencjach przeszkoleniowych 4.623, co czyni razem 13.746 osób. Wzrost frekwencji w r. 1938 wyniósł okragło 30%.

Czas trwania kursów jeszcze większe wykazuje różnice. Dni nauki w roku 1938 było w ogóle 1.106, tj. o 53% więcej niż w roku poprzednim. Kiedy w roku 1937 przeciętnie kurs, poza konferencjami jednodniowymi, trwał dwa i pół dnia, to w roku ostatnim już 3,2 dnia.

Czas trwania kursów układał się następująco:

	1937 r.	1938 r.
Kursów	126	147
1-dniowych	32	29
" 2- "	30	39
" 3- "	13	8
" 4- "	19	28
" 5- "	7	19
" 6- "	5	4
" 7- "	1	9
" 8- "	—	2
" 9- "	8	3
" 10- "	1	8
" dłuższych		

Po doliczeniu kursów wakacyjnych prace kształceniowe w ciągu roku ubiegłego trwały 1515 dni.

KURSY WAKACYJNE

W roku 1938 odbyło się 31 wakacyjnych kursów spółdzielczych, zorganizowanych przez Wydział Lustracyjny i Społeczno - Wychowawczy, względnie przy jego pomocy. W kursach tych

Ogólne zastawienie akcji kursowej i frekwencji:

Rodzaj kursów	Liczba kursów		Dni wykładowych		Liczba uczestn.	
	1937	1938	1937	1938	1937	1938
Dla władz i prac. spółdz.	98	103	199	338	2904	3336
„ organizat. spółdz.	36	65	173	226	1278	2292
„ działaczy społecznych	6	16	14	41	237	804
„ „ wiejskich	36	54	72	133	1530	3079
„ nauczycieli i młodz. szk.	38	25	61	56	1961	810
Różne	28	33	87	120	1213	1468
Razem	242	296	606	914	9123	11789
Konferencje przeszkoleniowe	113	192	113	192	4623	6101
Ogółem	355	488	719	1106	13746	17890

wzięło udział 942 uczestników. W roku poprzednim kursów wakacyjnych było 25 z frekwencją 736 osób.

Kursy rozpoczęły się 7 czerwca, a zakończone zostały 28 sierpnia. Odbywały się one w 8 miejscowościach, podczas gdy w roku poprzednim — w 7 miejscowościach.

Centralne kursy zorganizowane zostały w Zaleszczykach. Przeznaczone były dla kierowników spółdzielni, członków rad nadzorczych i zarządów, rad okręgowych, działaczy społecznych, nauczycielstwa oraz dla pracowników sklepowych. Ponadto odbył się kurs świetlicowy dla kobiet. Pozostałe kursy urządzone były w Sitkówce, Ustroniu pod Łodzią, Białobrzegach pod Augustowem, Cieszynie, Czatkowicach, Chałupach i Bukowinie i przeznaczone zostały: dla pracowników spółdzielni, kierowników piekarni spółdzielczych, działaczy ze spółdzielni księgarskich, dla komitetów sklepowych i członków spółdzielni, poza tym dla oficerów oświatowych Junackich Hufców Pracy, oraz dla kobiet i młodzieży.

24 kursy trwały po 14 dni, 7 kursów po 10 dni. Na każdym kursie było 32 do 36 godzin wykładów, a reszta czasu poświęcona była na wycieczki i wypoczynek. Wieczory miały charakter gawęd i zajęć oraz zabaw świetlicowych. Uczestnicy kursów cieszyńskich zwiedzały spółdzielnię Zaołzia, będącego jeszcze wówczas pod zaborem czechosło-

wackim, zaś uczestnicy kursów w Zaleszczykach wyjeżdżali do Czerniowiec w Rumunii.

Opłaty uczestników, jak i w latach poprzednich, skalkulowane były w ten sposób, aby pokryły koszty mieszkania, wyżywienia, lokalu i wycieczek. Wydział Lustracyjny i Społeczno-Wychowawczy dotował kursy przez opłacanie wykładowców oraz kierownictwa kursów. Spośród 100 uczestników kursów dla młodzieży 96 korzystało z 20-złotowych subsydiów z funduszu stypendialnego Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Wszyscy uczestnicy kursów korzystali ze zniżek kolejowych w wysokości 50 lub 66% w obie strony.

Porównawcze dane kursów wakacyjnych przedstawia tabela zamieszczona na str. 23-ej.

Większość kursów organizowana była centralnie przez Wydział Lustracyjny i Społeczno-Wychowawczy, niektóre jednak urządzone były przez czynniki miejscowe lub przy współudziale innych instytucji. I tak: kurs dla komitetów sklepowych w Ustroniu prowadziła Powszechna Spółdzielnia Spożywców w Łodzi, kurs pracowniczy w Bukowinie zorganizował Związek Zawodowy Pracowników Spółdzielczych, Rada Okręgowa Śląska Górnego urządziła 3 kursy dla członków swoich spółdzielni. Przy urządzeniu i prowadzeniu kursów kobiecych czynną była Liga Kooperatystek.

Kursy wakacyjne w latach 1936, 1937 i 1938.

Rodzaj kursów	Liczba kursów			Liczba dni			Liczba uczestn.		
	1936	1937	1938	1936	1937	1938	1936	1937	1938
Pracowników	7	10	10	98	140	136	168	218	241
Władz i pracowników	1	2	1	14	28	14	34	76	31
Komitetów sklepowych i członków spółdz.	—	2	4	—	20	40	—	146	247
Nauczycieli	1	3	4	11	42	56	28	107	101
Spółdz. księgarskich	—	1	1	—	14	14	—	22	25
Kobiet	3	3	3	36	42	42	62	68	103
Młodzieży	1	4	2	11	44	20	47	99	100
Działaczy społecznych	—	—	5	—	—	70	—	—	68
Opiek. spółdz. junackich	—	—	1	—	—	14	—	—	26
	13	25	31	170	330	406	339	736	942

Frekwencja uczestników w poszczególnych miejscowościach przedstawia się następująco:

Miejscowość	Liczba kursów	Liczba uczestników	Przeciętnie na kursie
Zaleszczyki	7	169	28
Sitkówka	5	112	23
Ustronie	4	186	46
Białobrzegi	4	85	21
Cieszyn	3	75	18
Czatkowice	3	171	57
Chałupy	3	86	29
Bukowina	2	58	29
Razem	31	942	30

Ogólna dopłata do wakacyjnych kursów spółdzielczych ze strony Związku wynosi zł. 2.689,33 (preliminarz przewidywał zł. 2.000 strat). W sumie tej mieszczą się i zakupione ruchomości. Strata rozkłada się na poszczególne miejscowości jak następuje: Białobrzegi zł. 797,60, Sitkówka — zł. 767,92, Chałupy — zł. 457,73, Cieszyn — zł.

364,81, Zaleszczyki — zł. 134,98, Bukowina — zł. 102,63, Ustronie — zł. 63,66.

SPÓŁDZIELCZE KURSY KORESPONDENCYJNE

Spółdzielcze Kursy Korespondencyjne wykazały w 1938 r. bardzo duży rozwój we wszystkich swoich działach. Analiza pracy S. K. K. za ostatnie trzy lata wykazuje, że ta metoda nauki stosowana na ogromną skalę na zachodzie Europy, może i w naszym kraju dobrze się rozwijać. Możliwość kształcenia w ten sposób tysięcy organizatorów nowych spółdzielni, działaczy i pracowników stwarza przed ruchem naszym nie tylko duże perspektywy rozwojowe, ale gruntować będzie działalność spółdzielni już istniejących przez podniesienie przygotowania fachowego pracowników i członków władz.

Działalność Spółdzielczych Kursów Korespondencyjnych w r. 1938 w porównaniu z latami 1936 i 1937 wykazuje zestawienie następujące:

Zestawienie frekwencji	1936 r.	1937 r.	1938 r.
Ogólna liczba uczestników S.K.K.	341	1476	3208
Z tego przypada na:			
grupę I dla pracown. sklep. i magaz.	240	413	584
„ II „ „ „ biurow. i buchalt.	41	75	178
„ III „ kierowników spółdzielni	60	148	235
Liczba uczestn. w zespoł. grupy organiz. sp. sp.	—	840	2211
W zebraniach dyskusyjnych, urządzanych przez zespoły wzięło udział osób	—	294	3026
Według płci:			
mężczyzn	267	1099	2387
kobiet	74	377	821
Wpływy z opłat uczestników zł	4715	8854	18794

Strukturę zawodową uczestników S. K. K. przedstawia poniższe zestawienie:

		%%
Pracownicy spółdzielni	678	21,1
Drobni rolnicy i robotnicy rolni	1.640	51,1
Robotnicy	610	19,0
Rzemieślnicy	143	4,5
Pracownicy umysłowi	137	4,3
Razem	3.208	100,0

Posiadane przez uczestników S. K. K. wykształcenie przedstawia tablica następująca:

	Szkoła powszechna			Szkoła średnia		Studia wyższe		Ogółem
	4 oddz.	5-6 oddz.	7 oddz.	Ukończ.	Nieuk.	Ukończ.	Nieuk.	
Uczestnicy indyw. i zesp. na grup. prac. procent	82 8,2	71 7,1	557 55,8	126 12,7	152 15,3	3 0,3	6 0,6	997 100
Uczestnicy w zesp. grupy organiz. sp. sp. procent	445 20,2	654 29,6	968 43,7	57 2,6	81 3,7	3 0,1	3 0,1	2211 100
Razem	527	725	1525	183	233	6	9	3208

Zestawienie czynności kursów jest następujące:

	1936 r.	1937 r.	1938 r.
Liczba wysłanych wykładów	4.101	9.187	16.208
" ćwiczeń nadesłanych przez uczestników	1.669	5.574	12.104

Nowych zapisów w 1938 r. było 2.081, uczestników z lat dawnych 1.127. W roku 1938 korzystało z pomocy finansowej organizacji spółdzielczych 9,1% uczestników kursów, w tym ze strony spółdzielni 156 osób, tj. 4,8%, z pomocy Związku 137 osób, tj. 4,3%.

Do jednego uczestnika S. K. K. dopłacał Związek w ciągu:

1936 r.	1937 r.	1938 r.
zł. 8.65	zł. 2.03	zł. 2.46

CZASOPISMA

„Społem”

Dwutygodnik „Społem”, będący oficjalnym organem Związku, wychodził w roku 1938 pod redakcją Stanisława Thugutta.

W ciągu roku wydano 24 numery, w

tym 3 podwójne. Przeciętny nakład numeru 2.876 egz.

Stan prenumeraty na dzień 31 grudnia 1938 r. przedstawiał się w porównaniu z rokiem 1937 następująco:

	1937		1938	
	pren.	egzem.	pren.	egzem.
Spółdz. związkowe	1383	1549	1694	1888
" niezwiązk.	68	71	70	76
Inst. i osoby pryw.	152	204	166	297
	1603	1824	1930	2261

„Spółnota”

Organ propagandowy Związku — „Spółnota” wychodził w roku 1938 jako dekadowiec pod redakcją Tadeusza Janczyka. Nakład ogólny 36 numerów wyniósł 2.121.450 egzemplarzy wobec 1.764.100 egz. w roku 1937.

Stan prenumeraty w porównaniu z rokiem 1937 przedstawiał się następująco:

	1937		1938	
	pren.	egzem.	pren.	egzem.
Spółdz. związkowe	1308	43.988	1609	59.980
" niezwiązk.	254	2.934	288	2.702
Rady okręgowe	11	201	13	241
Oddz. i zakł. wytw.	46	293	57	355
Inst. i osoby pryw.	603	1.179	551	1.046
	2222	48.595	2518	64.324

Z ogólnej liczby 64.324 egz. „Spółnoty”, prenumerowanych przez spół-

dzielnie związkowe przypada na spółdzielnie spożywców 59.346.

Okrag	Liczba członków	Liczba pre-egz. „Spóln.”	Stosunek %
1. Baranowicze	6.475	658	10,2
2. Białystok	12.217	1.969	16,1
3. Biłgoraj	2.121	262	12,4
4. Brześć n/B.	5.555	943	17,0
5. Chełm	7.283	1.248	17,1
6. Ciechanów	3.860	654	16,9
7. Częstochowa	10.573	1.867	17,7
8. Garwolin	4.345	284	6,5
9. Głębokie	4.537	358	7,9
10. Grodno	4.375	203	4,6
11. Hrubieszów	5.710	555	9,7
12. Kalisz	3.483	783	22,5
13. Kielce	6.235	622	10,0
14. Końskie	4.038	908	22,5
15. Kraków	10.499	1.418	13,5
16. Krasnystaw	1.967	352	17,9
17. Kraśnik	2.641	356	13,5
18. Krosno	3.662	676	18,5
19. Krzemieniec	5.905	127	2,2
20. Kutno	4.508	821	18,2
21. Lida	8.723	927	10,6
22. Lubartów	2.957	298	10,1
23. Lublin	10.686	2.614	24,5
24. Lwów	10.838	1.674	15,4
25. Łomża	4.873	363	7,4
26. Łowicz	1.805	560	31,0
27. Łódź	26.647	7.490	28,1
28. Łuck	13.338	537	4,0
29. Miechów	1.039	171	16,5
30. Ostrowiec	11.643	2.543	21,8
31. Pińsk	4.413	420	9,5
32. Piotrków	5.558	824	14,8
33. Pomorze — Poznań	24.870	944	3,8
34. Puławy	4.987	633	12,7
35. Radom	3.910	488	12,5
36. Równe	13.629	95	0,7
37. Rzeszów	6.431	412	6,9
38. Siedlce	18.659	1.226	6,6
39. Stanisławów	2.391	783	32,7
40. Suwałki	1.803	123	6,8
41. Śląsk Cieszyński	31.248	9.928	31,8
42. Śląsk Górny	21.706	2.617	12,1
43. Warszawa	23.763	4.304	18,1
44. Wieluń	1.459	198	13,6
45. Wilno	8.550	662	7,7
46. Włocławek	2.704	504	18,6
47. Włodawa	1.328	238	17,9
48. Zagłębie Dąbrowskie	11.653	2.632	22,6
49. Zamość	4.804	678	14,1
Razem	396.404	59.980	15,1

Stosunek procentowy prenumerowanych egzemplarzy „Spółnoty” do liczby członków przedstawia się następująco:

1936 r. — 12,8%, 1937 r. — 13,2% 1938 — 15,1%.

Rozpowszechnienie „Spółnoty” w poszczególnych okręgach wśród spółdzielni spożywców ilustruje podana obok tabela.

„Młody Spółdzielca”

Wychodził w r. 1938 raz na miesiąc, oprócz wakacji, jako pismo instrukcyjne dla spółdzielni uczniowskich. Redaktorem „Młodego Spółdzielcy” był Karol Haubold, kierowniczką pisma od 1 września 1938 r. — Hanna Dobrowolska.

W ciągu roku 1938 wydano 10 numerów „Młodego Spółdzielcy”. Ogólny nakład wyniósł 34.900.

Stan prenumeraty w porównaniu z rokiem 1937 przedstawiał się następująco:

	1937		1938	
	pren.	egzem.	pren.	egzem.
Spółdz. uczniowsk.	753	858	1008	1167
Szkoły	201	269	292	379
Księgarnie spółdz.	30	392	36	392
Inst. i osoby pryw.	291	540	347	451
Spółdzielnie spoż.	50	98	218	391
	1325	2157	1901	2780

Poza egzemplarzami prenumerowanymi rozsyła się „Młodego Spółdzielcę” w ilości około 350 egz. do wszystkich kuratorów okręgów szkolnych, inspektorów szkolnych oraz lustratorów i rad okręgowych.

„Sprzedawca Spółdzielczy”

„Sprzedawca Spółdzielczy” wychodził pod redakcją K. Śliwowskiego. Prenumerata ustalona została na zł. 1.50 rocznie ze względu na konieczność dostosowania się do warunków pracowników spółdzielczych. W roku 1938 wydano 10 numerów „Sprzedawcy Spółdzielczego”. Ogólny nakład wyniósł 26.400.

Stan prenumeraty na dzień 31 grudnia 1938 r. przedstawiał się w porównaniu z rokiem 1937 następująco:

	1937		1938	
	pren.	egzem.	pren.	egzem.
Spółdz. spożywców	349	958	843	1996
Inst. i osoby pryw.	141	241	269	321
Szkoły	7	56	4	94
Księgarnie	6	10	7	7
	503	1265	1123	2418

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

W r. 1938 wydano 17 książek i broszur oraz kalendarze na rok 1939: książkowy i kieszonkowy. Ogólny nakład tych wydawnictw wyniósł 106.350 egz.

Aktualnej sprawie znaczenia spółdzielczości spożywców dla drobnego rolnika poświęcona została programowa broszura prof. M. Rapackiego pt. „Spółdzielczość spożywców na wsi”, a niezmiernie ważne zagadnienie polityki finansowej spółdzielni spożywców znalazło gruntowne i wszechstronne naświetlenie w książce B. Czerwińskiego, zatytułowanej: „Polityka finansowa spółdzielni spożywców w różnych krajach”.

Spośród innych wydawnictw wymienić należy wykłady o spółdzielczości prez. St. Thugutta, przeznaczone głównie dla uczestników Spółdzielczych Kursów Korespondencyjnych, oraz dialog tegoż autora na temat: „Wytwórca czy spożywca”, wygłoszony przez radio. Niezmiernie pożytecznym wydawnictwem jest również broszura wizytatora St. Godeckiego pt. „Rola nauczyciela i praca ucznia w spółdzielni uczniowskiej”.

Poza tym wydana została w drugim nakładzie w ilości 20.000 egz. broszura propagandowo-instrukcyjna pt. „Co to jest spółdzielnia spożywców i jak ją założyć”.

Rozwój sprzedaży wydawnictw Związku w latach 1936—1938 ilustruje tabela poniższa:

Wydawnictwa	1936	1937	1938
Teoria, historia i stan ruchu spółdz.	5.850	5.920	11.200
Broszury propagandowe	81.550	93.240	75.700
Beletrystyka spółdzielcza	4.460	6.400	4.970
Podręczniki spółdz. i tow.	8.090	15.500	11.020
Kalendarze kieszonkowe	1.290	1.760	3.000
„ „ „ książkowe	6.534	21.900	30.000
Różne wydawn. nabyte	1.383	1.650	780
Sprawozdanie i statyst.	5.000	5.050	6.250
	114.157	151.420	142.920

Obrót ogólny Działu Wydawnictw wyniósł w 1938 r. 525.600 zł. i w porównaniu z latami ubiegłymi przedstawiał się następująco:

Rok	O obroty	Koszty handlowe % % do obrotu
1934	118.900.—	15,9
1935	140.300.—	14,5
1936	225.500.—	11,1
1937	400.000.—	8,0
1938	525.600.—	7,2

WYKONANIE BUDŻETU

Wpływy Wydziału w r. 1938 przewyższyły preliminarz budżetowy o 1,1⁰/₀.

Składki lustracyjne przekroczyły przewidywania o zł. 3.800 a wpływy różne były większe o zł. 1.000. Nadwyżka z Działu Wydawnictw wpłynęła w wysokości preliminarzowej.

Wydatki wyniosły zł. 536.811 i zostały zwiększone w porównaniu z preliminarzem budżetowym o 3,2⁰/₀. Przekroczenie to nastąpiło na skutek wypłacenia pracownikom na zasadzie uchwały Rady Naczelnej Związku 13-ej pensji, nie przewidzianej w budżecie.

Po stronie wydatków przekroczenie największe wykazują wynagrodzenia oraz wydatki rzeczowe tak w Centrali, jak i w okręgach. Wiąże się to częściowo z wypłatą 13-ej pensji, a głównie ze zwiększeniem personelu na skutek dalszego i b. znacznego rozrostu pracy Wydziału.

Znaczny niedobór sięgający zł. 3.400 wykazał „Młody Spółdzielca”, wobec

tego podniesiona została jego prenumera z 2 zł. na 3 zł. rocznie. Bardzo duży wzrost kosztów akcji prasowej tłumaczy się niezwykle intensywną działalnością referatu prasowego z racji kampanii oszczerczej, prowadzonej przeciwko Związkowi naszemu. Zwiększone zostały również wydatki na prze-

szkolenie pracowników Wydziału, niezbędne dla podniesienia ich sprawności fachowej.

Różnica między sumą wydatków Wydziału a wpływami, wynosząca zł. 11.525,08 pokryta została przez Wydział Gospodarczy Związku w formie zwiększonej dotacji.

Preliminarz budżetowy Wydziału Lustracyjnego i Społeczno-Wychowawczego na 1939 rok

WPLYWY

1. Składki lustracyjne	385.000.—	
2. Dotacja Wydziału Gospodarczego	170.000.—	
3. Nadwyżka Działu Wydawnictw	42.000.—	
4. Wpływy różne	<u>24.000.—</u>	<u>zł. 621.000.—</u>

WYDATKI

I. Kierownictwo, sekretariat, biuro:

Wydatki personalne	87.500.—	
" rzeczowe	<u>32.000.—</u>	119.500.—

II. Dział lustracji

Wydatki personalne	222.000.—	
Koszty podróży lustratorów	114.000.—	
" rzeczowe	15.000.—	
Instruktoriat Wytwórczości	15.000.—	
Przeszkolenie pracowników Wydziału Lustracyjnego	<u>16.350.—</u>	382.350.—

III. Dział organizacyjno-propagandowy

1. Koszty ogólne:		
Wydatki personalne	15.300	
" rzeczowe	<u>10.500</u>	25.800.—
2. Koszty organizacyjne w okręgach		7.000.—
Zjazdy okręgowe		4.000.—
3. Akcja szkoleniowa:		
Wykładowcy	21.800	
Rozjazdy	<u>10.400</u>	32.200.—
4. Spółdzielcze Kursy Korespondencyjne		11.000.—
5. Pośrednictwo pracy		<u>4.000.—</u>
		84.000.—

IV. Czasopisma i propaganda prasowa

6.150.—

V. Dotacje i opłaty

Szkoła Spółdzielcza	10.000.—	
Spółdzielczy Instytut Naukowy	1.000.—	
Liga Kooperatystek	8.000.—	
Rada Spółdzielcza	<u>10.000.—</u>	<u>29.000.—</u>
		<u>zł. 621.000.—</u>

Działalność rad okręgowych

Rady okręgowe w roku ubiegłym pracowały w pomyślniejszych warunkach, aniżeli w latach poprzednich. Miały do rozporządzenia wpływy o 80% większe niż przed rokiem, w czym same składki spółdzielni wzrosły o 34%. Rady działające na szerszych terenach posiadały sekretarzy całkowicie zatrudnionych, a częściowo lub w zupełności opłacanych z budżetu Związku. Od lutego roku ubiegłego wydawany jest przez Wydział Lustracyjny i Społeczno-Wychowawczy Biuletyn Informacyjny, ułatwiający prace prezydium rady i jej funkcjonariuszowi.

Jednak rady nie nadążają za wymogami życia. Prawda, że wzmożła się znacznie praca kształceniowa, prowadzona przy współudziale rad okręgowych. W innych natomiast dziedzinach zadań, mimo rosnących potrzeb, gdyż spółdzielni wciąż przybywa, widać zastrój. Ilość wizytacji, zwłaszcza spółdzielni nowych, jest wciąż niedostateczna, choć nie może być mowy o braku środków, gdyż wiele rad nie wykorzystało dotacji Związku na ten cel przeznaczonych. Docieranie z propagandą spółdzielczą do instytucji nam przychylnych i do szkół jest słabe, gdyż ilość odczytów poza terenem samych spółdzielni zmniejszyła się. Również wyjazdów na walne zgromadzenia spółdzielni było jeszcze stosunkowo mało.

To wszystko wydaje się o tyle dziwne, że liczby dotyczące ilości posiedzeń wskazują raczej na usprawnienie aparatu rad. Może więc sprawozdawczość jest niedokładna? Nad tym będzie musiała zastanowić się tegoroczna konferencja przedstawicieli rad okręgowych.

STAN ORGANIZACYJNY

W roku 1938 powstało 6 nowych rad okręgowych, a to na skutek dalszego procesu zagęszczania się sieci spółdzielni, otwierania nowych punktów roz-

dzielczych Hurtowni i stwarzania nowych okręgów lustracyjnych. W dalszym ciągu uległ parcelacji wielki okrąg warszawski przez utworzenie nowych rad w Ciechanowie i Łowiczu. Z okręgu lwowskiego wydzielono radę w Stanisławowie, z lubelskiego — w Kraśniku, z Rzeszowskiego — w Krośnie. Na dotychczasowej pustce spółdzielczej wyrósł szybko okrąg włodawski. W ten sposób w końcu roku sprawozdawczego liczba rad okręgowych wzrosła do 45, wliczając komisję propagandową Związku Piotrkowsko-Opoczyńskiego.

Na skutek utworzenia nowych i zwiększenia składu dawnych rad przybyło w stosunku do roku poprzedniego 82 członków rad okręgowych z wyboru i było ich ogółem 475, czyli przeciętnie 10 członków na radę. Przeciętna ta od roku poprzedniego prawie nie uległa zmianie. Instytucja delegatów rejonowych znajduje uznanie w radach, gdyż ilość rejonów wzrosła z 218 do 304. Ponieważ w radach okręgowych biorą udział także członkowie Rady Nadzorczej Związku z głosem decydującym oraz kierownicy oddziałów i składnic, a także lustratorzy — z głosem doradczym, a ponadto wielu delegatów rejonowych zapraszanych jest z poza rady i zasiadają na jej zebraniach plenarnych, można przyjąć, że w pracach naszego samorządu terytorialnego bierze więcej czy mniej czynny udział około 700 osób.

Ogółem w radach okręgowych w ciągu roku sprawozdawczego odbyło się 157 posiedzeń plenarnych, czyli przeciętnie 3,5 razy w jednej radzie (w stosunku do poprzedniego roku — bez zmiany) i 360 posiedzeń prezydium, czyli przeciętnie 8 razy w jednej radzie (w poprzednim roku — 7,5 posiedzeń przeciętnie). Jeżeli się weźmie pod uwagę, że w ciągu lata są miesiące застоju organizacyjnego, liczby powyższe uznać należy za zadowalające, gdyż niewiele odbiegają od przewidzianych re-

gulaminem (3 posiedzenia plenarne rocznie i jedno posiedzenie prezydium na miesiąc). Gorzej przedstawia się sprawa z komisjami rewizyjnymi, które mają nie tylko sprawdzać rachunki rad, ale także czuwać nad całością majątku Związku w oddziale czy składnicy. Tylko 17 rad posiadało czynne komisje rewizyjne, przy czym ilość ich posiedzeń waha się od 1 do 13.

Wszystkie rady miały sekretarzy-funkcjonariuszy. Dziewięciu z nich było całkowicie zatrudnionych i pełniło dodatkowo funkcje instruktorów; dochodzących sekretarzy było 36, przy czym 12 pracowało bezpłatnie. Miernikiem sprawności pracy sekretarzy mogą być choćby kroniki czynności. Tylko 25 rad prowadziło kronikę czynności, 7 rozpoczęło je w roku 1939, pozostałe rady nie zdobyły się jeszcze na tę niezbędną dla kontroli czynności i należytej sprawozdawczości książkę.

DZIAŁALNOŚĆ RAD OKRĘGOWYCH

Głównym zadaniem rad okręgowych w roku ubiegłym, jak i w latach poprzednich, było: udzielanie pomocy nowoorganizującym się spółdzielniom i przysposobienie ludzi do pracy spółdzielczej. Ponieważ rady okręgowe

opiniują każdą spółdzielnię przed udzieleniem jej przez Związek oświadczenia o celowości jej powstania i rejestracją w sądzie, wiedzą o całym ruchu organizacyjnym w okręgu i zainteresować się muszą każdą nowopowstającą placówką. W ten sposób rady wykazały za rok sprawozdawczy 361 spółdzielni zorganizowanych i 196 w organizacji. Że nie do wszystkich tych spółdzielni, oczywiście w olbrzymiej większości nie należących jeszcze do Związku, dojeżdżali przedstawiciele rad okręgowych, dowodzą następujące liczby:

Wizytacji	1937	1938	Różnica
w spółdzielni. związk.	319	309	—10
w spółdz. niezwiązk.	239	298	+59
Razem	558	607	+49

Postęp, choć niewspółmierny do liczby nowoprzybyłych spółdzielni, wykazują wyjazdy na walne zgromadzenia. Mianowicie z 561 w r. 1937 do 723 w roku 1938.

Praca kształceniowa, prowadzona przy współdziałaniu rad okręgowych, a mająca na celu przygotowanie organizatorów, członków władz, pracowników spółdzielni i spopularyzowanie spółdzielczości wśród działaczy społecznych oraz na terenie szkół, zyskała na natężeniu.

Statystyka kursów w r. 1938

Przeznaczenie kursów	I l o ś ć			Dni wykładowych			Uczestników		
	1937	1938	Stos. %	1937	1938	Stos. %	1937	1938	Stos. %
dla władz spółdzielni	13	52	+300	15	66	+340	450	1.663	+270
„ pracowników spółdzielni	33	25	— 24	63	150	+138	1.059	927	— 12
„ rachmistrzów	18	21	+ 17	74	116	+ 57	349	539	+ 54
„ władz i pracowników	34	5	— 85	47	6	— 87	1.046	207	— 80
„ organizatorów	36	65	+ 81	173	226	+ 31	1.278	2.292	+ 78
„ działaczy robot. i pracow.	6	16	+166	14	41	+193	237	804	+239
„ ludności i młodz. wiejskiej	36	54	+ 50	72	133	+ 84	1.530	3.079	+100
„ nauczycielstwa	30	16	— 47	40	39	— 3	1.566	537	— 66
„ uczniów szkół	8	9	+ 12	21	17	— 19	395	273	— 31
różne (kobiety, junacy, żołn. itp.).	28	33	+ 18	87	120	+ 38	1.213	1.468	+ 17
Razem kursów	242	296	+ 22	606	914	+ 51	9.123	11.789	+ 29
Konferencji kształceniowych	113	192	+ 70	113	192	+ 70	4.623	6.101	+ 32
Ogółem	355	488	+ 37	719	1.106	+ 53	13.746	17.890	+ 30

L. porządkowa	R A D A O K R Ę G O W A	Ilość spółdziel- ni w okręgu	Członków Rad z wyboru	Ilość rejonów	Ilość posiedzeń			Wynagrodzenie mies. sekretarza	Ilość obsłużonych przez rady okręgowe						
					plenarnych	prezydium	komisji		walnych zgrupowań	Wizytacji		Odczytów			
		31.XII.38	spółdz. zwiaz.	spółdz. niezw.	w społ.	w róż. instyt.	w szko- łach								
1	Baranowicze	71	12	4	2	8	—	10	43	16	7	25	—	—	—
2	Będzin	32	9	—	7	25	1	250	33	5	12	49	21	—	—
3	Biała k/Bielska	25	10	—	5	9	3	25	14	5	6	52	7	2	—
4	Białystok	59	8	5	5	7	—	25	13	8	11	—	1	1	—
5	Biłgoraj	22	10	—	4	1	—	150	17	49	3	—	—	—	—
6	Brześć n/Bugiem	59	12	—	2	12	—	10	19	1	2	5	26	4	—
7	Chełm lubelski	91	12	12	4	3	—	20	27	8	14	2	—	—	—
8	Ciechanów	23	9	8	3	8	—	10	10	4	2	—	5	3	—
9	Częstochowa	38	12	9	2	11	3	25	22	6	2	13	17	1	—
10	Garwolin	16	9	9	3	3	1	10	6	10	5	—	—	—	—
11	Grodno	38	9	10	3	28	—	—	18	6	2	9	—	—	—
12	Hrubieszów	62	12	—	3	10	1	15	46	18	13	—	1	—	—
13	Kalisz	23	10	9	3	3	4	15	7	2	1	11	6	—	—
14	Katowice	28	12	2	3	3	3	25	15	3	—	3	—	—	—
15	Kielce	55	12	6	3	13	13	—	14	7	14	11	2	—	—
16	Końskie	14	9	8	4	7	3	25	10	13	4	4	1	1	—
17	Kraków	56	9	4	4	4	—	30	4	—	3	4	5	—	—
18	Krasnystaw	24	9	11	3	10	—	10	22	9	24	2	—	—	—
19	Kraśnik	22	6	5	2	1	—	5	5	—	—	—	1	—	—
20	Krosno	29	9	—	3	2	—	—	—	—	7	—	—	—	—
21	Kutno	27	13	11	4	2	—	20	9	3	2	2	4	—	—
22	Lida	54	12	4	1	9	—	10	50	2	1	3	8	—	—
23	Lubartów	34	9	12	5	5	9	—	23	7	15	—	4	—	—
24	Lublin	77	12	10	4	12	1	50	42	—	2	2	—	—	—
25	Lwów	32	12	3	4	12	—	50	7	4	2	12	18	—	—
26	Łomża	26	9	7	5	13	5	10	10	—	1	3	6	—	—
27	Łowicz	21	7	6	4	3	—	—	5	8	12	4	5	2	—
28	Łódź	33	13	7	4	9	4	40	18	4	12	—	7	—	—
29	Łuck	133	12	3	4	5	—	15	11	14	—	3	1	—	—
30	Miechów	17	9	6	4	4	—	—	11	5	3	6	—	—	—
31	Ostrowiec	30	12	10	3	9	1	50	6	7	12	12	4	—	—
32	Pińsk	44	9	10	4	15	—	—	14	6	11	3	—	—	—
33	Piotrków-Opoczno	35	10	5	4	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—
34	Poznań	23	9	2	3	1	—	—	8	4	4	10	7	1	—
35	Puławy	35	12	12	5	9	4	20	11	12	10	1	—	—	—
36	Radom	27	9	13	3	9	—	10	10	14	10	2	4	1	—
37	Rzeszów	62	9	15	6	14	4	10	10	7	10	—	10	4	—
38	Siedlce	68	12	12	4	4	—	125	15	3	12	2	1	—	—
39	Stanisławów	10	7	—	2	8	—	—	—	3	7	3	—	—	—
40	Warszawa	125	14	10	2	11	3	80	25	4	14	4	1	—	—
41	Wieluń	15	9	9	5	3	—	—	8	7	11	4	6	1	—
42	Wilno	92	12	10	1	17	—	—	21	7	3	4	9	—	—
43	Włocławek	22	9	5	3	1	—	—	6	13	4	5	2	—	—
44	Włodawa	19	12	8	5	5	—	—	16	1	6	8	—	—	—
45	Zamość	38	12	12	3	12	—	15	23	4	2	5	4	—	—
39	W roku 1937		465 393	304 218	157 137	360 284	63 74	1.165 585	723 561	300 319	298 239	288 189	194 207	21 29	
6	Różnica	+	72	86	20	76	11	580	162	59	99	13	8		

*) Oprócz kursów, objętych powyższym sprawozdaniem, zorganizowane były jeszcze 2 kursy łącznie odbyto kursów 296, obejmujących 914 dni wykładowych i 11.789 słuchaczy.

Kursy *)			Konferencje lokalne		Nowych spółdzielni		Liczba tomów w bibliotece	Ilość osób korzyst. z pomocy w nauce	FUNDUSZE RAD OKRĘGOWYCH w złotych			
Ilość	Czas trwania (dni)	uczestników	Ilość	Obecnych	Zorganizowanych	W organizacji			Saldo na 1.I.1938 r.	Wpływy	Wydatki	Saldo na 31.XII. 1938 r.
6	9	190	5	131	6	6	136	2	59,85	1.375,50	1.178,75	256,60
3	4	130	12	281	1	3	386	8	5.255,24	4.888,26	4.333,27	5.810,23
6	20	219	6	133	4	2	124	3	—	2.201,10	2.188,20	12,90
5	11	174	6	226	7	2	155	2	1.680,89	1.668,40	1.570,83	1.778,46
—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3.175,65	3.175,65	—
27	40	923	6	120	5	2	70	1	104,42	1.011,70	1.481,76	— 365,64
13	28	477	6	270	23	8	198	—	531,32	1.337,70	1.280,02	589,—
4	16	126	4	73	2	4	—	2	—	968,50	811,79	156,71
10	17	288	4	99	2	4	101	2	751,29	1.813,—	2.198,74	365,55
4	12	273	6	68	1	—	90	—	—	757,—	545,40	211,60
7	22	304	5	109	21	14	32	2	—	942,80	867,62	75,18
2	7	117	1	50	4	1	112	—	112,03	1.526,50	988,63	649,90
5	21	306	7	154	3	—	129	—	128,22	626,55	586,76	168,01
2	73	74	1	100	1	—	110	238	661,17	15.144,74	12.911,94	2.893,97
12	40	456	14	902	40	10	198	1	148,21	1.352,30	1.479,27	21,24
5	7	239	5	65	1	1	223	9	462,56	1.465,25	1.436,17	491,64
7	27	315	9	341	7	3	135	—	896,18	3.111,05	2.411,35	1.595,88
1	1	25	—	—	1	4	—	1	—	—	—	—
—	—	—	1	22	8	2	—	—	—	440,75	227,17	213,58
1	5	41	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—
8	19	370	2	29	1	—	137	—	— 315,78	988,—	988,08	— 315,86
10	14	566	5	77	5	2	241	3	4.171,78	1.533,35	1.024,73	4.680,40
6	13	256	4	46	7	3	30	—	—	904,28	879,12	25,16
13	26	444	1	34	10	4	71	—	—	95,13	2.788,80	687,28
14	53	547	6	177	16	29	193	—	569,92	1.900,—	2.048,54	421,38
3	10	98	3	67	—	1	241	—	122,97	1.140,56	1.030,72	232,81
2	2	88	4	301	9	3	—	—	—	100,—	48,45	51,55
10	36	391	5	148	12	5	316	3	1.362,40	2.150,—	1.692,30	1.820,10
3	14	86	2	83	19	22	200	—	— 10,10	1.000,60	1.191,96	— 201,46
1	2	30	6	99	5	5	110	—	—	724,35	959,05	— 200,22
3	6	151	2	67	6	5	130	2	1.283,15	1.908,17	1.852,50	1.338,82
1	5	14	4	56	9	3	36	—	69,98	692,97	322,48	440,47
2	3	85	—	—	3	—	150	—	—	748,—	748,—	—
14	52	484	8	295	3	4	60	—	— 117,08	1.924,83	1.893,36	— 85,61
1	5	25	2	105	4	1	151	—	341,96	1.250,—	1.271,91	320,05
3	7	86	5	134	3	2	130	1	— 54,77	1.258,81	784,64	419,40
13	49	423	6	235	38	10	—	1	9,95	843,85	1.615,48	— 761,68
12	29	795	4	102	13	9	254	1	1.007,94	3.419,75	3.374,10	1.053,59
8	70	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	56	774	6	414	22	—	—	5	890,54	2.795,10	2.784,49	901,15
5	5	251	3	57	8	—	—	1	—	595,84	595,84	—
8	43	256	10	204	12	6	840	1	— 539,21	2.832,79	2.174,96	118,62
2	2	62	4	150	4	1	37	1	1,51	597,—	833,—	— 234,49
7	8	237	—	—	7	12	14	—	—	312,40	262,60	49,80
2	3	49	1	70	5	3	312	—	264,31	542,03	658,41	147,93
294	891	11.745	192	6.104	361	196	5.852	290	19.980,46	76.758,23	70.904,69	25.834,—
242	606	9.123	113	4.623	346	220	5.090	111	19.069,98	48.654,28	47.743,80	19.980,46
52	285	2.622	79	1.481	15	24	762	179	910,48	28.103,95	23.160,89	5.853,54

dla pracowników Oddziałów Związku. Trwały one 23 dni, przy 44 uczestnikach.

Na podstawie porównań w powyższym zestawieniu można wyprowadzić następujące wnioski: Ilość kursów wzrosła znacznie, bo o 37⁰/. W większym jeszcze stopniu wzrosła ilość dni wykładowych, co spowodowało, że przeciętnie kurs, poza konferencjami jednodniowymi, trwał 3,2 dnia, kiedy w roku poprzednim tylko 2,5 dnia, a więc kursy na ogół były dłuższe. Wzrost frekwencji na kursach wyniósł okraęło 30⁰/. Nie we wszystkich grupach uczących się widzimy wzrost. Szkoda, że dla pracowników i dla nauczycielstwa zorganizowano mniej kursów — choć dłuższych. Stoi tutaj na przeszkodzie zatrudnienie tych kategorii osób i niemożność otrzymania urlopów. Sprawa ta jednak musi znaleźć rozwiązanie, gdyż zwłaszcza pracownicy sklepowi wymagają koniecznie dokszałcenia.

Czas trwania kursów układał się następująco:

	1937 r.	1938 r.
Kursów 1-dniowych	126	147
" 2 "	32	29
" 3 "	30	39
" 4 "	13	8
" 5 "	19	28
" 6 "	7	19
" 7 "	5	4
" 8 "	1	9
" 9 "	—	2
" 10 "	8	3
" dłuższych	1	8

W mniejszym stopniu niż akcja kursowa wzrasta propaganda za pomocą żywego słowa.

	1937 r.	1938 r.
Wygłoszono odczytów	189	288
w spółdzielniach	29	21
w szkołach	207	194

Razem 425 503

Zmniejszenie się ilości odczytów w instytucjach dowodzi, iż rady okręgowe nie wykorzystwały deklaracji związków zawodowych o dopuszczeniu propagandy spółdzielczości na ich terenach.

Poza wykonywaniem tych bezpośrednich zadań rady okręgowe rozwijały w dalszym ciągu współpracę z różnymi organizacjami i czynnikami.

I tak: przez cały rok, a przede wszystkim po zjazdach jesiennych, wiele rad, zwłaszcza w okręgach przemysłowych, nawiązywało i zacieśniało kontakt ze związkami zawodowymi robotniczymi i pracowniczymi, odbywając z nimi narady w sprawach propagandy spółdzielczości oraz przekazywania oszczędności świata pracy do Banku „Społem”. W wielu okręgach utworzono nawet tzw. „komitety społeczne do spraw oszczędności”. Na terenach wiejskich współpracę nawiązywano z O. T. O. i K. R. oraz z ogniwami terenowymi kół gospodyń wiejskich. Po wszechnym zjawiskiem jest pomoc Lidze Kooperatystek w spełnianiu jej zadań, jak i organizowaniu nowych kół, kursów, pogadanek, pokazów użytkowania produkcji spółdzielczej itd. Także na ogół dobrze układały się stosunki na prowincji z prasą miejscową oraz z radiem. W pismach dzięki radom okręgowym i poszczególnym działaczom spółdzielczym coraz częściej ukazywały się artykuły i wzmianki o treści spółdzielczej. Pogadanki i komunikaty spółdzielcze nadawane były przez rozgłosnie Łodzi, Lwowa, Wilna i Baranowicz. Rady okręgowe brały żywy udział w zbieraniu funduszy na sanitarki „Społem”. 22 rady udzieliły 290 osobom pomocy finansowej dla ułatwienia im uczestniczenia w kursach spółdzielczych.

Biblioteki przy radach okręgowych powiększyły swój stan posiadania z 5090 tomów w roku 1937 do 5852.

ŚRODKI FINANSOWE

Zestawienie kasowe wszystkich rad okręgowych przedstawia się jak następuje:

	Wpływy	
	1937 r.	1938 r.
Składki spółdzielni	38.370.51	51.993.56
Zwroty koszt. z W. Lustr.	4.815.09	3.649.44
Zwroty pożyczek	143.90	368.40
Inne zwroty	1.390.20	7.863.99
0/00/0 od lokat	264.69	422.06
Różne wpływy	3.669.87	12.460.78
	48.654.28	76.758.23
Poz. z poprzed. roku	19.069.98	19.980.46
	67.724.26	96.738.69

Wydatki

1937 r. 1938 r.

Koszty posiedzeń	3.964.20	4.896.94
Wynagrodzenie sekretarza	8.881.40	11.502.70
Koszty kancelaryjne	2.091.71	2.870.03
Koszty zjazdu rad okręg.	1.803.01	3.118.73
Kursy, konferencje	6.835.22	22.050.99
Wyjazdy do społ. związk.	6.058.14	5.420.30
Wyj. do społdz. niezw.	4.691.03	5.728.63
Pomoc w nauce	2.389.09	2.075.81
Propaganda drukiem	1.818.96	1.558.03
Pren. pism i kup. książek	3.238.—	2.428.85
Dzień Spółdzielczości	1.831.81	2.098.25
Pożyczki	1.762.73	2.189.20
Różne wydatki	2.378.50	4.966.23
	47.743.80	70.904.69
Pozost. na rok nast.	19.980.46	25.834.—
	67.724.26	96.738.69

W zestawieniu tym uderza poważny, bo o 28.103,95 zł. czyli o 57% wzrost wpływów. Na powiększenie dochodów rad złożył się wzrost składek od spółdzielni o 13.623,05 zł., wzrost dotacji

kuratoriów na akcję kształceniową, no i zwroty przez spółdzielnie wydatków na zorganizowanie przez Śląską Radę Okręgową wakacyjnych kursów dla członków. Powiększenie się składek przypisać należy nie tylko wzrostowi obrotów spółdzielni, ale i unormowaniu w znacznej mierze wysokości opłat spółdzielni. Tylko kilka rad pobiera składki poniżej normy, wynoszącej 50 groszy od tysiąca obrotów.

Wydatki znacznie wzrosły tylko w pozycji kursów, właśnie z racji przede wszystkim kursów wakacyjnych na Śląsku. Wydatki administracyjne nie przekroczyły normy 33% wszystkich wydatków.

Wzrost dochodów pozwolił radom na stworzenie większych rezerw potrzebnych na pracę na początku następnego roku — do czasu uchwalenia na zjazdach jesiennych nowego budżetu.

Wykaz ilościowo-wartościowy

obrotów towarowych ważniejszymi artykułami na dz. 31 grudnia 1938 r.

Artykuł	Ilość w tonach		Wzrost lub spadek ilościowy w %	Wartość w tys. zł.		Wzrost lub spadek wartoś- ciowy w %	%owo do ogólnej sumy obrotów Zw.	
	1937	1938		1937	1938		1937	1938
Cukier	21,487	23,654	+ 10,1	21,065	23,050	+ 9,4	23,2	24,1
Tytonie	—	—	—	14,124	11,457	— 18,9	15,6	12,0
Sól	36,561	37,392	+ 2,3	8,081	8,472	+ 4,8	8,9	8,9
Zapałki — skrzyń	15,298	14,975	— 2,1	4,405	4,078	— 7,4	4,9	4,3
Węgiel i koks . . .	64,052	72,910	+ 13,8	1,548	1,801	+ 16,3	1,7	1,9
Mąka pszenna . . .	9,815	10,926	+ 11,3	4,323	4,396	+ 1,7	4,8	4,6
Mąka żytnia	6,468	6,432	— 0,6	2,124	1,831	— 13,8	2,3	1,9
Kasze różne i str.	4,479	4,628	+ 3,3	1,928	1,694	— 12,1	2,1	1,8
Ryż	3,508	3,192	— 8,0	2,243	2,229	— 0,6	2,5	2,3
Sledzie — beczek	13,449	16,014	+ 19,1	973	1,043	+ 7,1	1,1	1,1
Herbata	76	82	+ 7,9	1,322	1,391	+ 5,2	1,4	1,4
Kawa naturalna . .	81	129	+ 59,2	465	632	+ 35,9	0,5	0,6
Drożdże	176	189	+ 7,4	718	775	+ 7,9	0,8	0,8
Cement	13,384	18,934	+ 41,5	543	713	+ 31,3	0,6	0,7
Nawozy sztuczne	20,526	27,347	+ 33,2	2,275	3,334	+ 46,5	2,5	3,5
Nafta	6,965	7,534	+ 8,2	2,587	2,480	— 4,1	2,8	2,6
				68,724	69,376	+ 0,9	75,8	72,6
Inne towary				21,883	26,203	+ 19,7	24,2	27,4
Razem:				90,607	95,579	+ 5,5	100%	100%

B I L

**„Społem” Związku Spółdzielni Spożywców
na dzień 31**

STAN CZYNNY

Majątek stały:			
Nieruchomości	zł 7.155.608,60		
Fundusz umorzeń	„ 1.760.979,79	zł 5.394.628,81	
Budynki na obcych gruntach	zł 460.737,64		
Fundusz umorzeń	„ 69.232,44	„ 391.505,20	
Maszyny i urządzenia fabryczne	zł 1.857.329,92		
Fundusz umorzeń	„ 719.632,80	„ 1.137.697,12	
Ruchomości	zł 845.425,93		
Fundusz umorzeń	„ 518.277,79	„ 327.148,14	zł 7.250.979,27
Majątek płynny:			
Gotówka:			
w kasie	zł 125.248,59		
w bankach	„ 874.536,25	zł 999.784,84	
Papiery %/0 i akcje:			
w portfelu	zł 12.861,75		
złożone, jako kaucje	„ 182.889,—	„ 195.750,75	
Udziały w obcych przedsiębiorstwach:			
w Banku „Społem”	zł 516.126,27		
w innych	„ 137.120,59	„ 653.246,86	
Weksle:			
w portfelu	zł 226.886,05		
w inkasie	„ 12.540,70		
w dyskoncie	„ 2.535.072,42	„ 2.774.499,17	
Towary:			
w magazynach	zł 4.942.715,79		
w Zakładach Wytwórczych	„ 2.437.158,43		
zaliczenia kolejowe	„ 73.068,94		
wydawnictwa	„ 137.347,89	„ 7.590.291,05	
Odbiorcy (spółdzielnie i instytucje):			
w rachunkach otwartych	zł 1.512.469,88		
należności z układów konwersyjnych	„ 88.846,40		
należności zamrożone i w windykacji	„ 173.913,19		
weksle protestowane	„ 58.820,14	„ 1.834.049,61	
Dłużnicy:			
odbiorcy zagraniczni	zł 296.493,79		
dostawcy	„ 560.443,58		
dłużnicy Wydziału Lustracyjnego i Ubezp.	„ 116.805,50		
różni	„ 161.807,44	„ 1.135.550,31	„ 15.183.172,59
Sumy przechodnie:			
wydatki okresu przyszłego		zł 89.414,85	
inne		„ 129.367,52	„ 218.782,37
			zł 22.652.934,23

Sumy poza

Towary otrzymane do komisowej sprzedaży	zł 1.682.810,11
Depozyty	„ 9.765,—
Uzyskane zabezpieczenia od spółdzielni:	
w wekslach gwarancyjnych	zł 2.240.220,55
w kaucjach hipotecznych	„ 737.893,65
Różni za wydane gwarancje	„ 5.104.935,—
	zł 9.775.624,31

A N S

Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie

grudnia 1938 r.

STAN BIERNY

Kapitały własne i rezerwy:

Kapitał udziałowy	zł	2.019.882,85	
Fundusz Społeczny (zasobowy)	"	2.388.298,77	
Fundusz Uzupełnień Emerytur	"	336.365,68	
Fundusz Ubezpieczeń Majątkowych	"	108.391,43	
Fundusz Rezerwowy	"	160.000,—	zł 5.012.938,73

Kapitały fundacyjne:

Fundusz im. R. Mielczarskiego:			
wieczysty	zł	101.353,51	
obrotowy	"	6.895,65	
Fundusz stypend. im. J. Piłsudskiego	"	5.245,75	
Fundusz im. St. Kierbedzia	"	133.333,33	" 246.828,24

Fundusze obce i zobowiązania:

Zobowiązania długoterminowe

Zobowiązania hipoteczne	zł	721.306,72	
Fundusze pracownicze w Kasie Przeworności	"	922.228,49	
Pożyczki specjalne	"	3.775.395,18	" 5.418.930,39

Zobowiązania krótkoterminowe:

Banki	zł	3.328.423,01	
Akcepty	"	1.068.523,54	
Dostawcy	"	2.755.114,06	
Odbiorcy	"	666.721,25	
Wierzyciele Wydziału Lustracyjnego i Ubezp.	"	140.929,51	
Różni	"	275.121,01	
Udziały do zwrotu	"	5.800,96	" 8.240.633,34

Dyskonto u różnych:

" 2.535.072,12

Sumy przechodnie:

" 189.244,12

N a d w y ż k a

" 1.009.286,99

zł 22.652.934,23

bilansowe

Komitenci	zł	1.682.810,11
Różni za depozyty	"	9.765,—
Różni za złożone gwarancje	"	2.978.114,20

Gwarancje wydane na zabezp. kred. tow. i bank.:

akcepty gwarancyjne	zł	930.500,—	
hipoteki gwarancyjne własne	"	3.270.000,—	
gwarancje bankowe	"	737.000,—	
żyro weksli kaucyjnych	"	167.435,—	" 5.104.935,—
	zł		9.775.624,31

Rachunek strat i nadwyżek

na dzień 31 grudnia 1938 r.

Straty	1937 r.	1938 r.	Nadwyżki	1937 r.	1938 r.
Koszty Handlowe . . .	2,766,875,75	3,306,554,50	Nadw. brutto na towa-		
Amortyzacja nieruchom.	132,822,84	153,744,32	rach i prowizje . . .	3,714,862,61	4,546,290,18
Strata na sprzed. nier.	5,438,69	852,—	Nadwyżka Działu Prod.	388,591,39	613,670,72
Amortyzacja ruchomości	67,618,02	77,125,93	Nadwyżka Działu Ubezp.	30,736,13	19,598,91
Całkowita amortyzacja			Dochody z nieruchomości	198,293,49	197,207,69
samochodów nabytych			Dywidenda i kupony od		
w 1938 r.	—	103,880,80	akcji, udziałów i pa-		
Odpisane ruchomości .	11,643,35	769,94	pierów % %	44,529,21	60,333,46
Amortyzacja maszyn .	116,730,30	147,980,77	Inne wpływy i odzyskane		
Odpisane maszyny . .	—	188,—	należności wątpliwe .	31,362,04	30,430,07
Dotacja dla Wydz. Lustr.	90,000,—	135,000,—			
Bonif. dla W. L. wyd.					
rzecz.	15,000,—	15,000,—			
Dod. dotacja dla W. L.	43,238,48	11,525,08			
Odpisy z tyt. zlikw. Ajent.					
w Londynie	86,452,21	—			
Odpisy z r-ku Odb. i					
Weksli Protestowanych	33,769,02	58,186,52			
Odpisy na oddłużenie					
spółdzielni	337,086,62	211,207,48			
Rezerwa na oddłuż. spół-					
dzielni i należności w					
windykacji	—	160,000,—			
Strata na akcjach i udzia-					
łach	25,111,70	—			
Różnice kursowe . . .	9,649,43	11,472,26			
Dotacja na Fund. Uzupeł.					
Emerytur	30,736,13	19,598,91			
Inne odpisy	19,343,26	45,157,53			
Nadwyżka:	616,859,07	1,009,286,99			
	4.408,374,87	5,467,531,03		4.408.374,87	5.467.531,03

Bilans porównawczy

Wydziału Lustracyjnego i Społeczno-Wychowawczego „Społem”
Związku Spółdzielni Spożywców R. P. na dzień 31 grudnia 1938 r.

Stan czynny	31.12 1937 r.	31.12 1938 r.	Stan bierny	31.12 1937 r.	31.12 1938 r.
P. K. O.	1,150,52	593,22	Centrala	53,617,02	89,545,48
Różni	22,737,40	18,663,53	Różni	7,263,15	15,771,01
Odbiorcy	11,257,13	13,842,01	Dostawcy	31,879,41	44,068,69
Wydawnictwa	123,365,45	137,347,89	Odbiorcy	1,730,89	4,226,92
Weksle obce	4,534,—	4,109,65	Weksle własne	106,000,—	55,000,—
Zaliczenia	4,426,20	4,080,36	Sumy przechodnie . . .	1,592,56	7,714,30
Sumy przechodnie . .	11,382,70	11,493,01			
Zaległe prenumeraty .	23,229,63	26,196,73			
	202,083,03	216,326,40		202,083,03	216,326,40

Obroty i koszty handlowe Działu Handlowego
za 1938 rok
(w tysiącach złotych)

Oddziały	Obroty osiągnięte za 1937 rok	Obroty osiągnięte za 1938 rok	%-owy wzrost lub spadek obrotów	Prelimino- wane Kosz- ty Handlo- we	Koszty Handlowe za 1938 rok	Koszty Handlowe %-owo do preliminar.	% Kosztów Handl. do obrotów
Baranowicze	1,476	1,420	— 3,8	56	57	101,7	4,0
Będzin	8,615	8,148	— 5,4	115	123	107,0	1,5
Białystok	2,976	3,148	+ 5,8	70	78	111,4	2,5
Bielsko	2,696	3,948	+ 46,4	41	57	139,0	1,4
Brześć n/B.	2,093	2,391	+ 14,2	68	66	97,1	2,8
Chełm	1,912	1,954	+ 2,2	63	58	92,1	3,0
Częstochowa	3,912	3,917	+ 0,1	70	70	100,0	1,8
Gdynia ³⁾	603	1,046	+ 73,5	153	154	100,7	—
Garwolin	—	1,051	—	29	27	93,1	2,5
Hrubieszów	808	931	+ 15,2	25	24	96,0	2,6
Kalisz	875	933	+ 6,6	31	31	100,0	3,3
Kielce	1,985	1,836	— 7,5	58	62	106,9	3,4
Końskie	1,441	1,507	+ 4,6	29	28	96,6	1,9
Kraków	2,611	3,511	+ 34,5	87	112	128,7	3,3
Kutno	1,051	1,347	+ 28,2	33	39	118,2	2,9
Lida	3,171	2,607	— 17,8	83	83	100,0	3,2
Lublin	2,558	2,801	+ 9,5	73	72	98,7	2,6
Lwów	3,754	5,753	+ 53,2	114	130	114,0	2,3
Łomża	3,029	2,941	— 2,9	56	57	101,8	1,9
Łódź	11,435	8,847	— 22,6	128	127	99,2	1,4
Łuck	4,481	5,070	+ 13,1	107	116	108,4	2,3
Ostrowiec	2,156	2,510	+ 16,4	40	39	97,5	1,6
Poznań	1,809	2,013	+ 11,3	42	49	116,7	2,4
Puławy	1,065	1,004	— 5,7	30	32	106,7	3,2
Radom	1,696	1,754	+ 3,4	41	42	102,4	2,4
Radomsko	1,465	1,516	+ 3,5	20	17	85,0	1,1
Rzeszów	—	486	—	18	24	133,3	4,9
Siedlce	1,929	2,218	+ 15,0	59	63	106,8	2,8
Warszawa	9,132	8,932	— 2,2	164	175	106,7	2,0
Wilno	2,952	2,830	— 4,1	89	96	107,9	3,4
Włocławek	1,072	1,218	+ 13,6	31	34	109,7	2,8
Zamość	2,187	1,487	— 32,0	34	37	108,8	2,5
	86,945	91,075	+ 4,7	2,057	2,179	105,9	2,4
Oddział Główny	2,726	3,403	+ 24,8	892	939	105,3	—
	89,671	94,488	+ 5,4	2,949	3,118	105,7	3,3
Eksp. i Agent.	466	600	+ 28,8	142 ¹⁾	189 ¹⁾	133,1	—
Zakłady Wytwórcze	470	501	+ 6,6	—	—	—	—
Razem:	90,607	95,579	+ 5,5	3,091 ²⁾	3,307	107,0	3,4

Koszty handlowe za 1937 rok wynosiły w tys. zł 2.767, czyli 3% w stosunku do obrotu.

UWAGA:

¹⁾ W preliminarzu na rok 1938 nie były uwzględnione: Ekspozytura Handlu Jajami w Chełmie i przedstawicielstwo w Rio de Janeiro.

²⁾ Łącznie z preliminarzami Składnic w Kowlu i Stopnicy, zatwierdzonymi przez Radę Nadzorczą.

³⁾ Wykazana wyżej suma obrotów Gdyni 1.046 tys. zł obejmuje tylko obroty lokalne. Ogólne obroty Gdyni wyniosły w 1938 r. 6.177 tys. zł, koszty handlowe stanowią 2,5 % do obrotu.

Artykuły własnej produkcji
Zestawienie porównawcze sprzedaży za 1937 i 1938 r.

Rodzaj wytwórni i artykułu	Jednostki	I l o ś ć		% -owy wzrost lub spadek (ilość)	W a r t o ś ć		% -owy wzrost lub spadek (wart.)
		1937	1938		1937	1938	
KIELCE							
Mydło zwyczajne	kg.	1.537.871	1.714.239	+ 11,4	1.900.155	2.024.862	+ 6,6
" toaletowe	"	67.619	70.037	+ 3,6	245.629	274.610	+ 11,7
" szare	"	103.028	76.072	- 26,2	103.627	81.920	- 21,0
Proszek samopiorący	"	68.752	98.463	+ 43,2	123.621	180.557	+ 46,0
Świece	"	70.040	82.796	+ 18,2	148.530	177.411	+ 19,4
Pasta do obuwia	"	106.254	132.643	+ 24,8	438.487	550.779	+ 25,6
Zaprawa do podłóg	"	109.452	133.952	+ 22,3	184.420	231.310	+ 25,5
Płyn do metali	"	23.382	27.090	+ 15,8	38.591	45.620	+ 18,2
Proszek do szorowania	"	44.961	59.467	+ 32,2	31.991	35.376	+ 10,5
Ultramaryna	"	35.132	40.651	+ 15,7	141.712	160.470	+ 13,2
Torby papierowe	"	424.395	449.593	+ 5,9	243.898	263.571	+ 8,1
Gilzy do papierosów	t. s.	108.494	95.031	- 12,5	147.755	128.838	- 12,8
Bibułka	kart.	23.336	27.940	+ 19,7	77.777	92.940	+ 19,5
Ocet	litr.	373.034	315.257	- 15,5	189.557	191.323	+ 1,0
Musztarda	kg.	62.560	89.378	+ 42,9	92.063	122.918	+ 33,5
Rozlewnia es. octowej	"	8.289	8.884	+ 7,2	39.606	42.303	+ 6,8
Tartak	m³	3.460	3.826	+ 10,5	261.535	252.206	- 3,6
Kosmetyki	"	—	—	—	163.589	388.571	+ 137,5
Różne	"	—	—	—	16.902	34.168	—
					4.589.445	5.279.753	+ 15,0
WŁOCŁAWEK							
Landryny i cukry	kg.	255.343	318.368	+ 24,7	679.287	849.514	+ 25,0
Czekolada	"	65.861	86.808	+ 31,8	325.623	415.504	+ 27,6
Przyprawy i desery	"	26.660	38.175	+ 43,2	156.020	213.849	+ 37,1
Herb., wafle oraz pierniki	"	37.800	54.998	+ 45,5	93.516	138.436	+ 40,5
Przetwory owocowe	"	238.890	416.117	+ 74,2	265.257	514.087	+ 93,8
Kawa zbożowa	"	42.846	60.827	+ 42,0	59.122	92.587	+ 56,6
					1.583.825	2.223.977	+ 40,4
SOKOŁÓW							
Mąka żytnia	kg.	1.458.798	1.364.502	- 6,5	455.655	337.356	- 26,0
" pszenna	"	1.806.396	1.497.123	- 17,1	752.659	528.752	- 29,8
Kasza jęczmienna	"	55.838	179.372	+ 221,2	17.893	56.679	+ 216,8
Otręby	"	1.252.615	1.423.703	+ 13,6	209.776	170.534	- 18,7
					1.435.983	1.093.321	- 23,9
GDYNIA (Z. R.)							
Ryby wędz. i konserwy	"	—	—	—	—	660.079	—
DWIKOZY							
Konserwy owocowe	"	—	—	—	—	61.020	—
ZESTAWIENIE:							
Kielce — Zakłady Wytwórcze					4.589.445	5.279.753	+ 15,0
Włocławek — "Społem"					1.583.825	2.223.977	+ 40,4
Sokołów — Młyn „Społem"					1.435.983	1.093.321	- 23,9
Gdynia — Zakłady Rybne					—	660.079	—
Dwikozy — Zakłady Wytwórcze					—	61.020	—
Razem					7.609.253	9.318.150	+ 22,5

U w a g a: Młyn w Sokołowie z powodu suszy na Podlasiu w 1937 roku i wynikającego stąd braku surowca był nieczynny na przednówku 1938 r.

Wykonanie preliminarza budżetowego

Wydziału Lustracyjnego i Społeczno - Wychowawczego „Społem”
Związku Sp. Sp. R. P. za 1938 rok w porównaniu z rokiem 1937

	1 9 3 7	1 9 3 8	
	Wykonano	Prelimino- wano	Wykonano
WPLYWY			
Składki lustracyjne	263.191,28	330.000,—	333.845,29
Dotacja Wydziału Gospodarczego	90.000,—	135.000,—	146.525,08
Nadwyżka Działu Wydawnictw	20.468,60	35.000,—	35.353,29
Wpływy różne	14.630,86	20.000,—	21.088,29
Niedobór	43.238,48		
	<u>431.529,22</u>	<u>520.000,—</u>	<u>536.811,95</u>
WYDATKI			
I. Koszty ogólne			
Kierownictwo, sekretariat, biuro:			
Wydatki personalne	59.009,80	68.000,—	78.926,26
„ rzeczowe	22.058,84	25.000,—	30.173,10
Koszty międzywydziałowe	7.725,22		
Odpisano na straty należności nieściągalnych	1.310,24		
II. Koszty lustracji			
Wydatki personalne	146.350,67	181.000,—	188.073,51
Koszty podróży lustratorów		112.000,—	92.724,47
Wydatki rzeczowe	87.534,59	5.000,—	12.344,12
Instruktoriat Wytwórczości	6.411,13	11.000,—	11.770,02
III. Działalność organizacyjno-propagandowa			
1. Koszty ogólne:			
Wydatki personalne	24.491,20	13.600,—	15.270,87
„ rzeczowe	18.983,46	8.700,—	11.543,85
2. Koszty organizacyjne w okręgach	4.377,99	7.000,—	5.420,—
Zjazdy okręgowe	—	3.000,—	2.094,14
3. Kursy ustne:			
Wykładowcy	—	17.260,—	16.628,77
Rozjazdy	—	15.440,—	6.738,38
Kursy wakacyjne	6.606,72	2.000,—	2.689,33
„ korespondencyjne	3.002,24	8.000,—	8.653,98
„ dla działaczy robotniczych	764,71		
4. Czasopisma i statystyka:			
„Społem”	1.772,33	2.100,—	3.250,—
Statystyka	4.931,80	5.000,—	5.518,15
Niedobór budżetowy „Spółnoty”	6.367,50	2.000,—	3.085,21
„ „ „Młodego Spółdzielcy”	1.828,92	1.000,—	3.390,54
„ „ „Sprzedawcy Spółdzielczego”	1.613,63	2.900,—	2.516,79
5. Propaganda prasowa	3.598,85	4.000,—	8.536,56
6. Przeszkolenie pracowników Wydziału	500,—	1.000,—	1.951,30
IV. Dotacje i opłaty			
Średnia Szkoła Spółdzielcza	10.000,—	10.000,—	10.000,—
Spółdzielczy Instytut Naukowy	1.000,—	1.000,—	1.000,—
Liga Kooperatystek	4.000,—	6.000,—	6.000,—
Państwowa Rada Spółdzielcza	7.289,38	8.000,—	8.512,60
	<u>431.529,22</u>	<u>520.000,—</u>	<u>536.811,95</u>

Z RADY NADZORCZEJ

Posiedzenie Rady

W dniach 1 i 2 kwietnia r. b. odbyło się pod przewodnictwem inż. W. Wojewódzkiego posiedzenie Rady Nadzorczej Związku, w którym wzięło udział 19 członków Rady. W dniu 1 kwietnia Rada Nadzorcza, podzielona na wydziały: rewizyjny, gospodarczy i społeczno-wychowawczy, poddała analizie działalność Związku w r. 1938 i przeprowa-

dziła kontrolę zamknięcia rachunkowego bilansu Związku na dzień 31 grudnia 1938 r.

Na wstępie posiedzenia Rada powzięła jednomyślnie uchwałę w sprawie udziału spółdzielczości spożywców w akcji na rzecz Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej.

W sprawie udziału spółdzielczości spożywców w akcji na rzecz Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej

W obliczu rozgrywających się wydarzeń i konieczności zapewnienia nie naruszalności granic Państwa, a bezpieczeństwa obywatelom. Rada Nadzorcza „Społem” Związku Spółdzielni Spożywców Rz. Polskiej uchwała jednogłośnie jak najdalej idące współdziałanie ruchu spółdzielczego „Społem” ze wszystkimi poczynaniami, mającymi za zadanie przyczynienie się do gotowości obronnej.

Rada Nadzorcza akceptuje decyzję Zarządu Związku w sprawie subskrypcji przez Związek Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej w sumie zł. 250.000.—.

Jednocześnie Rada Nadzorcza zaleca spółdzielniom, by przyjęły jako minimalne stawki pożyczki — normy uchwalone przez Komitet Spółdzielczy Międzyzwiązkowy tj. 25% uzyskanej czystej nadwyżki w roku 1938, lub $\frac{1}{4}\%$ sumy swych obrotów — o ile możliwości tę normę, która jest wyższa. Suma subskrypcyjna jednej spółdzielni nie może być mniejsza niż zł 100.— przy zachowaniu wyżej wymienionych norm.

Dla przeprowadzenia propagandy Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej na terenie spółdzielczości spożywców Rada Nadzorcza postanawia powołać, po porozumieniu się z Bankiem „Społem”, Ligą Kooperatystek w Polsce oraz Związkiem Pracowników Spółdzielczych, Komitet w składzie następującym: inż. W. Wojewódzki, prezes Rady Nadzorczej Związku „Społem”, prof. M. Rapacki, przewodniczący Zarządu Związku „Społem”, A. Durko, prezes Rady Nadzorczej Banku „Społem”, D. Kuszewski, dyr. Banku „Społem”, W. Bogdanowiczowa, przewodnicząca Zarządu Ligi Kooperatystek w Polsce, St. Thugutt, przedstawiciel Związku Pracowników Spółdzielczych.

Rada Nadzorcza ustala Bank „Społem” jako główną placówkę subskrypcyjną dla wszystkich spółdzielni grupy „Społem” i wzywa spółdzielnie oraz wszystkich spółdzielców, by deklaracje składały przez ten Bank.

Rada postanawia wystosować wezwanie do wszystkich spółdzielni, nawiązujących się na placówki subskrypcyjne, by przyjęły na siebie ten obowiązek służby narodowej.

Poza tym Rada Nadzorcza powzięła następujące uchwały:

W sprawie układu z C.T.O. i K.R.

Rada Nadzorcza zatwierdziła zawarty układ między C.T.O. i K.R. a „Społem” w sprawie współpracy na terenie wiejskim.

W sprawie zmian statutu Związku

Rada Nadzorcza zatwierdza projekt zmian statutu Związku i postanowiła zmiany statutu wprowadzić na porządek obrad XXVII Zjazdu pełnomocników Związku. Pełny tekst uchwalonych zmian statutu podajemy na innym miejscu.

W sprawie zatwierdzenia otwarcia nowych oddziałów

Zgodnie z § 34 punktem h statutu Związku Rada Nadzorcza akceptuje i potwierdza otwarcie następujących oddziałów:

1. Ekspozytury Handlu Jajami w Chełmie i we Wrześni.

2. Zakładów Wytwórczych w Toruniu.

oraz uchwała otwarcie oddziałów i składnic w Bydgoszczy, Przemyśle, Bielsku Podlaskim i Horochowie.

W sprawie zatwierdzenia sprawozdania Związku za r. 1938

Po przeprowadzeniu szczegółowej dyskusji nad sprawozdaniem Związku za rok 1938 Rada Nadzorcza powzięła uchwały następujące:

Rada Nadzorcza przyjmuje do zatwierdzającej wiadomości sprawozdanie z działalności Związku za 1938 rok i bilansu Związku na dzień 31 grudnia 1938 r., zamykający się sumą zł 22.652.934,23 i wykazujący czystą nadwyżkę zł 1.009.286,99.

Rada Nadzorcza zatwierdza sprawozdanie Wydziału Lustracyjnego i Społeczno-Wychowawczego za r. 1938 i bilans Wydziału na dzień 1938 r. zamknięty ogólną sumą zł 216.326,40.

Rada Nadzorcza przyjmuje sprawozdanie i bilans na dzień 31 grudnia 1938 r. Działu Ubezpieczeń, zamknięty sumą zł 1.018.690,29 i wykazujący czystą nadwyżkę zł 19.598,91.

Rada Nadzorcza zatwierdza przekroczenie preliminarza wydatków Wydziału Gospodarczego w r. 1938 o 7,4% i Wydziału Lustracyjnego i Społeczno-Wychowawczego o 3,2%.

Rada Nadzorcza akceptuje powiększenie preliminarza wydatków Wydziału Lustracyjnego i Społeczno-Wychowawczego o zł 11.000.

Ogólna suma preliminarza wydatków na rok 1939 wynosić będzie:

w Dziale Handlowym	zł 3.518.290	
w Dziale Produkcji	zł 3.923.800	
w Dziale Ubezpieczeń	zł 37.300	7.479.390
Wydziału Lustrac. i Społ.-Wychow.		621.000
	łącznie	8.100.390

Następnie Rada ustaliła termin XXVII Zjazdu Pełnomocników na dzień 3 i 4 czerwca r. b. i zatwierdziła porządek obrad Zjazdu, który odbędzie się w Warszawie.

W związku ze Zjazdem Rada Nadzorcza ustaliła następującą listę swych członków i zastępców, których kadencja kończy się w terminie XXVII Zjazdu Pełnomocników Związku w r. 1939.

Ustępujący członkowie Rady:

1. inż. Ludwik Berbecki z Dąbrowy Górniczej, okrąg będziński,

2. wiz. Stanisław Godecki z Poznania — wizytator szkolny z okr. poznańskiego,

3. Franciszek Łobzowski z Powsz. S. S. Prac. Naft. w Boryslawiu, okrąg lwowski,

4. Józef Machej z Konsumu Rob. w Cieszyńcu, okrąg cieszyński,
5. Stanisław Myszak ze S. „Jedność” w Skrzynicach, okrąg lubelski,
6. inż. Wacław Wojewódzki z Powsz. S. S. w Łodzi, okrąg łódzki,
7. Jan Żerkowski z Krajowej S. S. Kol. w Warszawie, okrąg warszawski.

Ustępujący zastępcy Rady

1. Czesław Golla z Powsz. Rob. S. S. w Żyrardowie, okrąg warszawski,
2. Edmund Masojada z S. S. w Brześciu n/Bugiem, okrąg brzeski,
3. Janina Święcicka z Gospody Spółdzielczej w Warszawie, okrąg warszawski.

Członkowie Rady, których kadencja trwa nadal

1. Paweł Chadał z okręgu ciechanowskiego,
2. Adam Cieśla z okręgu ostrowieckiego,
3. Franciszek Gąsiorek z okręgu łódzkiego,
4. Feliks Jabłoński z okręgu warszawskiego.
5. inż. Henryk Jensz z okręgu wileńskiego,
6. Bronisław Karwat z okręgu częstochowskiego,

7. Władysław Malski z okręgu lidzkiego,
8. Edmund Masojada z okręgu brzeskiego,
9. dr. Andrzej Michna z okręgu śląskiego,
10. Marcin Pilarski z okręgu poznańskiego,
11. Józef Rurarz z okręgu koneckiego,
12. Wincenty Sikorski z okręgu warszawskiego,
13. inż. Ignacy Solarz z okręgu rzeszowskiego,
14. Antoni Ziętalski z okręgu łódzkiego.

Z kolei Rada ustaliła, że komisja wyborcza Zjazdu 1939 składać się będzie zgodnie z p. 5 regulaminu w sprawie układania list kandydatów na członków Rady Nadzorczej, z prezesów lub delegatów rad okręgowych następujących 10 największych okręgów: Łódź, Warszawa, Poznań, Górny Śląsk, Siedlce, Zagłębie Dąbrowskie, Ostrowiec, Kraków, Białystok, Częstochowa — a ponadto z prezesów lub delegatów rad okręgowych następujących 5 okręgów, ustalonych drogą losowania: Baranowice, Lwów, Piotrków, Śląsk Cieszyński i Wilno.

W końcu Rada przyjęła do Związku 54 spółdzielnie, oraz 2 do Hurtowni, których wykaz podajemy na innym miejscu.

Projekt zmian statutu Związku uchwalony na posiedzeniu Rady Nadzorczej Związku w dniu 2 kwietnia 1939 r.

Do § 2 pkt k) skreślić zdanie: „wyszczególnione w art. 81 Rozporządzenia z dn. 27 grudnia 1924 r. (o warunkach dokonywania czynności bankowych — Dz. Ust. 114 poz. 1018).

Do § 13 ust. 2). Spółdzielnia po przyjęciu do Związku wpłaca niezwłocznie co najmniej 2 złote od każdego zadeklarowanego udziału, pozostała część udziału będzie uzupełniona ratami co

najmniej po 50 groszy na każdy zadeklarowany udział co rok, w gotówkę bądź z przypadającej spółdzielni od Związku dywidendy od udziałów i zwrotów od zakupów.

Do § 18. Po pkt. b) dodaje się punkt c) o następującym brzmieniu:

pkt. c) wybór delegatów na zjazd w myśl § 25 niniejszego statutu w tajnym głosowaniu.

(Dalsze punkty o dotychczasowym brzmieniu, z tym, że zmienia się punktacja: c) na d), d) na e), e) na f, f) na g).

Do § 25. 1) Delegaci na zjazd wybierani są przez wiosenne zjazdy okręgowe (§ 18 pkt. c).

2) Wiosenny zjazd okręgowy każdego okręgu wybiera corocznie nie więcej niż 5 delegatów na zjazd delegatów Związku.

3) Liczbę delegatów ustala w ramach powyższych każdorazowo zjazd okręgowy, przy czym zjazd okręgowy ma prawo wyboru co najmniej dwóch delegatów, a nie więcej niż jednego na każde rozpoczęte 3000 członków, należących do spółdzielni związkowych w danym okręgu.

Członkowie spółdzielni, które w myśl pkt. 5 biorą bezpośredni udział w zjeździe, bądź na zasadzie zgłoszenia (pkt. 7), bądź z mocy samego statutu, nie są brani pod uwagę przy obliczaniu przypadającej danemu okręgowi liczby delegatów.

Liczbę delegatów przypadających danemu okręgowi na zasadzie zgłoszeń liczby członków, przewidzianych w § 13, ust. 3 oraz zgłoszeń przez spółdzielnie bezpośredniego udziału w zjeździe delegatów przewidzianych w punkcie 5 niniejszego paragrafu, ustala Zarząd Związku i komunikuje radzie okręgowej okręgu do dnia 1 kwietnia każdego roku.

4) Wszyscy delegaci każdego okręgu mają łącznie tyle głosów, ile okrąg liczy pełnych dziesiątków członków należących do spółdzielni związkowych, po odliczeniu liczby członków spółdzielni, biorących bezpośredni udział w zjeździe w myśl pkt. 5 niniejszego paragrafu. Podziału głosów między poszczególnych delegatów dokonuje zjazd okręgowy jednocześnie z ich wyborem.

5) Każda spółdzielnia związkowa ma prawo udziału w zjeździe przez swego własnego delegata lub delegatów, którzy wówczas mają tyle głosów, ile spółdzielnia liczy pełnych dziesiątków członków. Spółdzielnia może wysłać na zjazd jednego delegata na każde rozpoczęte 3000 członków, co najmniej jednak

jednego. Jeżeli delegatów jest więcej niż jeden, to głosy przysługujące spółdzielni podzielone zostaną między nimi jednocześnie z ich wyborem. Wyboru i podziału głosów między delegatów dokonuje rada nadzorcza spółdzielni zwykłą większością w tajnym głosowaniu.

Spółdzielnie liczące więcej niż 2000 członków z mocy samego statutu biorą udział bezpośredni w zjeździe delegatów. Do takich spółdzielni nie odnosi się przepis punktu 6 niniejszego paragrafu.

6) Zamiar wzięcia udziału w zjeździe przez własnego delegata powinna spółdzielnia zgłosić do Zarządu Związku pismem poleconym przed 1 lutego każdego roku, łącznie ze zgłoszeniem liczby członków na dzień 1 stycznia. W razie uchybienia tego terminu spółdzielnia traci prawo bezpośredniego udziału w zjeździe.

7) Liczbę członków spółdzielni, które zgłosiły zamiar bezpośredniego udziału w zjeździe delegatów lub biorą bezpośredni udział w zjeździe z mocy samego statutu, odlicza się od liczby członków stanowiących podstawę w myśl pkt. 3 i 4 niniejszego paragrafu do wyboru delegatów na zjazd delegatów przez zjazdy okręgowe. Spółdzielnie takie nie biorą udziału w głosowaniu na delegatów okręgu na zjeździe okręgowym, a przedstawiciele takich spółdzielni nie mogą być wybrani na delegatów okręgu.

8) Spółdzielnie, których członkami są wyłącznie inne spółdzielnie (związki okręgowe) biorą z mocy samego statutu bezpośredni udział w zjeździe delegatów, przy czym rozporządzają tylu głosami, ile mają pełnych dziesiątków należących do nich spółdzielni. Każda taka spółdzielnia wysyła na zjazd jednego delegata.

9) Za podstawę do oznaczenia liczby członków spółdzielni związkowych w rozumieniu niniejszego paragrafu przyjmuje się liczbę członków ustaloną zgodnie z § 13 ust. 3. W razie braku odpowiedniego zawiadomienia o liczbie członków Zarząd Związku może odmówić wy-

dania legitymacji uprawniających do udziału w zjazdach okręgowych i w zjeździe delegatów lub nie zaliczyć członków danej spółdzielni do liczby członków stanowiących podstawę wyboru delegatów okręgu.

§ 26. Delegatem spółdzielni na zjazd może być tylko osoba należąca do składu jej zarządu lub rady nadzorczej, jako też kierownik spółdzielni nie pełniący w niej obowiązków sklepowego. Delegatem okręgu może być tylko osoba należąca do składu zarządu lub rady nadzorczej, jako też kierownik, nie pełniący obowiązków sklepowego spółdzielni związkowej z tegoż okręgu.

§ 27. Delegat może zastępować na zjeździe tylko jeden okrąg lub jedną spółdzielnię. Prawo głosu nie może być nikomu ustępowane: delegat powinien przedstawić swoje pełnomocnictwo, stosownie do wymagań regulaminu zjazdu; w razie wątpliwości rozstrzyga zjazd delegatów.

§ 29. Pierwsze zdanie otrzymuje zamiast brzmienia dotychczasowego, brzmienie następujące:

Zjazd delegatów zwołuje Zarząd przez zawiadomienia, rozsyłane pocztą do wszystkich spółdzielni związkowych

i rad okręgowych oraz dwukrotne ogłoszenie w piśmie, uznanym za organ Związku.

§ 30. Pierwszy ustęp otrzymuje zamiast brzmienia dotychczasowego brzmienie następujące:

Wnioski spółdzielni związkowych lub zjazdów okręgowych, stawiane pod obrady zwyczajnego zjazdu delegatów, powinny być przedstawione Zarządowi Związku na piśmie przed 1 marca.

§ 35. Skreślić słowa: „na równi z pełnomocnikami” i dodać: „Przy głosowaniu mają prawo do jednego głosu”.

§ 51. Po słowach: „powołanych przez Zarząd”, dodać „rewidentów (lustratorów)” i, zamiast „lustratorów” i po słowach: „przez delegowane w tym celu osoby” dodać: „w charakterze rzeczoznawców”.

§ 56. Po słowie „rewizji” dodać („lustracji”).

§ 60. Ostatni ustęp otrzymuje zamiast brzmienia dotychczasowego, następujące:

Przy układaniu bilansu należy co rok odpisywać na amortyzację nie mniej jak 10⁰/₀ z ruchomości i 2⁰/₀ z nieruchomości Związku wg. pierwotnej ich wartości książkowej.

Wykaz spółdzielni przyjętych do Związku «Społem» na posiedzeniu Rady Nadzorczej w dn. 2 kwietnia 1939 r.

L. p.	Miejscowość	Nazwa spółdzielni	Powiat
1	Okrąg Baranowicze		
2	Baranowicze	Pol. S. S. „Przyszłość” z odp. udz.	baranowicki
3	Janowicze	S. S. „Nasza Praca”	nieświeski
3	Rajszówka	S. S. „Jedność”	nowogródzki
4	Okrąg Białystok		
4	Garkowszczyzna	S. S. „Jedność”	wołkowyski
5	Okrąg Brześć		
5	Derło	S. S. „Przyszłość”	białski
6	Łuków	S. S. „Zorza”	brzeski
7	Okrąg Ciechanów-Łomża		
7	Brodziencin	S. S.	ciechanowski
8	Mława-Wółka	S. Roln.-Handl. „Budówka”	mławski
9	Pęczratka	S. S. „Społem”	łomżyński
10	Okrąg Częstochowa-Wieluń		
10	Rędziny	S. S. „Snop”	częstochowski

L. p.	Miejscowość	Nazwa spółdzielni	Powiat
	Okrag Grodno		
11	Augustów	S. S. „Lipowiec”	augustowski
12	Hoża	S. S. „Hożanka”	grodzieński
13	Kurianki	S. S. „Wspólna Praca”	suwalski
14	Żaroslawa	S. S. „Niwa”	grodzieński
	Okrag Hrubieszów		
15	Bogucice	S. S. „Rozwój”	hrubieszowski
	Okrag Kielce		
16	Miedziana Góra	S. S. „Przyszłość”	kielecki
	Okrag Kraków		
17	Łętownia k/Jord.	S. S. „Zgoda”	myślenicki
	Okrag Krzemieniec		
18	Omelańszczyzna	S. S.	rówieński
19	Stożek	Stoż. S. S. „Jedniść”	krzemieniecki
	Okrag Lida		
20	Poniemuńce	S. S. „Dobrobyt”	lidzki
	Okrag Lublin		
21	Wólka Batorska	S. S. „Zgoda”	janowski
22	Zaraszów	S. S. „Przyszłość”	lubelski
	Okrag Lwów-Stanisławów-Tarnopol		
23	Łukawiec	S. S. „Jedność”	rohatyński
24	Lwów	R. S. S.	lwowski
25	Hostów	S. S. „Jedność”	łumaczowski
	Okrag Łowicz		
26	Zduny	S. S. „Przyszłość”	łowicki
27	Rybno	S. S.	sochaczewski
	Okrag Łuck		
28	Demidówka	S. S. „Zgoda”	dubieński
29	Suchowola	S. S. „Rolnik”	łucki
	Okrag Łódź-Kalisz		
30	Popielawy	S. S.	brzeziński
	Okrag Pińsk		
31	Zawidczyce	S. S.	piński
32	Prochody	S. S. „Gospodarz”	piński
33	Ochowo	S. S. „Rolnik”	piński
	Okrag Pomorze-Poznań		
34	Gdynia-Oksywie	S. S. Osiedle „Paged”	morski
35	Gdynia	S. S. „Zgoda”	morski
	Okrag Puławy-Garwolin		
36	Dęblin	Tow. Szkoły Średn.	puławski
37	Grabów n/Pilicą	S. S. „Łączność”	kozienicki
	Okrag Rzeszów		
38	Lipnik	S. S. „Jedność”	brzozowski
39	Pantalowice	S. S. „Jedność”	przeworski
	Okrag Siedlce		
40	Lipniaki	S. S. „Postęp”	radzyński
	Okrag Śląsk Górny i Ciesz.		
41	Buczkowice	S. S. „Ludowa”	białski
42	Pietrzykowice	S. S. „Siła”	żywiecki
	Okrag Warszawa		
43	Mrozowa Wola	„Nasz Sklep”	węgrowski

L. p.	Miejscowość	Nazwa spółdzielni	Powiat
	Okrag Wilno		
44	Jagiellonów	S. S. „Jedność”	wileński
45	Mikołajewo	S. S. „ ”	dziśnieński
46	Podbrzezie	S. S. „ ”	wileński
47	Wilno	S. S. przy Wil. Tow. Ros. „ ”	wileński
	Okrag Włodawa-Lubartów		
48	Firlej	S. S. „Samoobrona”	lubartowski
49	Przewłoka	S. S. „Dobrobyt”	radzyński
	Okrag Zamość-Biłgoraj		
50	Łazory	S. S. „Młodej Wsi”	biłgorajski
51	Sitno	S. S. „Jedność Chłopska”	zamojski
52	Staw Noakowski	S. S. „Jutrzenka”	zamojski
	Księgarnie		
53	Kraków	S. Wyd. „Czytelnik”	krakowski
54	Włocławek	Spół. Ks. „Pochodnia”	włocławski
	Do Hurtowni:		
55	Pionki	S. S. „Proch”	konecki
56	Skarżysko	S. S. S. „Oszczędność”	ostrowiecki

ZE ZWIĄZKU

Doroczne zjazdy okręgowe

W myśl §§ 17—21 statutu „Społem” Związku Spółdzielni Spożywców R. P. Zarząd Związku zwołuje doroczne zjazdy okręgowe przedstawicieli spółdzielni, które odbędą się w poszczególnych okręgach w czasie od 16 kwietnia do 21 maja r. b. z następującym porządkiem obrad:

1. Odczytanie uchwał zeszłorocznego zjazdu okręgowego przedstawicieli spółdzielni.
2. Rozpatrzenie i omówienie sprawozdania i bilansu Związku za rok 1938 oraz planu działań Związku na rok 1939.
3. Sprawa zmiany statutu Związku.
4. Ustalenie kandydatur do Rady Nadzorczej Związku.
5. Wyznaczenie składek na działalność Rady Okręgowej od spółdzielni okręgu oraz uchwalenie budżetu wydatków i planu działań Rady Okręgowej.
6. Wybory członków Rady Okręgowej (zgodnie z przepisami § 22 statutu Związku).

Warunki uczestniczenia spółdzielni w dorocznych zjazdach okręgowych, jako wyciąg ze statutu Związku, podane są w zawiadomieniach o zjeździe, wysyłanych do spółdzielni przez Zarząd Związku za pośrednictwem oddziałów względnie składnic Związku, oraz związków okręgowych.

Zmiany terminów zjazdów

Głębokie — 23 kwietnia (zamiast 16 kwietnia).

Hrubieszów — 7 maja (zamiast 23 kwietnia).

Krosno — 21 maja (zamiast 14 maja).

Miechów — 14 maja (zamiast 23 kwietnia).

Stanisławów — zjazd odbędzie się łącznie ze zjazdem okręgu lwowskiego w dn. 7 maja.

Przedłużenie terminu nadesłania ankiety

Termin nadesłania ankiety w sprawie wymiany i skupu artykułów rolnych upłynął z dniem 20 ub. m. Nie wszystkie jednak spółdzielnie doceniły ważność ankiety. Większa część spółdzielni dotychczas ankiety nie nadesłała.

Chcąc dać możność tym opieszalszym spółdzielniom spełnienia ich organizacyjnego obowiązku — przedłużamy ter-

min nadesłania ankiety *do dnia 1 maja roku bież.*

Ankiety w 2-ch egzemplarzach należy nadesłać do najbliższego oddziału Związku. Ankiety obowiązane są odpowiednio wypełnić i nadesłać *wszystkie spółdzielnie* niezależnie od tego, czy wymianę względnie skup prowadzą czy też nie.

Sprostowanie

W Nr. 5 „Społem” z datą 10 marca 1939 r. w spisie spółdzielni z podziałem na okręgi (zmiany) wkraśli się następujące błędy, które niniejszym prostujemy:

1. W okręgu **Cieszyn** w dziale: „przybyły do okręgu” należy umieścić S. S. „Jedność” w Lipowej.

2. W okręgu **Katowice** w dziale „przybyły do

okręgu” należy skreślić S. S. „Jedność” w Lipowej;

3. W okręgu **Grodno** w dziale „ubyły z okręgu” należy umieścić R. S. S. w Suwałkach;

4. W okręgu **Suwałki** umieścić R. S. S. w Suwałkach;

5. W okręgu **Łowicz** umieścić S. Księg w Łowiczu;

6. W okręgu **Warszawa** w dziale „ubyły z okręgu” umieścić S. Księg w Łowiczu.

Dołożmy starań, aby nie tylko spółdzielcy subskrybowali Pożyczkę O. P. w Banku „Społem” i jego placówkach, ale by wszystkie na ten cel pieniądze organizacji pracowniczych, społecznych i oświatowych oraz ich członków przechodziły przez nasz bank.

WIADOMOŚCI HANDLOWE

ZIEMIOPŁODY

Ceny żyta i pszenicy zdrożały w okresie sprawozdawczym dość mocno. Żyto notowane jest dzisiaj wyżej od zł 0.40 do zł 1.—, pszenica zaś — od zł 1.— do zł 1.50 na 100 kg. Ponieważ w chwili obecnej rolnicy zajęci są robotami rolnymi, opóźnionymi dość znacznie z racji długotrwałych chłodów, podaż jest chwilowo niewystarczająca i to wpływa na utrzymywanie się tendencji bardzo mocnej.

Stan notowań z dn. 15 kwietnia 1938 r.

	żyto	pszenica
Warszawa	Zł. 15.——15.50	Zł. 22.——22.50
Poznań	" 14.75—15.—	" 19.50—20.—
Lwów	" 14.50—14.75	" 21.75—22.—
Lublin	" 15.——15.25	" 22.75—23.25
Równe	" 14.——14.25	" 20.25—22.50

Mąka żytnia i pszenna. Ceny mąki żytniej wzrosły o zł 1.—, czyli do złotych 25.— za 55%. Ceny mąki pszennej wzrosły mocniej, gdyż o zł 2.— na kwintalu (mąka 65% od 35.50 do zł 36.—).

Kasze wszystkie notowane są ze zwyżką od zł 2.— do zł 5.— na kwintalu. Gryczana pal. cała zł 41.—, krakowska 4/0 — zł 66.—, perłowa — zł 40.—, jęczmienna łamana do zł 32.—, jaglana I do zł 35.—.

Strączkowe. Groch Victoria notowany jest od zł 33.— do zł 36.—, polny — do zł 27.—. Notowania te są jednak raczej teoretyczne, gdyż towaru, zwłaszcza dobrego, na rynku brak i jeżeli trafi się jakaś partia w sprzedaży, wówczas ceny żądane przekraczają znacznie notowania giełdowe. Fasola zdrożała mocno. „Jasiek” notowany jest po zł 65.—, „Smalcówka” — po zł 51.—, zwykła wybierana ręcznie — zł 41.—.

Uwaga. Podane w sprawozdaniu ceny rozumieją się przy kupnie w ładunkach wagonowych.

ARTYKUŁY KRAJOWE

Cement. Od chwili rozwiązania kartelu cementowego i b. poważnego w tym czasie obniżenia cen produkcja i zbyt cementu wzrasta z roku na rok. Cementownie są już obecnie u szczytu swej wydajności, produkują bowiem 6-cioкратно więcej niż w roku 1932. Zapowiadany stan robót publicznych i prywatnych spo-

woduje dalszy wzrost konsumpcji w roku bieżącym. Stoimy przed zagadnieniem niedoboru produkcji w stosunku do potrzeb krajowych, jeżeli rozbudowa fabryk nie pójdzie w roku bieżącym równomiernie ze wzrostem zapotrzebowania. Dotychczas, wobec początku sezonu, nie istnieją jeszcze trudności w wykonywaniu zleceń przez cementownie, wobec jednak bardzo dużego napływu zamówień mogą one powstać już w niedługim czasie.

Związek „Społem” jest dużym odbiorcą cementu, dzięki czemu korzysta w cementowniach z najwyższych rabatów, a przez to jest najdogodniejszym źródłem zakupu cementu. Cement aby nie tracił na jakości, należy magazynować w pomieszczeniach idealnie suchych; sterty nie mogą być układane powyżej 10 worków wwyż.

ARTYKUŁY KOLONIALNE

Niepewna sytuacja polityczna, której od szeregu tygodni jesteśmy świadkami, wywiera już widoczny wpływ na kształtowanie się cen w handlu międzynarodowym. Reakcja widoczna jest w pierwszym rzędzie w obrocie surowcami, których ceny uległy ostatnio dosyć znacznej zwyżce. Również artykuły kolonialne wykazują tendencję mocną przy równoczesnej zwyżce notowań.

Herbata. Do tej pory nie została ostatecznie wyjaśniona sprawa nowych instrukcji odnośnie transakcji wiązanych. Z tego też powodu należy oczekiwać rozwiązania sprawy importu herbaty indyjskiej i holenderskiej do Polski przynajmniej przejściowo na warunkach innych, to jest poza transakcjami wiązanimi, a nowych promes nie można uzyskać. Z powodu wyczerpania się promes wiązaniowych na herbatę, zaczyna się odczuwać na rynku krajowym zmniejszenie zaofiarowania niektórych gatunków herbat, a zwłaszcza herbaty indyjskiej i holenderskiej. Ceny rynkowe do tej pory nie zwyżkowały. Wszakże nie ma żadnej wątpliwości, że w wypadku, gdy nie nastąpi w najbliższej przyszłości rozwiązanie problemu importu herbaty, będziemy świadkami poważnej i powszechnej zwyżki cen na wszystkie gatunki herbat.

Kawa. Sytuacja rynku krajowego w zakresie sprzedaży kawy nie uległa w okresie sprawozdawczym poważniejszym zmianom. Zaofiarowanie zwłaszcza w dziale kaw brazylijskich jest niejednolite, przy tendencji mocnej.

Prenumerata caloroczna 24 złote, kwartalna 6 złotych.

Numer pojedynczy 1 zł.

Redakcja i Admin.: Mokotów, ul. Grażyny 13,

Skrz. poczt. 28, tel. Red. 429-91, Admin. 432-45

Konto czekowe P. K. O. Nr. 81.800

Cena ogłoszeń: 1/ kol.—300 zł., 1/2 kol.—160 zł.

Redaktor: STANISŁAW THUGUTT

Nakład 3650 egz.

Wydawca: „SPOŁEM” ZWIĄZEK SPÓŁDZIELNI SPOŻYWCÓW R. P.

użytku domowego oraz gospodarczego i odsprzedawać je detalicznie swoim członkom. Ponadto spółdzielnia będzie: a) przyjmować wkłady oszczędnościowe od członków w imieniu i na rachunek Banku „Społem” w Warszawie i za zezwoleniem tegoż banku, b) wymieniać płody rolne na artykuły spożywcze, skupować płody rolne, przerabiać i zbywać na własny i komisowy rachunek, c) prowadzić wszelkiego rodzaju działalność kulturalno - oświatową i społeczną, związaną z działalnością spółdzielni. Walne zgromadzenie może zezwolić na działalność gospodarczą i z nieczłonkami. 4) Udział wynosi 5 zł z czego przy zapisaniu się należy wnieść 5 zł, a pozostała suma ma być wpłacona w rocznych ratach po zł. 4 w ciągu najdalej 5 lat. 5) Członkowie zarządu: Tomasz Fiejko, Jan Kołcz, Józef Jamróz. 6) a) czas trwania spółdzielni — nieograniczony, b) pismo przeznaczone do ogłoszeń „Społem”, c) rok obrachunkowy — kalendarzowy, d) zarząd składa się z trzech członków powołanych przez radę nadzorczą, z których dwie łącznie podpisują firmę, e) ograniczenia uprawnień zarządu są zawarte w § 29 statutu, f) likwidacja odbywa się według przepisów ustawy. 8) Data wpisu 17.3.1939. 216

Sąd Okręgowy w Grodnie, Wydział Zamiejscowy w Suwałkach obwieszcza, iż do rejestru o spółdzielniach w dniu 13 marca 1939 roku, pod Nr. 125, w firmie „**Spółdzielnia Spożywców w Przerośli**” wciągnięty został następujący dodatkowy wpis: Uchwałę rady nadzorczej z dnia 1 marca 1939 roku, został wybrany nowy zarząd w osobach: Edwarda Wilczewskiego, Władysława Pietkiewicza i Antoniego Dołęgi. 217

Sąd Okręgowy w Grodnie, Wydział Zamiejscowy w Suwałkach obwieszcza, iż do rejestru o spółdzielniach, w dniu 23 marca 1939 roku, pod Nr. 142, w firmie „**Spółdzielnia Spożywców w Filipowie**” wciągnięty został następujący dodatkowy wpis: Uchwałę rady nadzorczej i zarządu z dnia 22 lutego 1939 roku, na miejsce ustępującego członka zarządu Ignacego Sadowskiego wybrany został Julian Możejewski. 218

Sąd Okręgowy w Rzeszowie w sprawie **Spółdzielni Spożywców „Jedność”** z odpowiedzialnością udziałami w Lipniku o wpisanie do rejestru spółdzielni postanawia: wpisać do rejestru spółdzielni numer rejestru IV. 105 następujące dane: 1. Nr. kolejny wpisu 1). 2. Firma: **Spółdzielnia Spożywców „Jedność z odpowiedzialnością udziałami w Lipniku**. Siedziba: Lipnik, powiat Rzeszów. Członkowie odpowiadają za zobowiązania spółdzielni zadeklarowanymi udziałami. 3. Przedmiotem przedsiębiorstwa spółdzielni są następujące czynności: Dla osiągnięcia celu określonego w artykule poprzednim spółdzielnia będzie organizować i prowadzić wszelkiego rodzaju zakłady gospodarcze oraz podejmować działalność społeczno-kulturalną, w szczególności zaś będzie kupować hurtowo, przerabiać oraz wytwarzać artykuły spożycia i przedmiotów użytku domowego oraz gospodarczego i odsprzedawać je detalicznie swoim członkom. Ponadto spółdzielnia będzie: a) przyjmować wkłady oszczędnościowe od członków

w imieniu i na rachunek Banku „Społem” w Warszawie i za zezwoleniem tegoż Banku; b) wymieniać płody rolne na artykuły spożywcze, skupować płody rolne, przerabiać i zbywać na własny i komisowy rachunek, c) prowadzić wszelkiego rodzaju działalność kulturalno-oświatową i społeczną, związaną z działalnością spółdzielni. Walne zgromadzenie może zezwolić na działalność gospodarczą i z nieczłonkami. 4. Udział wynosi 25 zł, z czego przy zapisaniu się należy wnieść 5 zł, a pozostała suma ma być wpłacona w rocznych ratach po 4 zł w ciągu najdalej 5 lat. 5. Członkowie zarządu: Józef Piróg, Florian Stochmal, Józef Kanuczak. 6. a) pismo do ogłoszeń „Społem”, b) zarząd składa się z trzech osób, z których dwaj łącznie podpisują firmę, c) ograniczenia uprawnień zarządu zawarte są w § 29 statutu, d) likwidacja odbywa się według przepisów ustawy. 8. Data wpisu 20 lutego 1939 r. 219

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Lublinie, Nr. RSp. 1102, wciągnięto 18 lutego 1939 roku następujący wpis: **Spółdzielnia Spożywców „Jedność” w Lisznie** z odpowiedzialnością udziałami. Siedzibą spółdzielni jest Liszno, gm. Pawłów, pow. Chełm-Lub. Członkowie odpowiadają za zobowiązania spółdzielni zadeklarowanymi udziałami. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest prowadzenie wszelkiego rodzaju zakładów gospodarczych, kupno hurtowe, przerabianie oraz wytwarzanie artykułów spożycia i przedmiotów użytku domowego i gospodarczego i odsprzedawanie ich detalicznie swoim członkom, przyjmowanie wkładów oszczędnościowych od członków, prowadzenie skupu i wymiany ziemiopłodów. Udział wynosi 25 zł, płatny przy zapisaniu się do spółdzielni 10 zł, pozostała suma powinna być wpłacona w ciągu najdalej pięciu lat po 3 zł w ratach rocznych. Zarząd stanowią: Anna Klandel, Celestyna Dracz i Stanisław Wawrzyszuk. Czas trwania nie jest ograniczony. b) Ogłoszenia będą umieszczane w czasopiśmie „Społem”. c) Rokiem obrachunkowym jest rok kalendarzowy. d) Zarząd składa się z 3 członków i jest organem kierowniczym i wykonawczym spółdzielni. Oświadczenia woli w imieniu spółdzielni składają i za spółdzielnię pod stemplem firmy podpisują łącznie dwaj członkowie zarządu. e) Zawierane przez zarząd w imieniu spółdzielni kontrakty w sprawach kupna, zastawu lub najmu nieruchomości wymagają zatwierdzenia przed radą nadzorczą. g) Likwidację przeprowadza się zgodnie z przepisami ustawy o spółdzielniach. 220

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Lublinie, Nr. RSp. 645, wciągnięto 5 marca 1938 roku przy firmie: **Spółdzielnia Spożywców „Społem”** z odpowiedzialnością udziałami w **Michałówce**, następujący wpis: Zarząd stanowią: Adam Elszyn, Antoni Grzywna i Antoni Kaniucki. 221

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Lublinie, Nr. RSp. 882, wciągnięto 4 marca 1939 roku przy firmie: **Spółdzielnia Spożywców „Gromada” w Bystrzycy Nowej** z odpo-

wiedzialnością udziałami następującym wpis: Na miejsce ustępujących członków zarządu Andrzeja Jakubowskiego i Józefa Woźniaka wybrano Jana Grosnera i Wiktora Środka, obecny zatem zarząd stanowią: Józef Jabłonowski, Jan Grosner i Wiktor Środek. 222

Sąd Okręgowy w Białymstoku, jako Rejestrowy, obwieszcza, że do rejestru spółdzielni wciągnięty został następujący dodatkowy wpis: Dnia 17 lutego 1939 r. RS. 315. „Spółdzielnia Spożywców „Jedność” w Starosielcach z odpowiedzialnością udziałami”. Na miejsce ustępującego członka zarządu Czesława Cichockiego wybrany został do zarządu Stanisław Dawnis. 223

Do Rejestru Spółdzielni Wileńskiego Sądu Okręgowego, Wydziału Zamiejscowego w Lidzie RS. 206/III przy firmie: Spółdzielnia Spożywców „Oszczędność w Trabach z odp. udz.”, dnia 13 marca 1939 r. wpisano: Zarząd obecnie stanowią: Bazyli Kuc, Leon Bekisz i Jerzy Tryczyński. 224

Do Rejestru Spółdzielni Wileńskiego Sądu Okręgowego, Wydziału Zamiejscowego w Lidzie, dnia 7 marca 1939 r. wpisano firmę: RS. 227. Firma: Spółdzielnia Spożywców „Zorza” z odpowiedzialnością udziałami w Egirdach. Siedziba: w. Egirdy, gm. Juraciszki, pow. Wołżyn. Odpowiedzialność członków z zobowiązania spółdzielni zadeklarowanymi udziałami. Przedmiotem przedsiębiorstwa spółdzielni jest kupowanie hurtowe, przerabianie oraz wytwarzanie artykułów spożywczych i przedmiotów użytku domowego oraz gospodarczego i odsprzedaż ich detalicznie swoim członkom, przyjmowanie wkładów oszczędnościowych oraz prowadzenie wszelkiego rodzaju działalności kulturalno-oświatowej i społecznej. W razach wyjątkowych walne zgromadzenie może zezwolić na sprzedaż towarów i nieczłonkom. Udział wynosi 25 zł, w czym obowiązkowy wniosek platny gotówką przy zapisaniu się do spółdzielni stanowi 10 zł, pozostała suma winna być wpłacona w ciągu najdalej pięciu lat po 3 zł w ratach rocznych. Zarząd stanowią: Jakub Chludziński, Konstanty Cyczyn i Józef Ejgird. Czas trwania spółdzielni nieograniczony. Pismo przeznaczone do ogłoszeń „Społem”. Rok obrachunkowy kalendarzowy. Członków zarządu 3-ch. Oświadczenie woli w imieniu spółdzielni składają i za spółdzielnię podpisują pod stemplem firmy łącznie dwaj członkowie zarządu. Zawierane przez zarząd w imieniu spółdzielni kontrakty w sprawach kupna, zastawu lub najmu nieruchomości — wymagają zatwierdzenia przez radę nadzorczą. Przepisy o likwidacji są zgodne z odnoszonymi przepisami ustawy o spółdzielniach z dnia 29 października 1920 r. 225

Do Rejestru Spółdzielni wpisano dnia 18 marca 1939 r. RS. 464 przy firmie „Spółdzielnia Spożywców „Zasiewki” w Troszczycach z odpowiedzialnością udziałami”, pow. stołpeckiego. Obecny zarząd stanowią: Aleksy Kobryn, Konon Hudko i Michał Kobryn. Sąd Okręgowy w Nowogródku. 226

Do Rejestru Spółdzielni wpisano dnia 16 marca 1939 r. RS. 513 przy firmie: „Spółdzielnia Spożywców „Nadzieja” z odpowiedzialnością udziałami w Niedźwiedzicach”, pow. baranowickiego. Obecny zarząd stanowią: Jan Romanowicz, Antoni Kolesiński i Kazimierz Kancelarczyk. Sąd Okręgowy w Nowogródku. 227

Do Rejestru Spółdzielni wpisano dnia 18 marca 1939 r. RS. 598 „Spółdzielnia Spożywców „Postęp” w Zawiniu z odpowiedzialnością udziałami”. Siedziba: Wies Zawinie, gminy Ostrow, pod. baranowickiego. Za zobowiązania spółdzielni członkowie odpowiadają zadeklarowanymi udziałami. Przedmiot przedsiębiorstwa: Spółdzielnia kupuje hurtowo, przerabia oraz wytwarza artykuły spożywcze i przedmioty użytku domowego oraz gospodarczego i odsprzedaż je detalicznie swoim członkom; przyjmuje wkłady oszczędnościowe od członków w imieniu i na rachunek Banku „Społem” w Warszawie, wymienia płody rolne na artykuły spożywcze, skupuje płody rolne, przerabia i zbywa na własny i komisowy rachunek i prowadzi wszelkiego rodzaju działalność kulturalno-oświatową i społeczną. Udział wynosi dwadzieścia pięć (25) zł, w czym obowiązkowy wniosek platny gotówką przy zapisaniu się do spółdzielni stanowi 5 zł, pozostała zaś suma powinna być wpłacona w ciągu najdalej 5 lat po 4 zł w ratach rocznych. Zarząd spółdzielni stanowią: 1) Aleksander Koszłoczenko, 2) Michał Turol, i 3) Michał Łomonos. Czas trwania spółdzielni nieograniczony; pismo przeznaczone do ogłoszeń jest czasopismo „Społem” w Warszawie; rok obrachunkowy kalendarzowy; zarząd składa się z 3-ch osób. Oświadczenie woli w imieniu spółdzielni składają i za spółdzielnię pod stemplem firmy podpisują łącznie dwaj członkowie zarządu. Zawierane przez zarząd w imieniu spółdzielni kontrakty w sprawach kupna, zastawu lub najmu nieruchomości wymagają zatwierdzenia przez radę nadzorczą. W razie rozwiązania spółdzielni walne zgromadzenie wybiera likwidatorów i określa sposób likwidacji, z zachowaniem odnosnych przepisów ustawy o spółdzielniach. Sąd Okręgowy w Nowogródku. 228

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Zamościu pod Nr. 296, przy firmie „Spółdzielnia Spożywców „Wola” w Woli Obszańskej z odpow. udziałami”, gm. Babice pow. Biłgoraj, wpisano następującą zmianę 21 marca 1939 r.: Zarząd spółdzielni stanowią: Józef Smolak, Wojciech Podymna i Jan Pereślub. 229

Sąd Okręgowy w Rzeszowie Wydział I cywilny w osobie S. G. A. Silbera w obecności protokolanta st. rej. Kruczka — po rozpoznaniu w dniu 21 marca 1939 r. sprawy Jana Sannockiego i tow. o wpisanie do rejestru spółdzielni nowozałożonej spółdzielni postanawia: wpisać do rejestru spółdzielni numer rejestru IV.115 następujące dane: 1. Nr. kolejny wpisu: 1. 2. Firma: „Spółdzielnia spożywców „Postęp” w Ulanicy z odpowiedzialnością udziałami. Siedziba: Ulanica, Zakres odpowiedzialności członków: udziałami zadeklarowanymi.

3. Przedmiot przedsiębiorstwa: Dla osiągnięcia celu określonego w artykule poprzednim spółdzielnia będzie organizować i prowadzić wszelkiego rodzaju zakłady gospodarcze oraz podejmować działalność społeczno-kulturalną, — w szczególności zaś będzie kupować hurtowo, przerabiać oraz wytwarzać artykuły spożycia i przedmioty użytku domowego oraz gospodarczego i odsprzedać je detalicznie swoim członkom. Ponadto spółdzielnia będzie: a) przyjmować wkłady oszczędnościowe od członków w imieniu i na rachunek Banku „Społem” w Warszawie i za zezwoleniem tegoż Banku; b) wymieniać płody rolne na artykuły spożywcze; skupować płody rolne, przerabiać i zbywać na własny i komisowy rachunek; c) prowadzić wszelkiego rodzaju działalność kulturalno-oświatową i społeczną, związaną z działalnością spółdzielni. Uwaga: do § 3, ustępu 1. walne zgromadzenie może zezwolić na działalność gospodarczą i z nieczłonkami. 4. Udział wynosi 25 zł., z czego przy zapisaniu się płatnych jest 5 zł., a reszta jest płatna w ratach rocznych po 4 zł. w ciągu 5 lat. 5. Członkowie zarządu: Jan Sanocki, Marcin Marszałek, Szymon Kiełbasa. 6. a) czas trwania: nieograniczony, b) pismo do ogłoszeń: Społem, c) zarząd składa się z trzech osób powołanych przez radę nadzorczą, z których dwaj łącznie podpisują firmę, d) ograniczenia uprawnień zarządu są zawarte w § 29 statutu. 8. Data wpisu 21 marca 1939 r. Podpis sekretarza: St. Kruczek. 230

Sąd Okręgowy w Tarnowie. Dnia 27 stycznia 1939 wpisano do rejestru spółdzielni firmę **Spółdzielnia Spożywców Zgoda w Woli Wadowskiej** z odpowiedzialnością udziałami. Członkowie odpowiadają za zobowiązania spółdzielni zadeklarowanymi udziałami. Przedmiotem przedsiębiorstwa spółdzielni jest: a) kupowanie hurtowe, przerabianie oraz wytwarzanie artykułów spożycia i przedmiotów użytku domowego i gospodarczego i odsprzedażanie ich detalicznie swoim członkom, b) przyjmowanie wkładów oszczędnościowych od członków w imieniu i na rachunek Banku Społem w Warszawie i za zezwoleniem tego Banku, c) wymienianie płodów rolnych na artykuły spożywcze i skupowanie płodów rolnych, przerabianie i zbywanie na własny i komisowy rachunek d) prowadzenie wszelkiego rodzaju działalności kulturalno-oświatowej i społecznej, e) walne zgromadzenie może zezwolić na działalność gospodarczą i z nieczłonkami. Udział wynosi 25 zł., z czego a) obowiązkowy wniosek płatny gotówką przy zapisaniu się do spółdzielni stanowi 3 zł., b) pozostała suma powinna być wpłacona najdalej w ciągu 5 lat po 4 zł 40 gr w ratach rocznych bądź gotówką, bądź zarchowana zwrotami od obrotów i % od udziałów. Członek zadeklarować może najwyżej 10 udziałów. Członkami zarządu są: 1) Nelec Józef, 2) Kupiec Antoni, 3) Michoński Franciszek. Czas trwania spółdzielni jest nieograniczony. Pismem przeznaczonym do ogłoszeń jest czasopismo Społem. Zarząd składa się z 3 osób powołanych przez Radę Nadzorczą na czas nieograniczony spośród członków spółdzielni.

Oświadczenie woli w imieniu spółdzielni składają i za spółdzielnię pod stemplem firmy podpisują łącznie dwaj członkowie zarządu. Zawierane przez zarząd w imieniu spółdzielni kontrakty w sprawach kupna, zastawu lub najmu nieruchomości wymagają zatwierdzenia przez radę nadzorczą i dopiero przy zachowaniu tego warunku obowiązują spółdzielnię. 231

Sąd Okręgowy w Rzeszowie, Wydział I. w osobie Sędziego S. O. A. Silbera w obecności protokolanta aplikanta sądowego A. Stebleckiego po rozpoznaniu w dniu 10 marca 1939. sprawy Wojciecha Koczela i innych o wpisaniu do rejestru spółdzielni nowozałożonej spółdzielni postanawia wpisać do rejestru spółdzielni numer rejestru IV.112 następujące dane: 1. Nr. kolejny wpisu 1, 2. Firma spółdzielni: **Spółdzielnia Spożywców „Dźwignia” w Tropiu** z odpowiedzialnością udziałami. Siedziba: Tropie pow. Rzeszów. Rodzaj i zakres odpowiedzialności członków: członkowie odpowiadają za zobowiązania spółdzielni zadeklarowanymi udziałami. 3. Przedmiotem przedsiębiorstwa spółdzielni są następujące czynności: a) Kupować hurtowo, przerabiać oraz wytwarzać artykuły spożycia i przedmioty użytku domowego oraz gospodarczego i odsprzedać je detalicznie swoim członkom, b) przyjmować wkłady oszczędnościowe od członków na warunkach ustalonych przez radę nadzorczą i w granicach ogólnej sumy zadłużenia, przewidzianej w art. 15 statutu, przy wydawaniu wpłacającym imiennych dowodów wkładowych, c) prowadzić wszelkiego rodzaju działalność kulturalno-oświatową i społeczną. W razach wyjątkowych walne zgromadzenie może zezwolić na sprzedaż towarów i nieczłonkom. 4. Udział wynosi 25 zł., z czego przy zapisaniu się należy wnieść 5 zł., a pozostała suma ma być wpłacona w rocznych ratach po 5 zł. w ciągu najdalej 5 lat. 5. Członkowie zarządu: Wojciech Koczeł, Stanisław Koczeł, Franciszek Cwierniewicz. 6. a) czas trwania spółdzielni nieograniczony, b) pismo przeznaczone do ogłoszeń „Społem”, c) rok obrachunkowy kalendarzowy, d) zarząd składa się z trzech osób, powołanych przez Radę Nadzorczą, z których dwie łącznie podpisują firmę, e) ograniczenia uprawnień zarządu są zawarte w § 30 statutu, f) likwidacja odbywa się według przepisów ustawy. 7. Data wpisu 17.3.1939. Podpis sekretarza Kruczek w. r. 232

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Równem pod Nr. RS. 946 przy firmie: **„Gromada” Spółdzielnia Spożywców z odp. udz.** w Szekrobowce, dnia 29 marca 1939 r. wpisano dodatkowy wpis treści następującej: Zarząd obecnie stanowią: Jan Petroszewski, Grzegorz Jaciuk i Demian Łapij. 238

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Pińsku dnia 27 marca 1939 r. pod Nr. RS 500 przy **Spółdzielni Spożywców Jedność w Kozłach** wpisano: z dniem 20 lutego 1939 r. zarząd stanowią Józef Maciejuk, Prokop Dubina i Aleksander Mezga. 234

M Y D Ł A

„S P O Ł E M”

t o a l e t o w e

Roczdelskie, Nicejskie, Jubileuszowe,
Lanolinowe (przetłuszczone) Kwiatowe,
Reklamowe, Glicerynowe,
Kawalerskie

l e c z n i e z e

dziegciowe, siarkowe, salicylowe

d o g o l e n i a

w kostkach, w pałeczkach, w proszku

WYRABIAJĄ ZAKŁADY WYTWÓRCZE
„SPOŁEM” W KIELCACH